

flacăra

anul XXXVI
23 (1 668)
VINERI
5 Iunie
1987

Săptăminal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

PENTRU SECURITATE
ȘI PACE ÎN EUROPA
ȘI ÎN ÎNTREAGA LUME

(Comentariu în pagina 3)

■ O problemă de știință ■ O problemă de conștiință ■

LUCRUL BINE FĂCUT

Cînd afirmi că suprema satisfacție își are izvorul în muncă, te gîndești, fără îndoială, la acel lucru încheșat, frumos, rotund, rod al inteligenței și pasiunii, care dă sens trudei tale, și nu la munca în sine. Muncești ca să te exprimi, ca să fii util. Și atunci, bucuria lucrului bine făcut este aceeași, fie că e vorba de o simplă roțiță, fie de întregul angrenaj care o cuprinde, fiindcă, e limpede, calitatea lucrului tău, a unui produs este primul fapt care se vede, este tocmai faptul care impune. Deși calitatea este în primul rînd rezultatul unui efort personal, de ea beneficiază mai mult sau mai puțin indirect întreaga societate și, astfel, ambiția de a o produce nu ține doar de o morală a muncii, ci și de răspunderea față de colectivitate, față de țară, ea fiind, da, un act patriotic. Regăsim acest adevăr și în cuvintele secretarului general al partidului, rostite la Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., atunci cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că primordială preocupare a tuturor producătorilor de bunuri, a tuturor unităților economice constă în realizarea unei înalte calități a produselor, acest lucru traducîndu-se în necesitatea ca ele să fie competitive, să reziste oricărei concurențe, deoarece, fără aceste exigențe, nu produce nimeni azi, în lume.

Un produs se vinde mai bine pentru că este bine făcut. Adică este bine conceput, bine fabricat, este frumos. Nimic din această ierarhie tehnologică nu poate fi neglijat, pentru că nu poți obține calitatea punîndu-ți la treabă mintea și hărnicia doar în anumite etape de realizare a produsului.

Concepția propune ceva nou, modern, cu înalți parametri de funcționalitate doar în măsura în care este pregătită s-o facă, calitatea ei depinzînd de capacitatea de a se alinia la competiția mondială a valorilor, de capacitatea de a-și apropia cîștigurile științei, tot ceea ce este de referință, de vîrf în domeniul respectiv. Concepția nu-și poate asuma noul decît de pe pozițiile înalte calității.

Un bun produs își datorează calitățile competenței și pregătirii celui ce l-a fabricat. Performanțele unui utilaj sînt suma performanțelor componentelor aceluia utilaj. Dacă acea morală a muncii, de care vorbeam mai sus, nu se lasă descoperită în fiecare din fazele de fabricație, produsul final va îngloba, evident, și nepriceperea și neglijența. Problema calității, arăta

atît de adevărat secretarul general al partidului, se rezolvă în primul rînd în producție, la locul de muncă, prin grija și competența fiecărui muncitor, tehnician și inginer. Muncind, exprimi ceea ce ai învățat. Competența are statutul răspunderii și al hărniciei, și performanța nu-ți poate fi la îndemînă fără să înveți în mod continuu, fără curiozitatea de a ști în permanență ce anume îți dă posibilitatea ca, în urma trudei tale, să rămîni un produs de înaltă calitate.

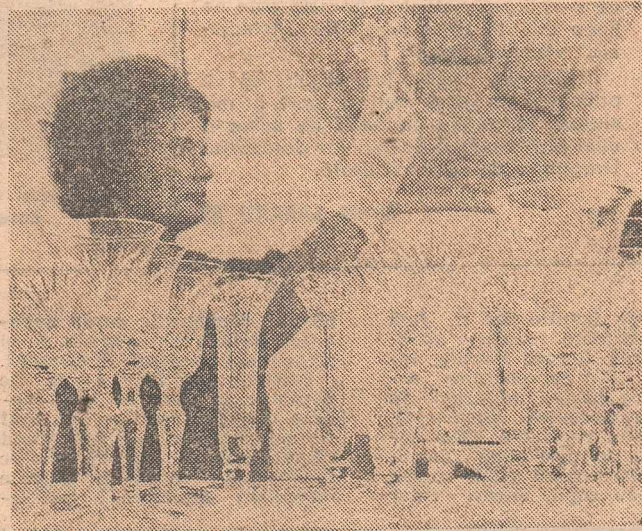
O altă condiție a lucrului bine făcut este organizarea. Organizarea care presupune o aprovizionare ritmică cu materia primă, cu piesele de schimb și subansamblele necesare, care presupune respectarea integrală a graficelor și angajamentelor asumate. Altfel spus, o organizare care să pună în valoare munca de concepție, competența și buna pregătire a tuturor celor ce se implică în destinul unui produs.

Și nimeni nu poate despărți competența de răspundere, pentru că una fără cealaltă văduvesc produsele muncii noastre de pîncipala lor virtute — calitatea. Răspunderea față de tine, față de colectivul în care muncești și trăiești, răspunderea față de cel ce beneficiază de utilajul construit de tine. De aceea, nu întimplător, tovarășul Nicolae Ceaușescu releva că se impune ca în fiecare loc de muncă să se creeze cadrul propice formării unei puternice opinii muncitorești și a unui înalt simț de răspundere pentru lucrul bine făcut, de cea mai înaltă calitate, cadru care nu poate fi gîndit în afara unei discipline exemplare, a unei organizări desăvîrșite.

Știm, din experiența meseriei de gazetar, că multe izbinzi ale industriei românești, acele mașini și instalații atît de apreciate în întreaga lume, sînt deopotrivă rodul pasiunii și inteligenței, al științei și hărniciei, sint dovada unui fierbinte patriotism. În acest context, destinul unui produs se confundă cu destinul oamenilor și industriei care i-au dat naștere. Deslușim astfel în pledoaria pentru lucrul bine făcut o necesitate de prim ordin a cîștigului pe care îl parcurgem, aceea de a realiza numai produse competitive, moderne, capabile să convingă și să învingă, să exprime întreaga înălțime a dezvoltării industriei, economiei noastre. Spre binele țării, spre binele nostru.

Calitatea impune un produs și, indiferent de locul de muncă, ea este rodul competenței și al înaltei răspunderi în muncă

Opinii

Reflecții demografice

Ziua de 1 iunie, adoptată de comunitatea internațională ca zi a copilului, prilejuiește tuturor — în primul rînd părinților actuali și potențiali — gînduri pline de afecțiune îndreptate spre cei ce prefigurează viitorul și asigură continuitatea familiei, a neamului. Demograful nu este scutit de asemenea gînduri și sentimente, el are însă datoria de a pune în evidență semnificația demografică a acestui eveniment, folosind adeseori instrumente și expresii în stare să destrame inefabilul ce s-a creat în jurul acestui univers care este copilul. Nu ne vom ascunde admirația — amestecată cu oarecare invidie — pentru poezi care, cu metafore și figuri de stil, reușesc să exprime cu multă forță sensul unor realități și probleme demografice.

Într-o cunoscută poezie, Marin Sorescu asemuiește zămislirea copilului cu ctitoria — așa se și intitulează poezia — și proslăvește solemnitatea acestui act în fața unui imaginar oficiu cosmic al stării civile: „Noi, Ion și Ioana, Cu puterile noastre Am durat acest sfînt Copil

(Continuare în pag. 2)

Prof. dr. VLADIMIR TREBICI ■

Socoteli despre averea obștii

Cum va fi fost ziua aceea de 23 August 1950 în comuna Gîrbovi din județul Ialomița e greu de reconstituit. 27 de familii au hotărît ca din acea zi să-și unească destinele. Toată averea lor, își aduce aminte Marcel Dobra, de două ori Erou al Muncii Socialiste și președintele C.A.P. Gîrbovi „Victoria Socialismului” din anul 1961, era de 160 mii lei: 122 oi, 7 bovine, 9 scroafe și 12 atelaje. Vor fi simțit oamenii aceia în sărbătoarea lor și o oarecare neliniște. Erau primii. Oare ce se va întimpla

mai departe cu viața lor? Vor reuși umăr lîngă umăr să iasă din nevoi?

Grigore Popa, tînărul primar al comunei, ne spune despre Marcel Dobra că este omul care nu uită niciodată nimic. Așa este.

— În 1962, spune Marcel Dobra, s-a încheiat cooperativizarea și în comuna noastră. Ținem minte de unde am plecat. Într-un fel, asta înseamnă istorie, nu? Suprafața de teren cu care am pornit la drum este aceeași pe care o avem și acum:

5 970 hectare. Avera obștească era de 7 milioane. Producțiile medii pe hectar pe care le-am obținut în anul cooperativizării au fost în jur de 750 griu, 1 400 porumb, 750 floarea soarelui și 12 500 kilograme sfeclă. Da, iată, au trecut 25 de ani de atunci. Drumul a fost lung și presărat cu bucurii, satisfacții și necazuri. Ne-am lovit și cu capul de grindă, am învățat multe și de la alții dar mai ales din munca și experiența noastră. Astăzi, producția globală a cooperativei trece de 100 milioane lei. Producțiile nu le mai putem

compara cu cele din 1962. N-ar avea rost. Porumb peste 10 tone, sfeclă de zahăr peste 40 tone, 6 500 kilograme griu, 7 500 kilograme orz, 3 200 kilograme floarea soarelui, toate în condiții de teren neirigat. Pe 2 500 hectare producem semințe pentru noi și pentru alte unități. Asta înseamnă efort în plus, cadre bine pregătite, răspundere, dar și cîștiguri. Semințele hotărăsc soarta recoltelor. E un adevăr atît de

(Continuare în pag. 3)

OPREA GEORGESCU ■

O invitație prin Bucureștiul de mâine

A fi scriitor azi, în România, și a nu participa declarat la ființa timpului pe care îl trăiești și care este timpul tău, al răspunderii tale și al opțiunii tale, așa cum este timpul poporului tău, al răspunderii lui și al opțiunii lui în fața viitorului, reprezintă o eroare pe care nici o — atît de mult și de savant teoretizată — „distanțare obligatorie” față de realitatea inspiratoare a operei nu o poate justifica.

Refugiul în altă istorie decît aceea a timpului tău nu mai este nici ea, la capătul acestui veac din care au mai rămas abia doisprezece ani și jumătate, o justificare decît pentru lașitatea firească a micului burghez a cărui tragedie în fața angajării totale și iar declarate reprezintă, într-adevăr, o realitate autentică cu o parabolă neepuizată încă de literatură oricît ar fi fost ea de exploatată pe atîtea meridiane. O conștiință literară nu va putea să se justifice nici prin expectativă, nici prin aminare, nici prin aristocratismul condiției scriitorului care trebuie, este adevărat, să stea ca Dumnezeu deasupra tuturor lucrurilor dar care, ca și Dumnezeu, trebuie să-și iubească Fiul, vreau să spun creația și prin „el” sau prin „ea” să propage și să apere o credință, și atunci frica de partizanat mi se pare mai angajantă decît partizanatul însuși de care fug destui, „aristocrați ai spiritului” uitînd că un autentic aristocrat al spiritului de la mijlocul veacului nostru, Thomas Mann n-a ezitat niciodată în fața declarației partizane, de la gazetărie la marea operă de ficțiune și ea, la rîndul ei, de o savantă transparență a angajării.

În fața angajării și a fricii de ea sau numai a fugii de ea, ceea ce e, pînă la urmă, tot una, a apărut și „teoria Flasch-ului”, uitîndu-se nu fără intenție că o literatură adevărată, fără să excludă „Flasch-ul” nu va avea niciodată șansa și nici puterea de a spune decît un adevăr parțial, fragmentat și, de ce să nu recunoaștem, de atîtea ori sufocat de pitorescul anecdotic incapabil să surprindă esența unui fenomen dar, adesea, nefericit favorabil unui caleidoscop al derizivității prin aglomerarea, chiar și sincer întimplătoare, a imaginilor fulgurante.

„Așadar, vă propun să plonjăm împreună într-o realitate care are, într-un mod atît de fascinant, vocația de a ne revela viitorul în chiar „clipa facerii”, a „plămădirii” lui și aceasta sub ochii noștri, ajutîndu-i, cu o bărbătească și tonifiantă brutalitate, pe toți cei care au ochi de văzut să vadă!

Să începem, cu prejudecățile care trebuiau învinse, cu liniștea locului unde, de decenii, părea să nu se mai

întimpla nimic și să nu se mai poată întimpla mare lucru, liniște care trebuia și ea dinamitată, cu obiceiurile care, în timp, devin o a doua natură și se impunea renunțarea la ele, cu alarmele false care prind atît de repede și îmbogățesc grija te miri cui la fiecare colț de stradă cu privire la „soarta rapiței” — cum ar zice Caragiale — și care cereau neapărat să fie stinse sunetele false ale goarnelor lor dogite? Ar fi prea la îndemina pasionaților de flasch-uri și n-ar justifica decît anecdotică ieftină a gazetăriei deși, uneori în această anecdotică, în cazul invitației pe care v-o adresez aici, își află izvorul o realitate ce nu ne poate lăsa numai indiferenți sau numai cu surîsul superior pe buze. Și poate că, la timpul potrivit nu o vom ocoli.

Să începem atunci și neapărat cu adevărul fundamental.

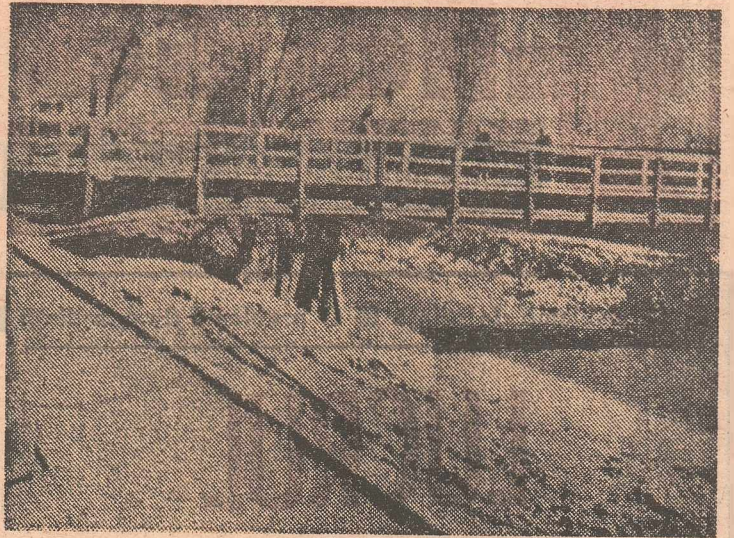
Sub ochii noștri în mai puțin de doi ani — doi ani, rețineți — un foarte mare oraș care nu fusese deloc ocultat de presiunea marilor eforturi edilitare a început să-și schimbe înfățișarea cu o radicalitate a noțiunii de schimbare în stare să determine în conștiința noastră a tuturor, chiar și a celor mai sceptici, reprezentarea cea mai vie, mai contagioasă, mai sufocantă a ideii de salt revoluționar.

Imi pare rău că nu mai am răbdarea să descriu aici Dimbovița din urmă — pe care cu siguranță că și dumneavoastră ați început să o uitați, Dimbovița bucureșteană cu malurile năpădite de iarba săracă a bărăganului cu năsturații poblealului, floarea săracului, spușiți, primăvara, pînă sub buza unui asfalt răcolit de rădăcinile arșarilor aplecați tînguitor deasupra apei ca o leșie putredă, cărînd în răstimpuri mizeria unei canalizări precare și leșuind, vara, pe sub poduri inecate de praf și pe sub care își mai făceau veacul atîtea viețuitoare pentru care cocleala era un rai. Mai țineți minte că pînă nu de mult, primăvara asta chiar, în plin centru, Dimbovița mai era traversată de o podișcă de lemn?! Nu-i așa că vi se părea ca de cînd lumea Dimbovița nu-și mai schimbase înfățișarea și că firescul ei părea de neînfrînt și chiar de nescris, stîmîndu-vă chiar îngrijorarea că s-ar fi putut strica o poveste care ne ținea atît de strîns legați de „cumințenia” veacului trecut?!

Îngăduiți-i, atunci, jurnalistului să vă poftască la Lacul mării o mare în miniatură la porțile capitalei de mâine a unei țări căreia Revoluția i-a descătușat Dragostea de viață civilizată.

DINU SĂRARU ■

Așa
era

Așa este

În numai cîteva luni, noua înfățișare a Dimboviței ne-a făcut să-i uităm povestea care ne ținea atît de strîns legați de „cumințenia” veacului trecut

(Urmare din pag. 1)

Intru veșnica pomenire
A acestui soare
Și-a acestui pămînt“

Actul biologic a cărui definiție poate fi întîlnită în orice enciclopedie medicală sau demografică este transfigurat prin imprimarea de valențe spirituale spațiale și temporale; copilul nou născut are o semnificație htonică și solară, el se adaugă infinitului temporal. Versurile de mai sus închid în ele o întreagă filosofie și etică, de un profund și autentic umanism la adresa mamei și copilului; ele ar trebui invocate ori de cite ori cineva întreprinde o analiză demografică sau cînd face, pur și simplu, considerații pe marginea natalității și familiei. Să nu se uite că fiecare copil dintre cei aproximativ 360.000 care se nasc anual în România, a fost „durat” de cei doi părinți ca să consfințească familia, să-i întărească temelii, să-i continue nobila-i menire, întru vesnica slavă a poporului român. Astfel sînd lucrurile, a da naștere unui copil este o datorie, a cărei îndeplinire implică o adîncă responsabilitate

te față de familie dar și față de colectivitate. Această datorie vizează fiecare familie, indiferent din ce categorie socială face parte, indiferent de orice caracteristică economică, socială sau regională. Căci socotim că nu este etică demografia diferențială cînd unele familii au copii, uneori chiar

efortul demografic cerut populației trebuie subordonat și el principiului general al echității.

Pentru ca o familie să se continue în timp ea are nevoie de doi copii — de unul de sex feminin — presupunînd că mortalitatea ar fi practic inexistentă; ca să-și asigure înlocuirea succesivă a genera-

rapide ce au loc, copiii — în covârșitoarea lor majoritate — se nasc în familii. De aceea crearea familiei prin căsătorie, întărirea ei au cea mai mare importanță. Oamenii de știință ce se ocupă cu nupțialitatea — români și străini — sînt surprinși de faptul că modelul nupțial românesc a rămas ne-

nupțial românesc apar și mai mult în relief atunci cînd raportarea se face la Europa occidentală, în care se înregistrează, în ultimele două-trei decenii un refuz tot mai accentuat al căsătoriei legale și adoptarea de noi modele matrimoniale. creșterea divortibilității, multiplicarea vertiginosă a familiilor cu un singur părinte.

Pornind de la stabilitatea modelului familial și nupțial românesc, se ajunge lesne la constatarea că în spațiile acestuia stă încă puternic un model cultural — a cărui origine țărănească este evidentă și ale cărui trăsături sînt: propensiunea pentru căsătorie, atașamentul față de copii și deci față de familie, refuzul divorțului, respectul pentru valorile etice practicate de-a lungul întregii istorii.

Studierea acestui model este de competența unui complex de științe printre care sociologia, etnologia, antropologia culturală, psihologia, istoria socială, iar împiedicarea erodării sale, consolidarea sa trebuie să constituie obiectul unei acțiuni educative permanente, al preocupărilor fiecăruia din noi.

Reflecții demografice

foarte mulți, iar altele nu au deloc, sau se mărginesc la un singur copil; nu are temeiuri etice faptul că fertilitatea femeilor de la sate este mult mai ridicată decît la orașe, că în unele județe și provincii istorice — ne referim în special la Moldova — fertilitatea este mult mai mare ca în altele, că în familiile mai înstărite și mai bine înzestrate economic numărul mediu de copii este mult mai mic decît în familiile de muncitori și de țărani. Se va remarca cu ușurință că

țrilor în cadrul unei populații — cazul României — este necesar ca 100 femei de vîrstă fertilă să aducă pe lume 212—214 copii; ceea ce se asigură în condițiile celor 360.000 copii ce se nasc anual. Dar pentru o înlocuire mai largă a generațiilor, pentru o respirație demografică puternică numărul de copii trebuie să fie mai mare.

În spiritul tradiției românești, cu principii și norme încă respectate, chiar în condițiile schimbărilor profunde și

schimbat de un secol, dacă nu mai mult. Propensiunea românilor pentru căsătorie este universală; bărbații și femeile se căsătoresc la vîrste relativ tinere; jumătate din fete contractează căsătoria pînă la 21 ani; la bărbați, pînă la 24,5 ani, diferența de vîrstă menținîndu-se constantă. O dată ajunși la vîrsta de căsătorie, fetele și băieții se „grăbesc” cu căsătoria; la 50 de ani se mai constată doar 3—5% persoane rămase necăsătorite. Or, aceste particularități ale modelului

PENTRU SECURITATE ȘI PACE ÎN EUROPA ȘI ÎN ÎNTREAGA LUME

După cum este cunoscut, în zilele de 28 și 29 mai a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretear general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a participat la Consfătuirea, ținută la Berlin, a Comitetului Politic Consultativ al Statelor participante la Tratatul de la Varșovia de prietenie, colaborare și asistență mutuală.

Conținutul lucrărilor consfătuirii este oglindit în Comunicatul dat publicității precum și în documentul „Cu privire la doctrina militară a statelor participante la Tratatul de la Varșovia”, semnat de conducătorii delegațiilor statelor membre. În acesta din urmă se arată că doctrina militară a Tratatului de la Varșovia, ca și a fiecărui stat participant, este subordonată obiectivului neadmiterii războiului nuclear, ca și a celui convențional. Prin natura originii lor socialiste, aceste state nu și-au legat și nu își leagă viitorul de soluționarea pe cale militară a problemelor internaționale. Ele se pronunță pentru rezolvarea tuturor problemelor internaționale litigioase numai pe cale pașnică, prin mijloace politice. Doctrina militară a statelor participante la Tratatul de la Varșovia, se spune în documentul menționat, este strict defensivă, porneste de la faptul că, în condițiile actuale, recurgerea la calea militară pentru rezolvarea oricărei probleme litigioase este de neconceput. Esența acestei doctrine constă în următoarele: statele participante la Tratatul de la Varșovia nu vor iniția niciodată și în nici o împrejurare acțiuni militare împotriva vreunui stat sau alianțe de state, dacă ele însele nu devin obiectul unui atac armat; ele nu vor folosi niciodată primele arme nucleare; ele nu au pretenții teritoriale față de nici un stat din Europa sau din afara Europei; ele nu consideră dușman nici un stat, nici un popor — dimpotrivă, sint gata să-și edifice relațiile cu toate țările lumii, pe baza luării reciproce în considerare a intereselor securității, a coexistenței pașnice. Statele participante la Tratatul de la Varșovia — se spune în același document — declară că relațiile lor internaționale se ba-

zează ferm pe respectarea principiilor independenței și suveranității naționale, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forță, inviolabilității frontierelor și integrității teritoriale, soluționării pe cale pașnică a conflictelor, neamestecului în treburile interne, egalității în

pletă a experiențelor nucleare, ca măsură prioritară pentru oprirea producției și pentru reducerea până la lichidarea totală a armelor nucleare; interzicerea și lichidarea armelor chimice și a altor arme de distrugere în masă; reducerea forțelor armate și a armamentelor

Tratatul de la Varșovia, la consfătuire a fost abordat un cerc larg de probleme privind pacea, securitatea, dezarmarea în Europa și în lume, privind dezvoltarea colaborării economice și tehnico-științifice reciproc avantajoase cu toate țările. Participanții s-au pronunțat pentru

statele participante la Tratatul de la Varșovia în iunie 1986. Aceste reduceri ar urma să se înfăptuiască concomitent și în complex cu reducerea mijloacelor nucleare tactice. Odată cu înfăptuirea reducerilor propuse, statele participante la consfătuire consideră necesară elaborarea de noi măsuri pentru a se trece în continuare la reducerea și mai substanțială a forțelor armate, armamentelor și cheltuielilor militare până în anul 2000. A fost reliefată importanța creării de zone libere de arme nucleare și chimice în Balcani, în centrul și nordul Europei, în spiritul propunerilor prezentate în acest sens de România și Bulgaria, de R.S. Cehoslovacă și R.D.G.

În programul de măsuri de dezarmare, și în primul rând de dezarmare nucleară, conturat la consfătuire, se regăsesc idei și măsuri în sprijinul cărora partidul și statul nostru s-au pronunțat cu consecvență, fiind cunoscute numeroasele inițiative, demersuri și propuneri prezentate de-a lungul anilor de România, la inițiativa președintelui Nicolae Ceaușescu, ca o contribuție constructivă, de amplu ecou internațional, la cauza dezarmării și păcii. Se știe că România s-a pronunțat cu toată fermitatea pentru înghețarea cheltuielilor militare și trecerea la reducerea lor, pentru utilizarea fondurilor și resurselor astfel economisite în scopuri constructive, pentru progresul economico-social al tuturor popoarelor. Deplina concordantă între vorbă și faptă în politica țării noastre este probată de reducerea cu 5 la sută a efectivelor și armamentelor și cu aproape 10 la sută a cheltuielilor militare, măsură ratificată de poporul român prin referendumul din toamna anului trecut. România își va aduce, desigur, și de acum înainte deplina ei contribuție la împlinirea dezideratelor în numele cărora s-au făcut propunerile de măsuri la consfătuirea de la Berlin, pentru edificarea unei păci trainice în Europa și pe tot globul, pentru o lume fără arme și fără războaie, o lume a înțelegerii și colaborării.

ION CODRU

drepturi și a celorlalte principii și scopuri prevăzute în Carta O.N.U. și în Actul Final de la Helsinki și a normelor unanimitate recunoscute în relațiile internaționale. Pornind de la toate acestea, precum și de la necesitatea păstrării echilibrului forțelor armate la un nivel cât mai scăzut, statele participante la Tratatul de la Varșovia militează pentru înfăptuirea unor obiective fundamentale: încetarea urgentă, generală și com-

convenționale; un control strict asupra tuturor măsurilor de dezarmare; crearea de zone libere de arme nucleare și chimice; desființarea bazelor militare de pe teritoriile altor state; retragerea trupelor în limitele granițelor naționale; desființarea simultană a Tratatului de la Varșovia și a Alianței Nord-Atlantice.

În spiritul principiilor și tezelor cu privire la doctrina militară a statelor participante la

luarea de măsuri în vederea lichidării rachetelor din Europa, pentru reducerea radicală a armamentelor strategice ofensive, pentru interzicerea completă a experiențelor nucleare, ca o măsură de oprire a dezvoltării, de reducere și lichidare a acestor arme. Au fost examinate căile de realizare a programului de reducere a forțelor armate și armamentelor convenționale cu 25 la sută până în anul 1990, program propus de

(Urmare din pag. 1)

simplu că nici n-ar mai trebui spus. O realizare deosebită a cooperativei este zootehnia. Avem 1260 bovine, din care 706 mătca, 4500 oi, 10000 porci. Am încheiat anul trecut cu un beneficiu de 12 milioane lei. În spatele acestor cifre stau înfăptuirea muncii și hărnicia oamenilor, dragostea lor pentru averea obștească, dorința unei vieți mai bune. Vedeti, scopul a fost să obținem aceste rezultate, dar pentru a ajunge la ele trebuie mai întâi să cucerești oamenii, să-i convingi să acționeze în consens cu interesul general. Întii să le crezi condiții și mai apoi să le impui obligații. Degeaba strigi la un îngrijitor să obțină peste 3000 litri de lapte pe vaca furajată dacă nu-și asigură furajele necesare, grajdurile corespunzătoare. Omul trebuie să se simtă bine la el acasă. Cel mai important lucru pe care l-am obținut este că oamenii s-au simțit bine la el acasă, n-au simțit nevoia să plece prin alte locuri să-și încerce norocul. În cooperativă sint 1500 brațe active, la care se adaugă 260 incadrări în alte unități și care muncesc îndeosebi în perioadele de vîrf din toamnă și ori de câte ori este nevoie. Venitul minim pe care l-am asigurat la cele două ferme a fost de 1900 lei la vegetal și 2600 lei în zootehnie. Navetiștii n-au decit de pierdut. Le-am făcut socoteala cu creionul în mînă, pierd cu drumurile și cu alte cheltuieli cel puțin o mie de lei. Acasă, au grijă de gospodărie, își cresc porcul, vacuta, păsările. Ne îngrijorează și pe noi pentru anii viitori problema forței de muncă. Pînă acum doi ani, ieșeau la pensie 60 de oameni într-un an. Anul acesta vor ieși la pensie 119 oameni.

O cooperativă ca a noastră, care are forță de muncă suficientă își poate permite să execute o serie de lucrări manuale, ceea ce este un mare avantaj. Să dăm un exemplu. Pentru un hectar cultivat mecanizat cu porumb și de pe care se obține o recoltă de 10000 kilograme boabe sint necesari 120 de litri de motorină. Din aceștia, 80 de litri sint consumați doar cu recoltarea mecanizată. La 1600 hectare, cit am avut noi cu porumb, recoltate manual, am obținut o economie de 120 tone motorină.

ma de factori care n-au legătură cu asta. Întotdeauna trebuie să fii în temă, să-ți susții argumentat părerea. Pentru anul acesta, avem un plan de carne de 35 de tone. Trebuie să-l realizăm, dar în același timp să ne gândim și la eficiența economică. Din orice acțiune trebuie să ai măcar un câștig de 5 bani. Nu este așa? Cum vom face planul la carne? Am achiziționat 5000 pui de curcă. Vom mai lua și 15-20 mii de pui de găină. Prețul cărnii de pui este de 14 lei, al cărnii de curcan de

16000 kilograme la hectar. De asemenea, plantele medicinale sint rentabile. V-am răspuns într-un fel la întrebarea ce ar trebui să facă unitățile care nu realizează beneficii, care n-au credite în bancă și par a nu-și putea redresa situația financiară într-un timp scurt.

— Care sint situațiile în care n-ați putut interveni, cînd părerea dumneavoastră nu s-a putut impune?

— S-a mărit numărul de bovine. A fost necesar să construim niște grajduri. Avem 4

De multe ori se fac abateri de la rețetă. Investiția tot era realizată, de ce să nu fie folosită.

— Prin ce ne cazuri ai trecut?

— În anul 1983, o grindină de 10 minute ne-a pustit culturile. Pagubă 56 milioane. Agricultura este o marfă expusă capriciilor naturii.

Ar mai fi multe de spus despre agricultura care se face la Gîrbovi, despre ceea ce înseamnă agricultura intensivă a zilelor noastre, despre metodele cele mai înaintate care se aplică, despre specialiștii care au părăsit orasele și s-au mutat în sat pentru totdeauna, despre tinerii care sint primiți cu încredere și cu înțelegere. Important este că într-o cooperativă bogată muncesc oameni mulțumiți de viața lor, oameni cărora le place să trăiască acasă. Case noi și refăcute, două școli, două grădinițe și creșe, stadion comunal, cămin, toate dotările care se găsesc și în orice oraș: farmacie, dispensare medicale și veterinar, magazine, prestări de servicii complete. În comună sint 150 de autoturisme proprietate personală. Așa cum spune Grigore Popa, țărănul nu mai trăiește în umbră, soarta lui depinde doar de hărnicia brațelor sale, de ideile și inițiativele de care dă dovadă.

În urmă cu 25 de ani, Dinu Petre, Mihai Ion, Radu Zăvoianu, Vasilica Muscalu, Aneta Petre, Maria Dumitru, Mușat Negoită își puneau semnătura pe cererile de intrare în cooperativă. Muncesc și astăzi la Gîrbovi. Viața lor și a altora s-a schimbat în bine cum poate nici chiar ei nu și-au imaginat.

Socoteli despre averea obștii

Noi am avut economii, alte unități au putut lucra. Recoltarea manuală înseamnă recoltarea la timp și fără pierderi. În plus, trebuie să mai adăugăm producția secundară, coceni. Si aici, la recoltarea mecanizată se produc pierderi importante. Lucrăm mult și cu cai, altă sursă de cheltuieli reduse. În cooperativă avem 380 de cai. Un conducător de unitate, indiferent de ce natură ar fi ea, trebuie să se gîndească, să aibă în vedere în orice moment eficiența acțiunilor pe care le întreprinde.

— Întotdeauna un conducător de unitate poate acționa în spiritul acestor idei?

— În cele mai multe situații, da. În altele trebuie să ții sea-

23,80. Un pui are un kilogram, un curcan 6-7 kilograme. Furajul pe care-l dăm curcilor este doar cu zece bani mai scump. E mai multă muncă, dar planul este asigurat și, de asemenea, este realizat un beneficiu mai substanțial. Se poate interveni și în structura culturilor. Am cultivat cu turtă 170 hectare. Câștigul la un hectar, la care am obținut toate primele de calitate, a fost de 44 mii lei, față de cheltuielile de doar 18 mii lei. E muncă multă, trebuie să ai forță de muncă pentru cultivarea turtului. Mulți fug de năut. De ce? Noi am cultivat 150 de hectare. Se obține o recoltă de 1000 kilograme la hectar la un preț de 16 lei kilogramul. Pentru a obține un beneficiu egal,

grajduri tip gospodăresc. Dacă mai construim 2-3, a 200 mii bucata rezolvăm problema. A trebuit, dar n-am făcut-o cu mina mea, să construim grajduri tip, pe care noi le-am modificat singuri și care ne-au costat 22 milioane. Am construit un F.N.C. pentru nevoile noastre. A costat 2 milioane și realiza 5 tone furaje pe zi. Făceam un furaj de calitate superioară, duceam materia primă cu căruțele. S-a hotărît să nu mai fie folosit. Acum ne trebuie 3 mașini pentru a duce materia primă și a aduce furajul la Urziceni. Cînd se defectează sau intră în revizie, aducem furajul tocmai de la Rîmnicul Sărat. Se produc defecțiuni, discontinuități, salturi în alimentarea animalelor.

„Le-am făcut pe toate din amor față de profesia mea și pentru că mi s-a dat puțința să le fac“

● Dacă mă gândesc bine, la început eram ca un impiegat care nu prea cunoștea mersul trenurilor ● Elicea unei nave nu e grozavă doar pentru că are palele asemeni petalelor unui trandafir ● „Fă, Roibule, un referat, și în cinci minute ți-l aprobăm” ● Poate că am avut și noroc. Norocul că mi s-a dat să fac și am putut să fac doar lucruri noi ● Mă bucur că la Combinatul siderurgic mă aflu tot în linia întâi și că în linia întâi n-am ajuns dînd din coate ● Mi s-a dat mină liberă ca să-mi aleg, de la început, oamenii cu care lucrez ● Dinamica lagăroare pentru laminoare: „Ieri am importat, azi le fabricăm singuri, mâine vom exporta”. ● Inovațiile, peste 100, și invenții brevetate, 11, le-am făcut din amor față de profesia mea care a fost și este metalul topit ● M-am străduit ca din munca mea să fac cea mai mare bucurie a vieții mele.

— Dacă tot ne-am mai întilnit o dată în viață, cred că mi-e îngăduită întrebarea: nu știți cumva, Mircea Roibu, ce-o mai fi făcînd Mircea Roibu?

— Luptă în continuare.
— Cu cine? Sau cu ce?
— Dacă vă spun, acum, ce mai vorbim pe urmă? S-o luăm pe rînd.

— Despre lupta asta s-a scris și un roman, mi se pare.

— Mi s-a făcut și binele ăsta. În carte, numele meu era Roibitu.

— Cînd ne-am întilnit prima oară, spuneți că sînteți de fel din Reșița. Asta nu s-a putut schimba între timp.

— Sînt de fel din Reșița și am lucrat acolo la oțelăria electrică. Inșă armata am făcut-o la marină și asta mi-a schimbat viața, fiindcă m-am îndrăgostit pentru totdeauna de lumea vapoarelor. De aceea am rămas la Galați. Am muncit, mulți ani, la turnătoria Șantierului naval. Acolo m-a adus un director. Mai e și cite un ceas bun pe lumea asta și directorul de atunci al șantierului, auzind că lucrasem la Reșița, m-a achiziționat dintr-un foc. Cum a plecat el, au început inșă necazurile.

— Dar nici nu v-ați ferit de necazurile astea iar pe unele chiar le-ați căutat, așa se zice.

— Asta cam așa e, trebuie să recunosc. Dar cum să stai nepăsător, să muncești acolo, ceva, opt ore, și-n rest să nu-ți treacă prin minte chiar nimic ci doar să vrei să-ți rumegi liniștit salariul? Domnule, există pe lumea asta și oameni de o comoditate năpraznică!

— Parcă v-ați infuriat un pic, ori mă-nșel?

— Uneori e necesar să te mai și infurie un pic. Cred că așa am pățit și atunci, pe la începutul anilor '60, pe cînd elicele pentru navele noastre se aduceau din import. Odată au fost aduse 11 și depozitate pe cheiri. Dintre ele, 9 aveau palele fisurate. Nu

era nimic de făcut decît să fie aduse altele în locul lor. Iar asta însemna alți bani, altă așteptare. Și îmi aduc aminte că elicele acelea erau pentru niște nave care trebuiau să fie livrate urgent.

— Nu era nimic de făcut decît să fie aduse altele?

— Mai era o cale: să încercăm să le facem noi.

— Asta ați și propus, din cite știu.

— Lucram pe atunci ca șef al atelierului de turnătorie din Șantierul naval. Iar un studiu care cred că se află și azi în biblioteca acestui șantier, un studiu aparținînd unui institut de cercetări bucureștean, luînd în vedere propunerea mea, conchisese: datorită faptului că nu avem specialiști și nici experiență în țară în fabricarea elicelelor, e preferabil ca ele să fie importate. Inșă asta era preferabil, cum să zic, pentru alții, nu pentru noi! Ce-a urmat, a fost un șir de întimplări chiar interesante.

— Pînă la urmă ați făcut elicea singur?

— Asta e doar un fel de-a vorbi! Singur cu adevărat n-am fost decît la început de tot, pînă mi-am convins oamenii cu care lucram că e bine să încercăm noi să facem elicea. Aveam niște oameni formidabili. Cu vreo 20, dintre ei, mi-am pus planul în aplicare. Mai întii am experimentat tot felul de aliaje. Trebuia să găsim compoziția unor aliaje admisibile și am făcut o mulțime de probe prin toate laboratoarele Galaților. A fost o muncă de Sisif, dar pînă la urmă am reușit să facem ca bolovanul să stea în creștetul muntelui și să nu se mai ducă la vale. Prima, elicea am făcut-o așadar, nu singur, ci singuri, adică de capul nostru, cei din atelier, fără aprobări. Poate de aceea s-au gîndit unii, pe urmă, să-mi impute materialul, considerînd ceea ce făcusem noi drept un act de indisciplină în

producție. Mai supărător era doar că unii nu credeau că elicea e făcută nici după ce ea fusese terminată. Ziceau că nu e bună. Dacă e românească, adică, nu e bună. În sfîrșit, după ce m-au sancționat, m-au premiat. Aveam 27 de ani.

— Cînd era asta?

— În '62. N-am să uit nici-odată ziua de 22 aprilie. În dimineața acelei zile, forma primei elice românești pentru cargourile de 4500 tîw era terminată. Peste aproximativ zece ore urma să înceapă turnarea. Dar un miez de ciment a cărui elaborare durase vreo două săptămîni s-a spart, din întimplare, în cleștele unei macarale. Turnarea devenea, astfel, imposibilă. Cinstit să fiu, cred că atunci mi-a venit să mor.

— Nu v-ați gîndit că, lăsîndu-vă pîgubaș, ați fi dat apă la moară inamicului?

— Așa zic și eu, cred că numai gîndul ăsta m-a ținut în picioare. În locul miezului de ciment spart am făcut altul, în grabă, din nisip, silicat de sodiu și bioxid de carbon. Cînd am început să turnăm în cîlinurile lui materialul incins, a crăpat inșă și acesta. Acum situația era chiar disperată. Am fi putut să lăsăm totul baltă, să mergem pe la casele noastre iar a doua zi să ne prezentăm ca, eventual, să ne dăm demisia.

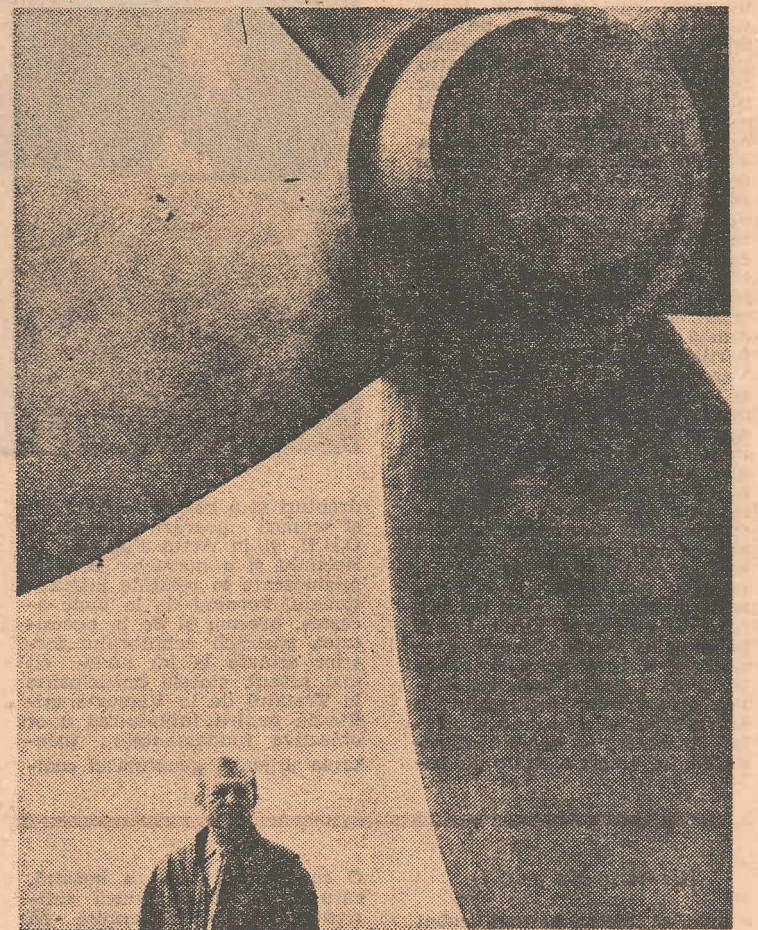
— N-a fost cazul!

— Tocmai cînd ardea cămașa pe noi, am fost chemat de directorul general și luat în primire de la ușă: „Ce te-ai apucat, mă, să faci tu acolo?” Inșă acasă n-am mers decît după trei zile și trei nopți, cu toții, căci pînă la urmă am reușit să turnăm, totuși, elicea, chiar dacă efortul fizic a fost imens. În hăla turnătoriei plutea o ceață deasă, fiindcă nu știusem să prevedem că vom avea o vaporizare atît de mare de zinc. Mai expus decît alții care lucrau jos, macaragiul Nicolae Buliga s-a intoxicat și i-a venit rău pe manetele mașinii. Cine să se mai urce acolo, pe podul rulant, și să pătească la fel? S-a oferit totuși un voluntar, Leon Vrînceanu, și oamenii și-au văzut mai departe

de treabă, lac de sudoare, cu tîmplele jilave, ștergîndu-și din cînd în cînd cu palmele apa aceea sărată care li se lăsa de pe frunte pe ochii înroșiți de nesomn. Ce oameni! M-am învîrtit destul prin lumea largă și-am văzut eu destul de bine cum lucrează și alții, dar oamenii cu care lucram eu erau turnători-formatori care știu atîta meserie că-ți venea să le săruți miinile. Dumitru Ene, Dumitru Teodoru, Vasile Con-

stantin, Nicolae Miron și alții ca ei alcătuiau, cum mi-a plăcut mie să zic, un colectiv de leoparzi. Leoparzi în meserie, nu fluturași. Așa erau, chiar dacă prima elice a ieșit un mastodont.

— Cum adică?
— Pentru că mersesem cu 40 de milimetri adaos pe pale, în timp ce media mondială era de 8 milimetri. Ce era să facem? Vrusem să nu riscăm, asta fusese măsura noastră de pre-

Fotografii de PAUL AGARICI

Cînd l-am întrebat pe inginerul Grigore Mihai, șeful serviciului de investiții al Combinatului siderurgic Hunedoara, despre utilaje abandonate, am primit un răspuns scurt: n-ați nimerit bine. Acest serviciu se ocupă de asigurarea proiectelor pentru investiții, de finanțarea lor și de urmărirea execuției. Utilajele sînt aduse de un alt serviciu numit specializare-cooperare.

De fapt, ajunsese la serviciul de investiții pentru a afla cite ceva despre două cîntare Philips, compărate din străinătate cu șapte ani în urmă și plătite pe bani grei. „Nu știu nimic de aceste cîntare, ne spune șeful serviciului investiții. Ele au intrat prin serviciul dotări. Aceste aparate sînt solicitate și justificate de secțiile de producție. Din momentul în care le primesc, răspund de folosirea lor”. Pentru orice eventualitate, șeful serviciului de investiții a făcut un sondaj telefonic la cele două oțelării electrice spre a afla cite ceva de soarta cîntarelor Philips. Nici n-a fost greu. În cele două secții existau două cîntare complexe, aduse cu mulți ani în urmă și nefolosite din diferite motive. Cel mai simplu putem afla la fața locului. Drept pentru care am și purces la Oțelăria electrică numărul 1. Șeful secției, inginerul Mircea Moldovan era mai nou în funcție și nu cu-

noștea prea multe amănunte despre cîntar. „Îl chem pe mecanicul șef al secției pentru că el e mai în temă. Mecanicul șef, inginerul Gheorghe Deda era într-adevăr familiarizat cu povestea cîntarului. Cîntarul Philips, un cîntar complex, dotat cu calculator și complicate instalații electrice, cumpărat pe o impresionantă sumă în valută forte, a fost adus în țară pentru cîntărirea oalelor de turnare a oțelului. El a intrat în dotarea oțelăriei electrice nr. 2 și a fost transferat mai tîrziu la nr. 1. Cîntarul indica greutatea oalei goale și, după um-

el. Cu un timp în urmă, cîntarul adus în 1982 de la Oțelăria electrică numărul 2 a și fost montat pe o macara. Dar macaraua era veche, din anul 1939, și din cauza trepidațiilor dădea erori de măsurare, fapt pentru care a și fost demontat pentru conservare, urmînd să fie folosit ulterior. Cînd? „Oțelăria electrică nr. 1 a comandat o macara nouă, solici-tînd un proiect de la I.C.S.S.I.T.M.M.R.T.U. Timișoara. Comanda pentru proiectul de pod a fost făcută în 1983 și reactualizată în 1985. La un moment dat, institutul ar fi

cută o precizare care prevede montarea pe noul pod a unui cîntar tip Electroputere. „Dacă pun Philips, nu am piese de schimb și stagnez. Dacă punem un cîntar tip Electroputere, la orice defecțiune, avem la cine apela. Așa că nu ne rămîne decît să-l returnăm Oțelăriei electrice numărul 2 de la care l-am împrumutat. Ei mai au unul și dacă îl montează, au în acesta, toate piesele de schimb necesare”. Șeful de secție Mircea Moldovan a lucrat o vreme la Oțelăria numărul 2. „Cînd eram acolo știam de cîntar și îi tot rugam

pentru că ne este strict necesar. Drept pentru care am făcut comandă la Uzina 5, la secțiile de prelucrare, spre a ne executa reperele necesare montării cîntarului pe una din macarale. Au executat o sută de repere și mai au cam tot atîtea de făcut. Am reactivat comanda și ea durează de mai mulți ani, dar Uzina 5 este mereu foarte aglomerată și această comandă trece tot pe planul al doilea”, spunea inginerul Gheorghe Ranga, șeful de secție. În ciuda faptului că a primit două cîntare dintre cele mai moderne din lume la ora respectivă, Oțelăria electrică numărul 2 nu beneficiază de nici unul.

Luînd lucrurile la prima vedere ai putea crede că nimeni nu este vinovat. Și totuși, două cîntare complexe, dotate cu calculatoare, strict necesare producției și importate pe sume mari, plătite în devize convertibile stau de șapte ani nefolosite și nu vor fi utilizate nici în perioada imediat următoare, în ciuda faptului că specialiștii reclamă folosirea lor imediată. Cum aceasta ține de coordonarea unor eforturi, de finalizarea reperelor necesare și de o organizare a muncii, e greu de crezut că ajutorul va veni din afară.

C. NISTORESCU

Poveste care mai trebuie cîntărită

plerea ei, cantitatea de oțel avută la dispoziție pentru turnarea în forme. Fără cîntar, oțelarii știu doar cit au introdus în cuptor, dar nu și ce cantitate de oțel topit le-a mai rămas în oală. Dacă toarnă în forme și în oală nu au oțel suficient pentru a le umple, atunci întreaga cantitate este considerată rebut. Deci cîntarul respectiv este de o importanță vitală pentru bunul mers al producției, pentru calitatea

spus că nu poate realiza proiectul. Apoi au avut loc tot felul de întîlniri și discuții, după care s-a convenit că proiectul va fi livrat în luna mai a acestui an. După aceasta, încă un an e necesar pentru executarea podului. Și cînd podul va fi gata, cîntarul Philips, folosit pe podul rulant numărul 1 la elaborarea șarjelor de oțel inoxidabil va rămîne unde este pentru că în convenția cu proiectantul e fă-

să-l monteze dar mereu spunem că lipsesc o serie de piese.”

Fără nici o ezitare am pornit spre Oțelăria electrică numărul 2, alături la ieșirea din Hunedoara. În proprietatea sa se află cele două cîntare încă din anul 1980, cînd au fost aduse în țară. „În prima fază a fost vorba să ne ia cîntarul spre a-l transfera în altă parte. Apoi am ajuns la concluzia că trebuie să-l montăm noi

vedere. Și-apoi, n-avea nimeni de ce să se supere pentru asta, ne făcuserăm singuri de lucru, fiindcă urma să avem mai multă bătaie de cap la finisare, alta tot.

— Cum a fost prima elice? A fost bună?

— S-a găsit un om care să ia pe barba lui răspunderea de-a o folosi. Acela a fost căpitanul corgoului „Oradea”. Inșă a fost nevoie ca el să dea în scris că acceptă montarea elicei. Apoi, în anul care au urmat, elicea a trecut prin mai multe mări și oceane, s-a odihnit în zeci de porturi ale lumii și pretutindeni s-a comportat bine. Din când în când, căpitanul ne ținea la curent și ne bucuram să aflăm că totul e-n ordine. Ne trimitea câte o telegramă din Singapore, din New York, din Rio de Janeiro.

— Prima elice a fost făcută ca în urma unei nașteri grele. Dar cele care au urmat?

— Nici o elice nu se face ușor. O elice este cea mai complicată piesă, din punct de vedere geometric, a unei nave. Ea nu-i lasă constructorului posibilitatea nici unei linii drepte între două puncte. Este o continuă suprafață curbă, care trece pe nesimțite dintr-un plan în altul. De aceea, o elice se lucrează ca o bijuterie. Inșă nici o elice nu-i grozavă doar pentru că-i mare sau pentru că palele ei seamănă cu petalele unui trandafir ci pentru că ea rezistă, pentru că e destul de tare pentru a sparge incontinuu zidul de apă și a trage după ea corpul navei. În plus, o elice trebuie să aibă o anumită elasticitate. Ea este singura piesă a navei permanent vulnerabilă. Pentru că ea rămâne în afară, expusă întotdeauna unui impact brutal la o acostare în condiții mai puțin favorabile, la manevre greșite; recifele, stâncile ascunse pot fi o altă primejdie. Or, în toate aceste cazuri, o elice bună nu trebuie să se rupă; cel mult își poate strica forma, își poate îndoi vreo pală astfel încât, adusă în cel mai apropiat port, să poată fi reparată. În afară de această calitate, ea trebuie să o mai aibă și pe aceea de-a suporta coroziunea apei de mare fără a-și pierde din greutate sub acțiunea curentilor galvanici. Peste toate, aceste însușiri trebuie să dureze, în medie, câteva zeci de ani, cam cât se întinde și viața unei nave dealfel. Așa că e limpede de ce am căutat să obținem aliaje speciale din ce în ce mai bune. Cu vremea, am ajuns la nivelul de 82 kilograme-forță pe milimetru pătrat, ceea ce a însemnat o mare victorie, dacă ținem seama că elicea de 106 tone și de 9 metri în diametru, a unui celebru portavion, are doar 80 kilograme-forță pe milimetru pătrat. Dacă mă gândesc bine, la început de tot eram în situația unui impiegat dintr-o gară care, nu cunoaște prea bine mersul trenurilor. Dar asta a fost numai început.

— Dar v-a mai întrebat cineva „ce te-ai apucat, mă, să faci acolo?”

— Tot mai puțin. Viața i-a scos înspre marginile ei, unul cite unul. Odată am citit niște cuvinte care mi-au plăcut tare mult. Aparțin unui filozof olandez, care a trăit cu câteva secole înaintea noastră. El zicea: toți oamenii sînt oameni dar nu toți oamenii sînt oameni. Astai situația.

— Nu cumva deranja, pe aici pe colo, faptul că nu sîntei inginer?

— Că sînt tehnician? Poate. În schimb, venea ministrul să vorbească cu mine. Mergea la director și zicea să vină aici Roibu și cu mine discută. Asta pînă a venit vremea ca niște oameni să mai fie rotiti, pe urmă era o plăcere să merg la direcție, dacă mă duceam acolo cu vreo propunere, mi se spunea: fă, Roibule, un referat, și în cinci minute ți-l aprobăm. Între timp mai cîștigasem niște suporteri, de partea mea era și profesorul Laurențiu Sofronie de la Politehnica din București, dînsul m-a sprijinit foarte mult, și tehnic și moral, venea de la București pe banii lui, pînă la Galați, ca să vadă um merg lucrările. Au fost mai mulți astfel de oameni de bine, al căror ajutor nu-l voi uita niciodată. Ei mi-au dat documentația de care dispuneam și asta a contat foarte mult, pe lângă ce am descoperit singur răscolind niște biblioteci sau în revistele pe care mi le aduceau cei de la Centrala navală. Cam prin vremea aceea a trebuit să-mi refac cunoștințele de germană, pe care le cam uitasem, și să învăț engleză. Într-o bună zi mi-am cumpărat cartea „Învățată” limba engleză fără profesor” și cred că am învățat-o pe dinafară, în orice

caz am ajuns să vorbesc onorabil, iar asta mi-a fost de mare folos mai tîrziu, cînd am fost trimis la specializare. De vreo 12 ori am fost în Japonia, la firmele „Sumitomo”, „Mitsubishi”, „Nakashoma”, apoi la „Stomenstal” în Norvegia, la

echipă. Astăzi, în tehnică, nu prea mai poți lucra singur. Dacă nu lucrezi în echipă, ești mort.

— Asa se zice.
— Chiar așa e. Uite, cel care e cunoscut în Combinat drept IJI, adică Ion J. Ion, e un

„Lips” în Olanda, la „ACB” la Nantes. În principiu, diferența de tehnologie între noi și producătorii renumiți din lume constă în acuratețea lucrului și posibilitățile de reducere a efortului fizic.

— Incepeți să știți îndeajuns de multe, despre elicele navale, încît să propuneți ca țara noastră să construiască o întreprindere specializată.

— Am făcut această propunere în cadrul lucrărilor unei Conferințe Naționale a partidului. Și am avut bucuria să văd că, pentru cincinalul care urma, conducerea partidului și a statului a hotărît construirea, la Galați, a unei unități industriale specializate în fabricarea elicelor pentru toate tipurile de nave produse în țară.

— O vreme ați lucrat chiar în această întreprindere nouă.

— Așa e, dar de vreo cinci ani am fost preluat din zbor de Combinatul siderurgic. Se punea problema fabricării, în țară, a lagărelor cu alunecare, cu lubrifiere hidrodinamică, pentru a elimina niște importuri costisitoare. E vorba de lagărele pentru laminatoare. Un astfel de lagăr costă între 9000 și 18000 de dolari.

— Deci Mircea Roibu a început o viață nouă!

— Mi s-a dat să răspund de secția de aliaje speciale. Mie mi-a plăcut în viață să fac lucruri pe care nu le-au făcut alții, așa că m-am bucurat. Răspund de secția asta de când era doar o investigație, un desen pe planșetele proiectanților. E cea mai frumoasă hală din Combinatul siderurgic, eu așa zic.

— Deschizi o ușă, dai peste a doua ușă, ca un grilaj, în dreapta, carcina un bec roșu semnalizează inscripția „Intrarea interzisă”. Acolo vorbești la un microfon și nu intri decît dacă vine cineva și te preia. Apoi culoarele...

— Pe care se află florile noastre de metal, le-ai văzut?

— Da, iar secția arată ca un laborator, mai degrabă.

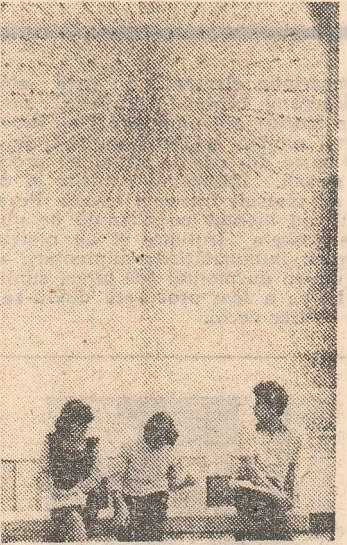
— Nu-i așa? E ordine și curățenie ca la farmacie. Se lucrează după tehnologii de vîrf. Și am îmbunătățit aceste tehnologii printr-o seamă de autoutilări. Fără bani, fără plan.

— Cum fără una, fără alta?

— Adică numai prin necontenitul entuziasm al unor oameni minunați. Asa am făcut o mașină universală pentru starea și recuperarea lagărelor vechi. Mașina asta funcționează cu raze infraroșii. Apoi, o instalație de purificare în stare lichidă a aliajelor antifricțiune, în cîmp magnetic pulsator. Sau o instalație pentru evacuarea noxelor, care funcționează pe principiul Coandă. Sau o instalație de atomizare pentru fabricarea pulberilor metalice. E adevărat, în țară se mai folosește procedeul de atomizare, dar al nostru se deosebește prin aceea că atomizează direct aliaje cu un randament de selectare de pulberi globulare pînă la 53 de microni, adică extrem de fine, comparabile cu cele mai fine pulberi realizate la ora actuală de tehnologii de vîrf din lume. Toate acestea au fost făcute de oamenii noștri care sînt niște artiști ai poporului.

— Ei nu sînt leoparzi?

— Sînt niște specialiști excepționali. Nu-i vorbă că mi s-a dat mină liberă ca să-mi abeg, de la început, oamenii cu care lucrez. Nici n-aș fi visat să mi se spună: ia-ți oamenii pe care-i vrei! Așa că, pe măsură ce investigația prindea contur, vorbeam cu ei, numai de astronomie n-am vorbit dar cred că pînă și despre astronomie am vorbit cu unii, pînă am reușit să fac lista. Împreună, alcătuim o puternică

electronist de marcă. Constantin Dima e un specialist perfect în instalații hidraulice. Vasile Spătaru e un mecanic de zile mari, unul pentru anul 2000. Georgehe Necula e omul care știe totul despre un lagăr de laminor. Neîntrecuți sînt Pețru Simpețru sau Pețru Gagica, excelenți topitori. Toti sînt buni, de la Georgehe Ionescu, care țese la pensie

peste cîteva luni, pînă la Nicu Viorel Proca, abia trecut de 19 ani. Și să mai notăm cîteva dintre colaboratorii cei mai apropiați: inginerii Pompiliu Severineanu, Dumitru Ioniță, Strugari Florin sau Viorel Munteanu din cadrul Uzinei de piese de schimb și reparații siderurgice, de care aparține și noua secție de turnare a aliajelor speciale.

— Deci fabricăm lagăre de laminare?

— Asta e marea noutate. Că știm să le fabricăm și că am învățat să le și recondiționăm pe cele vechi. Înainte, pentru a recondiționa un lagăr, îl suiam pe platforma unui vagon și-l trimiteam tocmai în celălalt capăt al Europei, la Barcelona, la firma „Inimex”, în timp ce-aveam pe-aici armate de ingineri. Pentru fabricarea lagărelor a fost făcut un proiect, de către un institut de specialitate. Chiar dacă s-a renunțat cam la 70 la sută din el, acest proiect a avut și părți bune.

— Dar dacă oamenii combinatului au renunțat la cele 70 de procente înseamnă că au venit ei cu alte idei mai bune?

— Așa a fost. Cum stă scris în secția noastră, pe un panou, dinamica lagărelor cu alunecare pentru laminare este aceasta: „Ieri am importat, azi le fabricăm singuri, mâine vom exporta”. Sînt 9 firme în lume, mari și late, care produc astfel de lagăre. Ele au monopolizat piața mondială. Iar noi sîntem a zecea firmă, în ordinea apariției.

— Iar în ordinea calității? Întreb pentru că, la export, se va pune oricum această întrebare.

— Am văzut, cu totul, vreo 30 de țări, și știu cum muncesc și alții. Mai știu, în plus, că și cuvintele au o greutate a lor. Și tocmai de aceea spun, fără nici o ezitare: lagărele pentru laminare sînt și vor fi printre cele cîteva procente de produse peste nivelul mondial realizate de economia românească.

— E o mare premieră industrială, înțeleg.

— Sigur că da. Iar eu mă bucur, cînstit vorbind, că la Combinatul siderurgic mă aflu tot în linia întâi, martori fiindu-mi toți cei cu care lucrez că în linia întâi n-am ajuns dînd din coate. Datul din coate

nu m-a interesat niciodată în viață. Și n-aș putea să spun nici că m-a stăpînit gîndul de-a cîștiga cine știe cit în plus, fiindcă am oricum cea mai mare retribuție posibilă la vechimea și la nivelul meu de calificare.

— Apropos, nu cumva meseria tehnicianului Mircea Roibu a fost aceea de permanent inovator și inventator?

— Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a adresat nouă, muncitorilor, îndemnul de a gîndi și a acționa în spirit revoluționar; de a prețui și a pune în valoare orice idee nouă, folositoare, pentru a putea ține pasul cu performanțele mondiale. Cred că în viața mea se regăsește strădania de a urma acest nobil îndemn. Singur sau în colaborare am semnat 18 lucrări apărute la Editura Tehnică sau prin Institutul Național de documentare tehnică, Am 100 de inovații și 11 invenții brevetate. Le-am făcut cum vă spuneam, pe toate, din amor față de profesia mea care a fost, toată viața, metalul topit. Pentru mine, satisfacția morală a fost esențială. Poate că am avut și noroc. Norocul că mi s-a dat să fac și am putut să fac doar lucruri noi. Oricum, nu m-am simțit frate cu cei care n-au făcut nimic în viața lor sau au luat gata făcut de alții. Și să vă mai spun ceva: în plecările mele prin străinătate, care puse cap la cap înseamnă vreo 5 ani din viața mea, s-a întimplat uneori să mi se șoptească propunerea să rămîn pe acolo, că n-aș duce-o poate chiar rău, la o adică.

— Dar s-a văzut bine, de fiecare dată, că tot acasă mă întorc-oam. Prin asta, nu vreau să spun decît că dacă în munca omului nu intră și gîndul de-a-și sluji țara, atunci el nu muncește decît ca să aibă ce să mîncească. Și e păcat pentru că, oricît de important ar fi, asta e totuși prea puțin. Eu, în orice caz, m-am străduit ca din munca mea să fac cea mai mare bucurie a vieții mele.

(La sfîrșit, Mircea Roibu mi-a întins o foaie de hîrtie pe care scrisese: „Preocuparea lui M.R. pentru înfrumusețarea orașului de la mila 80: 1) Elicea de pe faleză, unică în lume; 2) Fintina de tip pădăie, de la Casa de Cultură”).

D. CONSTANTINESCU

Se vor învăța mult și bine!

Oricum ai învăța-o, o roată de cauciuc trece mai întîi prin mințile oamenilor. Utilajele de pe fluxul tehnologic se-ndoaie, desigur, după gîndul și fapta omului, dar în afară de asta, de la aluatul inițial care intră în calendar și pînă la controlul final al fiecărei anvelope, primordiale sînt priceperea, îndemnarea și chiar talentul oamenilor. La Caracal, la fabrica de anvelope din acest oraș, lucrează peste o mie de oameni, cu media de vîrstă sub 21 de ani. E limpede că ei sînt prima generație industrială a acestor locuri de tradiție agricolă. Cu toate acestea, obiectivul fabricii nu este nici mai mult nici mai puțin decît acela de a intra în rîndul marilor producători de anvelope ai lumii sau, păstrînd proporțiile, de a deveni partener comercial căutat și respectat pe densa și pretențioasă piață internațională de cauciucuri. Se înțelege că, oricît de înalt ar fi nivelul dotării tehnologice al fabricii nu rezolvă de la sine toate lucrurile; mai rămîne problema oamenilor, a pregătirii lor profesionale astfel încît această dotare să fie menținută în stare de funcționare, să fie perfecționată și, mai ales, să fie „completată” cu acele elemente productive care țin nu atît de calitatea mașinilor, cit de a oamenilor. La confluența acestor realități se află un om care se numește Viorel Isac: în calitate de tehnician electronist, el răspunde de buna funcționare a tuturor utilajelor moderne ale fabricii, iar ca secretar al comitetului de partid și președinte al C.O.M. îl preocupă mai ales oamenii, disciplina și seriozitatea lor, modul în care participă la bunul mers al fabricii. „Față de marile firme producătoare de anvelope, avem acest handicap al tradiției — imi spune într-o pauză a explicațiilor de pe fluxul tehnologic. Anvelopa cere știința folosirii utilajelor electronice, dar și îndemnarea unor operațiuni ce nu pot fi făcute de mașini. La ambele

capitole, esențială este pregătirea oamenilor, pentru că fluxul tehnologic este ireversibil, adică o anvelopă ratată se transformă iremediabil în bucăți de cauciuc de doi lei kilogramul.”

Am parcurs împreună drumul unei anvelope — de la depozitul de materiale (praf de cretă, cauciuc natural, negru de fum și ce-o mai fi conținînd rețeta respectivă), pînă la „radiologul” final, un tester pe bază de raze X care dictează implacabil — cele bune să se adune în dreapta, cele rele să se spele în stînga. „Este un drum pe care-l facem de mai multe ori pe zi — cu gîndul și cu pasul. Și asta pentru că fabrica noastră are un specific la care s-a referit explicit secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la o recentă ședință a Comitetului Politic Executiv, subliniînd că problema calității se rezolvă în primul rînd la locul de muncă al fiecăruia, prin creșterea nemijlocită a răspunderii individuale și întărirea disciplinei tehnologice în toate secvențele producției”. Calitatea și exportul sînt cerințele presante ale fabricii și totul este subordonat lor. Un singur lucru nu se poate obține, inșă, peste noapte — și acesta este, ca și la strungari, îndemnarea oamenilor. De aceea, aportul muncitorilor cu experiență, al nucleului care a mai rămas din veteranii Danubienei și ai Floreștilor care au pornit fabrica este hotărîtor. Florica Paraschiv lucrează aici de la prima investiție, din mai '79. Fusese laborantă la Combinatul de fire și fibre sintetice din Iași, dar s-a reîntors cu întreaga familie pe meleagurile natale. Acum este responsabilă C.T.C.-ului final, adică „cerberul” care păzește poarta de ieșire a fiecărei anvelope. Mică la stat dar mare la sfat, este unul din oamenii de încredere ai fabricii, de la ea pornind, în sensul invers al fluxului tehnologic, multe din inițiativele care scutesc producția de rebuturi inutile. Îi cer

un exemplu. „Curățirea matrițelor. Orice matriță are mici orificii pentru evacuarea materiei prime excedentare. Dacă aceste orificii, care se pot obtura foarte des, nu se curăță, la următoarea turnare profilul anvelopei iese deformat. Desigur, urmează penalizările, dar asta nu salvează calitatea anvelopei. De aceea avem mereu de lucru cu cei de la curățat matrițe”. Soțul dv. unde lucrează? „La curățat matrițe”.

Fabrica de anvelope de la Caracal va intra în producție la întreaga capacitate în iulie acest an. În numai doi ani va ajunge la o producție de zece ori mai mare. Sau, într-o comparație mai sugestivă, planul pe cinci luni ale lui '87 este comparabil cu cel realizat în întreg anul 1986. „Este o sarcină extrem de importantă această mîrire a producției fizice, vorbegte ca pentru sine directorul fabricii, ing. Dan Valentin Ionescu, pentru că este corelată cu exigența calității fiecărui produs. În plus, exportăm masiv anvelope pentru prima echipare a autoturismelor și sîntem în curs de asimilare a încă două tipodimensiuni, pe lângă cele trei existente în fabricație. Aceste trei obiective — creșterea producției fizice, ridicarea calității în vederea exportului și extinderea fabricației — sînt tot atitea examene dificile pentru întregul nostru colectiv”.

La Caracal, într-adevăr, sînt tot mai multe și mai severe examenele producției moderne. Ele sînt, cum spuneam, o premieră pentru noua generație industrială a orașului, dar asta nu este considerată o scuză, ci un motiv de ambiție în plus. Și dacă nu cu mulți ani în urmă nimeni nu se gîndea că anvelope de Caracal se vor întîlni pe șosele din Europa, Africa și Asia, acum toți se gîndesc cum să facă, în sfîrșit, ca ele să se învîrtească mult și bine.

OCTAVIAN ȘTIREANU

DESPRE BUCURIA DE A TRĂI ÎNTR-UN LOC ANUME

Se zice că paralela 45 trece chiar prin curtea Restaurantului „Paralela 45” de pe soseaua Ploiești — Brașov. N-avem posibilitatea să verificăm întru totul exactitatea acestei afirmații. S-o luăm de bună. În aceste condiții, orașul Băicoi se află imediat deasupra acestei paralele și se întinde pe vreo 14 kilometri. Din soseaua principală, aproape că nu se vede. Străzile se strecoară printre dealuri. Unele din ele se încumetă să treacă chiar peste virfurile lor. Casele liniștite, blocurile de locuințe inconjurate de verdeată, ferite de traficul intens al soselei, mina de gospodărie, grijiile până la cel mai mic detaliu, te fac să crezi că e vorba de un loc pe care ritmul trepidant al timpului l-a ocolit. Nimic mai fals. Peste 11 mii de oameni muncesc în tradiționala îndeletnicire a locului, extracția petrolului — în zona orașului se extrage petrol de mai bine de 150 de ani — cât și în noile întreprinderi înființate în acești ani: Întreprinderea de utilaj pentru prelucrarea cauciucului, Fabrica de subansamble hidraulice, Energo-petrol, Întreprinderea Avicola, Întreprinderea Pomicolă.

Totți acești oameni, la care se mai adaugă încă o dată pe alții — orașul are 22 mii de locuitori — dincolo de ocupațiile lor de serviciu, sau pe lângă casă, au o preocupare esențială, aceea de a fi buni cetățeni. Dacă orașul arată așa cum arată — frumos și îngrijit — meritul este al locuitorilor lui și nu în ultimul rând al celor aleși să-l conducă.

În fruntea orașului este o echipă de oameni tineri și întreprinzători. Alexandru Neacșu este primarul orașului de cinci ani. Când a fost ales în această funcție, era cel mai tânăr primar de oras din județul Prahova. Toma Ionită, secretarul organizației orașenești de partid și Vasile Vădan, secretarul Biroului Executiv al Consiliului Popular sînt și ei oameni dinăduntru de ani. Meritul lor și al altora este, printre altele, nu de a asigura existența organismelor democrației noastre socialiste, ele există prin lege, ci de a le pune în mișcare, de a le sincroniza perfect, de a-și atrage inițiativa și sprijinul tuturor cetățenilor pentru a acționa exact și eficient acolo unde

Interesele obștei o cer. Inițiativele gospodărești întîlnite la Băicoi, propuse de cetățeni în întîlnirile prieluate de Tribuna Democrației, numai acesta au avut loc 50 de asemenea întîlniri, conduse de deputații F.D.U.S., pot constitui prilej de inspirație pentru cetățenii tuturor localităților. Sînt acțiuni la îndemîna tuturor. O singură condiție e necesară: dorința de a trăi într-un loc care să-ți facă plăcere, care să te reprezinte. La Băicoi, așa cum am putut constata, această dorință este mereu prezentă.

Meridianul inițiativei la paralela 45

În circumscripția electorală în care este deputat Grigore Vlăsceanu, contabil la I.U.P.C., pentru a preveni desele blocări ale unei străzi cu aluviuni rezultate în urma ploilor, cetățenii au fost de acord să-și sacrifice o parte din curțile lor și au procedat la îndreptarea străzii, înlăturînd coturile și denivelările. Mai mult, au pietruit întreaga stradă. Pe strada Unirii, cetățenii au montat pe distanță de un kilometru borduri pe ambele trotuare și au pietruit întreaga stradă. Pentru îmbunătățirea alimentației cu apă din cartier, locuitorii au montat 500 metri suplimentari de conductă. Teava a fost procurată dîndu-se în schimb o cantitate de fier vechi.

Elena Mincu este deputată, propusă la ultimele alegeri de O.D.U.S. Este de meserie bibliotecară. Împreună cu cetățenii din circumscripție au terminat lucrările de regularizare a piriului Dimbu, două sute de metri pe ambele maluri.

Gheorghe Apostol și cetățenii circumscripției electorale din cartierul Țîntea au săpat 1200 metri de canal pentru montarea unei conducte de apă din magistrala Văleni-Ploiești.

Curățirea și amenajarea pășunilor existente în cartierele Tufeni, Țîntea și Băicoi au fost făcute exclusiv prin munca patriotică a crescătorilor de animale. Pentru că în Băicoi, lumea crește animale, de la cele mari, pînă la cele mici: vaci, capre, păsări, și iepuri. Cei mai eficienți dintre ei sînt: Gheorghe Oprea, Constantin Ștefănică, Ion Fărcaș, Vasile Stoicescu, Vasile Brînzea, Ion Petrișor, Nicolae Albu.

Comitetele de femei din oras au inițiat organizarea unor expoziții cu vînzare a unor obiecte artizanale realizate de gospodinele și muncitorii din întreprinderi, fondurile obținute fiind destinate cadourilor pentru Azilul de bătrîni și Leagănușul de copii din oraș. Pionierii și U.T.C.-iștii din oras au plantat în primăvara aceasta peste 1000 puieți de duzi.

În duminica trecută, ca de altfel în fiecare lună, a fost organizată o zi record a colectării materialelor refolosibile. Recordul: 50 tone fier vechi.

Întreprinderile au planuri proprii de gospodărire și înfrumusețare și răspund de aspectul unor cartiere ale orașului. Deosebit de active s-au dovedit O.D.U.S. din Fabrica de subansamble hidraulice, I.U.P.C. și Avicola, președinți Gheorghe Pirvu, Cornel Simionescu și Florica Manea.

Bineînțeles că lucrurile mari sînt făcute din fonduri de stat: zestrea de 1000 apartamente existentă, cele 120 de apartamente destinate petroliștilor și care vor fi construite anul acesta, magazinele moderne, școlile, grădinițele și tot ce mai este necesar unui oras modern, plăcut.

OPREA GEORGESCU ■

Comună mică cu fapte mari

Comuna Pielești nu-i prea mare. Nici cu Pirsani, nici cu Cimpeni luată laolaltă. Categorie însă este una dintre cele mai frumoase așezări doljene de pe îngusta vale a piriului Teslui, a acestui firicel de apă cu existență adesea efemeră, izvorât din nord-estul Craiovei, de sub dealurile Gherceștiului, și pierdut uneori definitiv, pe vremea secetoasă, în smolnițele de nepătruns de la Robănești. O revăd după opt ani și pare că nu-mi vine să cred că de repede s-a schimbat totul. Multe case noi, cu parter și etaj, adevărate vile somptuoase se impun privirilor admirative; o sosea modernă, asfaltată, traversează comuna de la un capăt la altul. Cele două unități agricole cooperatiste, pe care le știam cu ani în urmă, s-au contopit într-una puternică; au intrat în producție, la întreaga capacitate, noile complexe zootehnice intercooperatiste, s-au construit și dat în folosință două mari poduri de beton armat.

Cu inginerul aeronom Marcel Trască, primarul actual al comunei, și cu profesorul Ștefan Cristea, președintele Consiliului local al F.D.U.S., ne cunoaștem mai demult.

— Vă mai aduceți aminte de... Niciu? se interesează primarul.

— Care dintre ei: Niciu Nița sau, celălalt, Niciu al lui Stroie?

— De fapt, de amîndoi. Și-au construit, băieții, prin munca lor bineînțeles, niste case de se învîrt după soare... Ca și Ion Serbu, ca și Ștefan al lui Răduț, ca și alți nouăsprezece de altfel, care și le-au înălțat în ultimii 2-3 ani.

— Mi-i amintesc.

— Ei ca membri O.D.U.S. ne-au sprijinit efectiv, precizează profesorul Ștefan Cristea. Una dintre cele mai importante acțiuni la care o bună parte dintre ei este opt sute de membri ai O.D.U.S. și-au adus o reală contribuție o constituie amenajarea zonei limitrofe Drumului european nr. 70, pe porțiunea ce ține de la hîrtarul cu Robănești pînă la Aeroportul Craiova. Toate resturile rămase de la vechi construcții demolate au fost strînse și duse în altă parte. După amiezile și în mai multe duminici libere au muncit aici, cu bratele sau cu atelele, cetățeni vrednici de laudă precum Simion Alexe, Matei Zamfir, Dumitru Serban și Florea Coli-

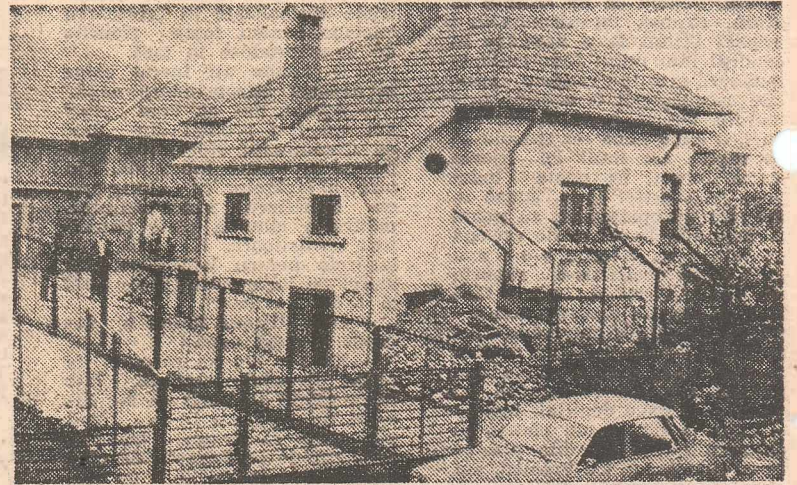
ta. Cu sprijinul lor nemilcîdit, au fost redade agriculturii încă două hectare de teren prin desființarea unor drumuri auxiliare din zonă, rampe C.F.R. și împrejurimile marelui pasaj de trecere peste linia a drumului european au căpătat un aspect civilizat, marcat de ordine și curățenie. Pămîntul a fost nivelat cu grederul trimis în ajutor de Vasile Porcescu, omul care răspunde de C.U.A.S.C. din partea biroului comitetului județean de partid, și fertilizat cu peste 150 de tone îngrășăminte naturale. A fost modernizat apoi un mai vechi loc de popas și parcaj auto prin dotarea cu mese și scaune din beton armat, cu un puț de apă potabilă, tip Băilești. Intenția mînturistă, și materializată deja în bună măsură, este aceea de a se realiza aici un loc de popas model.

Amenajarea soselei comunale Pielești-Aeroport Craiova a constituit un alt obiectiv important înscris și pe agenda de lucru a celor opt organizații ale democrației și unității socialiste locale. Tăranul cooperator Constantin Alexandru, muncitorul petrolișt Aurel Fira, ambii membri ai O.D.U.S., ca și Gheorghita Nistor de altfel, și-au legat numele de această realizare de larg interes obștesc. Se zice că ei trei nici n-au avut odihnă pînă ce nu s-au asigurat transportarea și așternerea pe acest drum a peste o mie de tone de material pietros procurat anevoie și adus cu trenul pînă în gară la Pielești.

La fel de prompt au răspuns membrii O.D.U.S. în această primăvară și cînd au fost chemați să de o mîină de ajutor la construirea podului prefabricat de la Cimpeni și la dalarea capetelor podului de beton de la Nichitoala. Apoi, ar mai fi de amintit plantarea a peste două mii de puieți de pomi și erbuști în zonele verzi și pe marginea căilor de acces principale, refacerea a peste 60 de poduri și podete, săparea sanțurilor de scurgere a apelor pluviale etc. etc.

M-am bucurat nespun să revăd o comună devenită și mai frumoasă și m-am simțit obligat să scriu despre faptele vrednicilor ei locuitori.

MIHAI STANESCU ■

Doi gemeni care se au ca frații

Îți trebuie timp și atenție trează pentru a-i putea deosebi. Care-i Florea și care-i Traian. Au 48 de ani și continuă să semene perfect: aceeași statură, aceeași expresie a feței. Chiar și de încărunțit au încărunțit la fel. Sînt gemenii familiei Olteanu, familie cu nouă copii, astăzi cu toții oameni la casele lor. Dar cu cît povestesc mai mult, cu cît află și de la alți consăteni ai lor din așezarea argeșeană Corbeni ce-au făptuit, de-a lungul trecerii lor prin viață, gemenii Olteanu, înțelegi că, pînă la urmă, nu-i din cale-afară de important care-i Florea și care-i Traian. Mereu alături, de mici copii, de cînd, pe la patru ani, porneau deja cu oile pe Steviuță, un munte din apropiere, și pînă azi, cînd au casele și gospodăriile alături, soarta n-a vrut (ori n-a reușit) să-i despartă în vreun fel.

Au fost, de mic, deprinși cu munca. Și nu cu orice fel de muncă. Au avut parte de munci pline de responsabilitate. Tatăl lor, un bărbat mîndru și voinic, și-a ziceau cunoscuții Ursu, nu l-a cocosiț de fel. Nici n-ar fi avut cum. Guri multe la masă. Pînă au plecat să învețe meserie și să-și câștige propriii lor bani, n-au știut ce-s ăia bocancii. Au călecat pămîntul doar cu o pînci. Dar, odată ieșiți în lume, spiritul lor întreprinzător, puterea lor de muncă și dorința de-a ști și de-a face cît mai multe i-au scos în față. I-au ferit de nevoi. Nici ei nu mai știu spune cite meserii cunosc. Ori-cum, luînd-o așa, băbește, știu să facă de toate: croitorie, cojocărie, cismărie, zidărie. Au absolvit și cursuri de calificare ca electricieni. Au urmat și școala de șoferi profesioniști. Dar știu să și tundă. Să îngrijească de animale. Fac, altfel spus, tot ce e nevoie să facă. Și nu doar pentru ei, ci și pentru oricine le-ar solicita vreun ajutor. Doi oameni puternici, pricepuți și harnici, acționînd ca unul singur.

Multe sînt istoriile care circula pe seama lor. Toate aceste istorii fiind adevărate. Toate vorbind despre modul în care ge-

menii Olteanu au trăit de cînd se știu — mereu alături, fără a se sfădi și fără a încerca vreodată ca unul dintre ei să aibă mai mult sau altceva decît celălalt. Cînd să plece militari, de pildă, ordinul de concentrare a venit numai pentru Traian. Florea s-a dus împreună cu el. Cînd a fost să se-apuce să-și dureze case, au lucrat alături la două clădiri identice. Odată isprăvite, și-au pus copiii să tragă la sorți pentru a decide astfel care unul să locuiască. Fără teamă de efort, punîndu-și mîntea și brațele la treabă, și-au tras singuri apă, acolo, în coastă, aducînd-o de la aproape un kilometru. Tot ce înseamnă zidire, lemnărie sau instalații în casele lor, ei au făcut. Și nu numai în casele lor, ci și în acelea ale fraților sau ale altor rudenii. Și nu doar în Corbeni, ci și-n alte părți, la Bușteni, de pildă, la un nepot al lor.

Toate acestea și încă altele pot alcătui materie primă pentru o povestire cu iz de senzational. O povestire cu doi eroi care n-au știut niciodată să spună: asta nu se poate. Ei spun altceva — dacă am văzut ceva, e musai să pot și eu să-l fac întocmai, dacă nu mai bine. Dar, pînă la urmă, nu acestea sînt lucrurile cele mai importante. Nu pentru a atrage atenția asupra unor oameni care și-au știut folosi așa cum se cuvine priceperea și hărnicia m-am apucat să scriu aceste rînduri (deși, de ce n-aș spune-o, nici asta n-ar fi puțin lucru). Ceea ce mi s-a părut realmente interesant a fost altceva: modul în care acești doi bărbați, ambii membri O.D.U.S., au știut să strîngă în jurul lor — prin pilda cuprinsă în frațele lor, nu prin cuvînte frumoase — o bună parte din oamenii locului, determinîndu-i să întreprindă împreună spre mai binele tuturor. A fost, de pildă, vorba ca unul să-și ridice o casă. La cine să apeleze el? La gemenii Olteanu, desigur. Dar aceștia și-au adus alături și pe alții, care-au învățat și ei cite ceva. Și așa s-au perindat prin sat șantieretele. Acum la unul, miine

la altul. Iar casele s-au ridicat frumoase, fără mari cheltuieli. Mobilizare prin forța exemplului — aceasta ar fi, poate, formula. Dar este și altceva, mai plin de sensuri. Florea și Traian Olteanu i-au determinat pe cei din preajmă să-și judece munca și izbînzile ca făcînd parte, în mîncare, dintr-un anume mod de viață. Dintr-un anume mod de a gîndi. I-au făcut să înțeleagă, odată ce împlinirile au început să apară, forța colectivității. O colectivitate care se sudează doar atunci cînd fiecare se gîndește și acționează pentru ca nu numai lui să-i fie bine, ci și vecinului.

Viața, în această comună, nu este din cale-afară de ușoară. Pămînturile sînt risipite pe coaste de dealuri, depărate de case. Nici treburile gospodăriei nu-s lesne de dus la bun sfîrșit. Ce-ar fi însemnat ca fiecare să trudească, singur, la ridicarea propriei case? Cît timp și cîți bani ar fi costat? Așa, lucrurile se termină repede și bine. Sigur, se va spune, e în tradiția satelor noastre această întraajutorare. Este, desigur, dar acolo, la Corbeni, am înțeles că această tradiție și această necesitate, de toți resimțită, au căpătat un puternic suport moral, țînînd de un mod de-a judeca, specific timpului de azi. Pe lângă ridicarea casei, omul are nevoie și de confort. Or, acest confort nu se poate atinge decît prin efectuarea unor lucrări de specialitate. La care trebuie să te pricepi. Și, în vreme, oamenii din Corbeni au învățat nu doar zidăria, la care, de bine — de rău, se mai pricepeau. Au învățat — de la gemenii Olteanu, în primul rînd — să facă multe altele. Să-și dureze case care să alunge din mîntea lor sau din aceea a urmașilor gîndul de-a părăsi vreodată comuna. Totul, dacă vrei, se poate rezuma la o reală unitate a celor care alcătuiesc așezarea și la democrația de fapt a colectivității.

D.M. ALEXANDRU ■
Fotografii de
VICTOR RADULESCU ■

Floricele pe câmpii, Hai să le-adunăm, copii!

...un refren adeseori cu cântec

Printre foarte multe lucruri folositoare pe care și le aprobe în școală un elev se numără și deprinderea de a fi chibzuit, gospodăruț, econom. Pricepind adică valoarea bunurilor, cunoscând prețul cu care se obțin, ce reprezintă ele pentru societate, elevul învață să respecte munca, averea colectivității, alăturându-se încă de la această vîrstă efortului general al obștii. Sînt acestea cîteva din temeiurile unei realități din viața școlii: angajamentul economic al pionierilor și uteciștilor. Realizarea acestui angajament, dincolo de scopul său esențial, acela educativ, asigură și diferitelor industrii aprovizionarea cu importante cantități de materii prime. Nu credem însă că trebuie demonstrate virtuțile acestei întreprinderi a școlii, pentru că ele au fost și sînt dovedite în fiecare zi, cu beneficiile cunoscute. Rîndurile noastre pun în discuție o singură verigă din „mica industrie de recuperare” aparținînd școlilor: preluarea materialelor de către întreprinderile care au datoria s-o facă. În ce măsură deci, este valorificată munca școlii, și este de respectată rîvna elevilor de a arăta prin fapte că se poate conta pe ei și în această privință, sînt întrebări cărora le-am căutat răspunsul atît în școli, cît și în întreprinderile amintite. Ne vom opri pentru început în două școli în care ambiția elevilor de a-și respecta angajamentele este dublată și de o organizare fără reproș a acestei activități, menționînd că, sînt doar două exemple din multe altele pe care le putem oferi, dar ele sînt suficiente pentru a arăta cum înțeleg pionierii și uteciștii, elevii școlilor din București rostul angajamentului economic.

La Școala nr. 179 pentru clasele I-VIII, din cartierul Bucureștii Noi, directoarea Maria Vulpe sublinia încă de la începutul discuției că școala primește un sprijin foarte mare din partea părinților, a comitetului cetățenesc pe școală. „Ne întîlnim frecvent și discutăm împreună toate problemele noastre. Printre acestea și angajamentul economic. Degeaba li învîțăm pe copii, dacă nu-l lămurim și pe părinți, dacă nu avem un ajutor din partea familiei”. În felul acesta lucrurile merg mult mai simplu, părinții fiind oameni serioși, pe care se poate conta, iar angajamentul devine o cauză comună. Din întregul plan al școlii, fiecare clasă își rezolvă ceea ce îi revine, astfel încît familiile cu mai mulți copii, unii chiar în aceeași clasă, sînt ajutate de întregul colectiv. Copiii au acasă mici saci din plastic în care string hirtia, explică tovarășa directoare. Aducem hirtia în școală, și o dată pe săptămînă, după ce-i anunțăm pe tovarășii de la I.R.V.M.R., aceștia ne trimit mașină. Obligația noastră este să nu avem mai puțin de o tonă, altfel plătim transportul. În privința fierului vechi, colaborăm foarte bine cu organizațiile din cartier, cu deputații, părinți sau bunici ai elevilor. Îl depozitam pe terenurile virane din jur și, cu ajutorul Consiliului organizației pionierilor, al Comitetului de partid al sectorului 1 și cu al întreprinderilor care ne patronază — I.M.M.R. Grivița Roșie și Întreprinderea textilă Dacia — îl transportăm. Repet, important este ca, așa cum discutăm angajamentele la învățătură, să discutăm și sarcinile economice. Să le explicăm copiilor ce înseamnă să faci economie, cît costă acest metal sau hirtia, ce reprezintă pentru industria medicamentelor plantele medicinale recoltate de ei. Avem ca reuri speciale la două săptămîni și discutăm deschis toate aceste probleme”. În privința sticlelor și borcanelor, organizarea este la fel de bună. Acestea se depozitează, în na-

vețe, pe hîl, chiar și o săptămînă (ca și hirtia, de altfel) și sînt luate de mașinile care vin la unitățile Alimentara în același scop. Uneori, printr-o temeinică legătură între părinți și aceste unități, școala află din vreme în vreme în ce zi vine mașina, și sticlele strînse cu grijă acasă sînt aduse la Alimentara. Cît privește plantele medicinale și fructele de pădure, specificul cartierului îl constituie castanele. Acestea sînt aduse împreună cu celelalte plante culese de copii în excursii, și uscate acasă, la depozitul Plafar.

Școala nr. 42 din comuna Voluntari, Sector Agricol Ilfov, este de asemenea una dintre școlile cu bune rezultate în realizarea angajamentului economic. O fericită colaborare între școală, părinți și organele locale dă roade deosebite, chiar și în privința transportului, adică acolo unde ar trebui să fie pomenită mai des întreprinderea de recuperare și valorificarea. Hirtia este balotată și depozitată în spații amenajate special încît să nu devină o problemă pentru pompieri, fierul este strîns cu grijă, sortat și trimis (veți vedea cum) spre depozitele I.R.V.M.R., iar sticlele și borcanele sînt predate de fiecare detașament, în zilele planificate, la centre al C.P.A.D.M. În plus, din microferma școlii, în aprilie, s-au predat 12 iepuri și 400 ouă, fiind planificate și 12 păsări. Microferma, spune directorul școlii, Constantin Bichir, este o biobază didactică și aici își desfășoară activitatea cercul de agrobiologie. Eventualele cheltuieli, suportate din angajamentul economic și realizările din producție, se întorc în planul economic. În doi ani de zile, din banii depuși în urma realizării angajamentului economic, am făcut costume naționale pentru formațiile școlii, am cumpărat aparatură electronică, am organizat excursii și fotoexpoziții”.

Eforturile școlii sînt evidente. Spre lauda lor, școlarii, sprijiniți de profesori, organizațiile de pionieri și U.T.C. își respectă promisiunea. Dar să ne oprim la unele aspecte care sînt departe de a finaliza aceste eforturi. Iată, de pildă, transportul hirtiei sau al metalului. Directorul Constantin Bichir ne spune: „Mașină de la I.R.V.M.R. n-am mai văzut de peste un an. Luăm tractorul de la consiliul popular, cu care ne ajută foarte mult, tractor închiriat, și, cînd am strîns cantitatea propusă — o tonă, o tonă și jumătate — o ducem la depozitele I.R.V.M.R.” Tractorul pleacă din Voluntari, traversează capitala și se întoarce gol. Se cîștigă niște bani (banii trecuți în contul școlii), dar se cheltuiesc alții, închiriatul, remorcile plimbate goale etc. Desigur, se vor cheltui niște bani cu transportul, dar potrivit înțelegerilor, acesta trebuie efectuat de întreprinderea de recuperare și valorificarea a materialelor refolosibile ale cărei utilaje sînt în cea mai mare parte destinate acestui scop.

Într-o minută încheiată la 9 februarie 1987, între Consiliul municipal București al organizației pionierilor, Consiliul municipal București al U.T.C., Consiliul A.S.C. din Centrul Universitar București și Inspectoratul școlar al municipiului București — pe de-o parte, și Întreprinderea de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile — pe de alta — sînt menționate, printre altele, zilele în care I.R.V.M.R. are datoria să programeze mijloace de transport corespunzătoare pentru preluarea materialelor.

Îl întrebăm pe tovarășul Anton Peagu, director adjunct al I.R.V.M.R., cum se desfășoară aceste preluări. Nu există refuzuri din partea noastră, răspunde dînsul. Sîntem în permanență legătură cu consiliile organizației pionierilor și U.T.C. din sectoare, tocmai pentru a

evita neconcordanțele. Mai ales că punctele noastre de colectare nu mai primesc metalul, textilele și plasticul de la elevi. Acestea se string în școli, prin diferite acțiuni, și sînt livrate depozitelor, în cea mai mare parte cu mijloacele noastre, plata făcîndu-se prin virament.

Cît de exactă este afirmația privind inexistența unor refuzuri poate fi lesne judecată numai și din faptul că școala nr. 42 din Voluntari n-a mai primit o astfel de mașină de aproape doi ani, recurgînd la tractoare și remorci închiriate de consiliul popular. În ceea ce privește permanenta legătură cu sectoarele, cu consiliile organizației pionierilor, de pildă, ea poate fi apreciată și din experiența unei singure organizații pionieresti de sector. Vă

Traista ciobanului
Păpădia
Muștel

oferim, astfel, cîteva date puse la dispoziție de Consiliul organizației pionierilor din sectorul 6. În ziua de 12 mai, 12 școli din sector aveau foarte mari stocuri de hirtie. După o săptămînă, în 19 mai, 7 din aceste școli continuau să aibă stocuri mari, în condițiile în care, firește, apăreau și alte școli cu mari cantități de hirtie, acțiunea fiind permanentă. Să fim mai exacti, 35 000 kg așteptau în 19 mai să fie preluate. Sau, de exemplu, Liceul industrial nr. 11, din sectorul 1, a strîns încă din toamnă aproximativ 10 tone de fier pe care nu-l poate transporta din lipsă de mijloace, Liceul de filologie-istorie nr. 1, din sectorul 2, are aproape o tonă și jumătate de fier depozitat în curte de peste o lună de zile, după cum Școala nr. 206 din sectorul 6 are de o lună 5 000 kg fier bun de predat.

Relațiile or fi ele bune, dar, uneori, sînt cu totul ineficiente. Lipsa de ritmicitate, ritmicitate prevăzută în grafice și înțelegeri, creează școlilor mari dificultăți în privința depozitării. Este foarte adevărat că unele școli, chiar din banii rezultați din angajamentele economice, și-au construit depozite proprii, un fel de tone asemănătoare celor aparținînd I.R.V.M.R. Astfel, numai în sectorul 6, 7 școli și-au făcut astfel de depozite. Dar în cele mai multe, depozitarea se face inadecvat. La Liceul nr. 1, sticlele se depozitează în holul intrării principale, la Școala nr. 167, din sectorul 6, hirtia se depozitează în beci, la Liceul nr. 11, în spații care au o cu totul altă destinație, iar la Școala nr. 179, navetele cu sticle și borcane, pînă sînt preluate, se înșiră tot pe holul de la intrare. Urmările nu sînt greu de întrevăzut, estetic și funcțional, holurile, clasele, subsolurile avînd o cu totul altă menire. Și dificultățile nu sînt generate numai de preluarea neritimică. La Consiliul organizației pionierilor din sectorul 6, tovarășul Dumitru Dumitru adăuga: „Fără delegat al I.R.V.M.R. nu putem lua legătura cu întreprinderea. Noi avem delegat, dar de doi ani, tovarășa care se ocupă cu treaba asta a fost ba în concediu de maternitate, ba în concediu medical etc. Întreprinderea de recuperare nu ne putea ajuta în această perioadă? Sau, ca să mai vin cu un exemplu, la centrul de la Complexul comercial Stația Prunaru, din Giulești, sînt ardate două școli nr. 163 și nr. 166. Ei bine, acesta nu primește borcane, copiii trebuind să le care la alte centre”.

Și în privința predării sticlelor și borcanelor, în pofida unor înțelegeri și obligații scrise, există o sumedenie de neajunsuri. O bună parte din ele au mai fost înlăturate prin introducerea viramentului și renunțarea la manevrarea directă a bonurilor și a banilor. Dar nici acum nu se primesc toate tipurile de sticle și borcane. Bun, nu se pot reintroduce toate aceste tipuri în fluxurile tehnologice ale diferitelor fabrici, dar de ce sticlele și borcanele ciobite sau „atipice” nu sînt păstrate de centre și trimise mai departe „cioburi”, cunoscîndu-se foarte bine cîtă nevoie are industria de profil de o asemenea materie primă. Cine să stringă aceste cioburi? Unde să le depoziteze școala fără a prezenta pericole din cele mai diverse pentru elevi? Nu este mai simplu și mai firesc ca, în loc să le returneze, centrele să le păstreze și să le expedieze industriei? Supunînd atenției publice aceste probleme, așteptăm, firește, și părerea centrului de resort.

Și, în sfîrșit, o ultimă problemă, aceea a predării și preluării plantelor medicinale. Cele mai multe școli se străduiesc să-și respecte angajamentul, dovadă fiind mulțumirile Trustului Plafar în acest sens. Din

parcuri, din locurile din preajma Bucureștiului sau din alte județe, elevii din Capitală string sute de tone de plante medicinale și fructe de pădure. Trustul Plafar s-a îngrijit să tipărească și un ghid al medicului culegător de plante medicinale, pe care, de ani buni, îl expediază școlilor. Și, totuși, există și aici lucruri nepuse la punct. „Nu pricep, ne spune profesorul Ștefan Bădulescu, de la Liceul industrial nr. 11, pentru ce nu ne sînt primite toate cantitățile de fructe de pădure, dacă noi le avem în angajament. Anul trecut, în noiembrie, am dus peste 200 kg castane la depozitul din Bușteni și nu ni le-au mai primit. Între timp au mucegăit. Copiii au muncit degeaba, nu le-a folosit la nimic”. „Ne-a rămas floarea de salcîm de anul trecut, afirma și directorul Școlii nr. 42, din Voluntari, pentru că ne-au refuzat-o, deși ea fusese trecută pe lista primită la începutul anului (este vorba de depozitul din Militari). Avem și acum cam 200 kg. flori de salcîm și de tei pe care le vom preda în acest an”.

Așa cum arăta biologul Mircea Alexan, din cadrul Trustului Plafar, rolul copiilor în recoltatul și predatarea plantelor medicinale și a fructelor de pădure este din ce în ce mai mare. Există școli în județele Dolj și Bihor care string cantități uriașe. „În orășe, este de părere Mircea Alexan, ar trebui să se rămînă la castane, păpădie, la care avem plan nelimitat, și la traista ciobanului, toate lesne de recoltat. Noi le cerem elevilor doar plante care se pot recolta, fără pericole, adică exceptăm plantele toxice și pe cele din arbori. Așa cum am specificat și în ghidul amintit, noi nu le solicităm tei și frunze de castan, (atunci cum apar toate acestea în angajament?), iar la flori de castan nu mai avem plan de 4 ani. La castane acceptăm orice cantitate dacă sînt uscate și nemucegăite. Sînt respingeri, dar pe motive de calitate. Ținute în saci de plastic, castanele mucegăiesc și atunci, într-adevăr, se irosește întreaga muncă. Nu avem posibilitatea să le uscăm la uscător, care ar necesita sute de tone de combustibil iar în privința preluării, o facem noi dacă este vorba de cantități mari”.

După cum vedem, putem ajunge ușor în situația de a da dreptate și Plafarului și elevilor: poate că acele castane erau mucegăite, dar florile de salcîm și de tei de la Școala 42 din Voluntari, pe care le-am văzut și noi, de ce n-au fost totuși acceptate?

Sigur, nimeni nu face din întimplătoare neconcordanțe probleme deosebite. Acestea se înfildează însă în preluarea metalului, a hirtiei și, uneori, a sticlelor și borcanelor. Cunoaștem o parte din greutățile întreprinderii de recuperare și valorificarea a materialelor refolosibile, precum și unele din necazurile „mișcării” sticlelor și borcanelor, dar minutele și graficele semnate de conducătorii întreprinderilor care trebuie să preia aceste materiale au fost luate în serios de către școli, de sutele de mii de pionieri și uteciști, de profesori și părinți. Nu ajunge să le vorbim copiilor despre importanța acestor materii prime refolosibile dacă după ce au fost strînse, după toată munca lor acestea zac prin beciuri, curți sau le urîcesc holurile. Mai mult respect pentru propriile semnături sînt o dovadă a respectului pentru munca propriilor copii. Pentru că, printr-o logică simplă, oamenii muncii de la I.R.V.M.R., I.C.R.A., Alimentara sau Plafar colaborează mai mult sau mai puțin direct chiar și cu propriii lor copii. De ce nu-și propun ei deci să fie niște părinți la fel de buni ca și acasă?

RĂZVAN BĂRBULESCU

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ În ziua de 9 mai, la liceul industrial din Strehaia a avut loc cea de-a XIV-a sesiune de comunicări și referate ale elevilor, în cadrul Societății științifico-literare „Dr. Ștefan Odobleja”. Ședința plenară a avut loc în sala Casei de cultură a orașului, ne scrie prof. C. A. Protopopescu, din Strehaia, str. Hălții nr. 10.

■ **Primum din partea I.T.B.:** „Referitor la articolul apărut în revista „Flacăra”, prin care se relatează faptul că șoferul de pe autobuzul nr. 3359, linia 333, a avut o atitudine necorespunzătoare față de călători, solicitându-le acestora să coboare din autobuz pentru că se retrage la autobaza Floreasca, vă comunicăm: deoarece autobuzul reclamat trebuia să se retragă la garaj la ora amintită în articol, era obligația șoferului ca până în Piața Dorobanți să transporte călătorii, ceea ce a și făcut, dar vina sa a fost că nu a avut tabla indicatoare „se retrage la garaj” și nu a avut o atitudine corespunzătoare față de publicul călător. Din verificările efectuate s-a constatat că șoferul în cauză este Ion Ioniță. Fapta sa a fost analizată în cadrul colectivului de oameni ai muncii din cadrul autobazei Floreasca, hotărându-se sancționarea disciplinară a acestuia prin diminuarea retribuției cu 5% pe o lună, minus coeficientul de acord global pe luna aprilie. În privința ritmicității autobuzelor pe liniile 333 și 334 s-au luat măsuri în scopul îmbunătățirii acestora ca: repartizarea unor șoferi fără abateri disciplinare pe aceste linii, prelucrarea zilnică a personalului de mișcare pentru a respecta cu strictețe disciplina de traseu cit și regulile de circulație.”

■ **Consiliul popular comunal Dănculești, Gorj:** „Referitor la scrisoarea numită Ion Diaconu trimisă nouă spre competență rezolvare, prin care se reclamă închiderea unei fintini de către Ion Soceanu din satul Zăicoiu: din cercetările efectuate rezultă că fintina cu pricina a fost reconstruită în anul 1966 de Ghelmegeanu Ion, soțul lui Ion Soceanu, lucrare la care au contribuit mai mulți cetățeni, printre care și Ion Diaconu, care pe atunci era vecin. Intre timp Ion Diaconu a vindut gospodăria lui Matei Anghel și s-a stabilit în Craiova, timp în care s-au construit alte patru fintini dintre care una publică situată la 20 m de cea în cauză. Din discuțiile purtate cu cetățenii din acest cătun — cum ar fi: Mircea Mateescu, Anghel Matei, Maria Duțu, Eliza Ghelmegeanu, Victoria Matei etc. — rezultă că această fintină nu mai are apă potabilă, motiv pentru care s-a recurs la construirea altor fintini, după cum arată mai sus. Este vorba de alte cuvinte de o chestiune de orgoliu, ambiții și ură mai veche ce persistă între cei doi foști vecini.”

■ **Petru Munteanu, pensionar din Focșani, domiciliat pe bulevardul Lenin nr. 3, blocul P, apartamentul 56,** ne roagă să publicăm aceste rânduri, în atenția M.T.Tc.: „Se cunoaște faptul că persoanele unor gări sint mai scurte decât lungimea actuală a trenurilor, în cazul vagoanelor oprite în afara acestora distanța dintre ultima treaptă și sol atingând uneori un metru. În aceste condiții, în ziua de 27 aprilie sosind în gara C.F.R. Focșani cu rapidul nr. 51, în jurul orei 16, soția mea, Maria Munteanu, pentru a cobori din tren, a fost nevoită să sară pur și simplu de la această distanță, fracturându-și piciorul drept (fractură deschisă, sîngerindă). Vă rog să menționați mulțumirile mele către dr. Remus Pacsu, șeful circumscripției medicale de linie care a intervenit operativ, acordînd primul ajutor și asigurînd apoi transportul la spital, dar și nemulțumirile mele față de condițiile precare din gara Focșani care au facilitat un astfel de grav accident ce antrenează suferințe fizice, psihice, fără a mai vorbi de incapacitatea de muncă, etc. Cu atât mai mult cu eit această gară nu este singura din acest punct de vedere.”

■ **Consiliul popular al sectorului 6:** „În legătură cu scrisoarea lui Constantin Achim domiciliat în strada Segarcea nr. 1, blocul A. 11, scara 2, apartamentul 26, sectorul 6, vă informăm: apartamentul solicitat de numitul a fost atribuit de Biroul permanent de date de 12 februarie 1987 la întreprinderea de Transporturi Internaționale Auto, sector 6. Pentru faptul că acest apartament nu a fost transmis de către ICRAL-Giulești, sectorul de gospodărie locativă nr. 1, liber imediat după plecarea locatarului Victor Nica, chiria pe perioada 1 octombrie 1986 — 19 ianuarie 1987 a fost imputată tovarășului Dascălu Ion, tehnician de fond, scrisoarea fiind astfel rezolvată.”

■ **Sofica Rotaru din Iași, strada Piața Voievozilor nr. 16, blocul C. 3, scara D, apartamentul 9, telefon 5 63 69,** ne scrie că în ziua de 28.10.1985 (?! — n.n.) a dus un coșoc pentru a-i fi aplicată o îmbrăcăminte de protecție, pentru care a și achitat suma de 926 lei conf. chitanței 52737, la Unitatea 107 din Bulevardul Independenței, aparținînd de I.J.I.M. Conform bonului 65188, termenul de execuție a lucrării era 25.11.'85. Ei bine, de atunci și pînă astăzi cititoarea noastră, ba chiar și soțul dinsei s-au prezentat, pe rînd sau împreună, de nenumărate ori pentru ridicarea coșocului, dar au fost întîmpinați, invariabil, cu formula: „vă rugăm să reveniți peste două zile...” Ultima oară cînd au fost sfătuiți să revină astfel a fost în cursul lunii... aprilie a.c. Aproape doi ani pentru un coșoc — aproape că te trec căldurile!

■ **Consiliul popular al județului Mureș:** „Referitor la scrisoarea Mariei Iordăchescu din municipiul Sighișoara, vă facem cunoscut că în conformitate cu prevederile legii sistematizării nr. 58/1974, Comitetul executiv al Consiliului popular Sighișoara în ședința sa din 17 aprilie 1987 a aprobat eliberarea autorizației de înstrăinare a imobilului proprietatea acesteia.”

■ **Consiliul popular al sectorului 2:** „La scrisoarea trimisă de Cristache Tudorancea domiciliat în strada Iuliu Barac nr. 12 A, sectorul 3, care solicita sprijin în rezolvarea situației locative, vă informăm: în ședința Biroului Permanent al Comitetului Executiv al Consiliului popular al sectorului 3 din data de 8 aprilie 1987, i s-a aprobat apartamentul din strada Nicolae Pascu nr. 10, blocul 5, compus din 2 camere.”

■ „Asociația noastră de locatari se vede nevoită a vă cere sprijin în a determina conducerea Cooperativei „Progresul” din Roșiori de Vede cu sediul în strada Carpați nr. 36, județul Teleorman, să respecte Legea nr. 1/1978 articolul 11, răspunzînd la scrisorile noastre nr. 144/26 sept. 1985; 141/nov. 1986 și 15/febr. 1987 — toate rămase fără răspuns. Aceste scrisori se datoresc faptului că fostul nostru locatar, Marian Bugheanu, a părăsit într-o noapte apartamentul și localitatea, lăsînd un debit de 2533 lei. Am pornit urmărirea, am înaintat și titlul executor, dar nu ni se răspunde, după cum am arătat mai sus. Deși am fost ajutați de către organele miliției Roșiori de Vede în depistarea celui urmărit, deși ni s-a reconfirmat de către acestea că numitul M. B. lucrează la cooperativa „Progresul” în funcția de merceolog, conducerea cooperativei refuză sistematic să ne răspundă”. (Asociația de locatari nr. 5, str. Ștefan cel Mare 22, blocul D 4, scara C, subsol — Mangalia, județul Constanța).

■ **D.P.M.O.S. — București, Oficiul forțe de muncă:** „În legătură cu scrisoarea adresată redacției de către Lenuța Tătu din București, strada Nicipari nr. 8, sectorul 1 — prin care aceasta solicita sprijin pentru a fi încadrat în muncă — vă facem cunoscut că la data de 24 aprilie a.c. numita, în vîrstă de 26 ani, absolventă a 10 clase, a fost repartizată pe post de apretor la întreprinderea „Nufărul”.

■ **Correspondentul nostru din Bonfești, județul Arad, Ion Coțoi** ne comunică un nou fapt de viață: trenul de persoane C.M. 2654, circulînd conform planului de mers pe ruta Arad — Sînnicolaul Mare, la km. 46+200, între hălțile Sinpetru și Saravale, a fost întîmpinat, pe gabaritul căii ferate, de o turmă de nu mai puțin de 400 oi... Numai prezența de spirit și acțiunea fulgerătoare a mecanicului Sabin Mercea și a a-

jutorului său Vasile Băbuța au făcut ca printre pașnicele patru-pede să nu aibă loc un veritabil măcel... Și, totuși, chiar nimeni nu păzea turma respectivă pentru a fi tras la răspundere ?!

■ „Subsemnatul Ion Rădac din comuna Bălcești, județul Vilcea, vă rog să mă ajutați în următoarea problemă, pentru mine — și poate că nu numai pentru mine — fiind o problemă de viață; sint bolnav de diabet zaharat din anul 1960 și fac tratament cu insulina. Pentru cîntărirea alimentelor necesare preparării hranei zilnice, conform indicațiilor medicale primite de la spitalul Cantacuzino din Capitală am nevoie de un cîntar ce poate cîntări pînă la 1 kilogram. Negăsînd în magazine, m-am adresat in-

104 1987, numita a fost repartizată la I.C.S.A.P. ca bucătar, precizîndu-ne că i s-a avizat încadrarea de către conducerea unității”.

■ **Consiliul popular al sectorului 2:** „La scrisoarea prin care Gherghina Alexandru, om al muncii la C.I.L. Pipera, solicită sprijin pentru a nu i se schimba actualul loc de muncă datorită faptului că este bolnavă (N.R. — precizăm că numita nu este bolnavă, dorește doar a-si păstra sarcina, în urma altora nereușite), vă comunicăm: conducerea întreprinderii a aprobat ca să nu i se schimbe actualul loc de muncă, lucrînd în continuare la pază, cererea sa fiind astfel rezolvată”.

■ **Consiliul popular al județului Ialomița:** „Referitor la scrisoarea Elenei I. Ioana din

elevă în clasa a V-a la Școala generală nr. 1 Blaj, județul Alba, a fost rezolvată foarte greu din cauza unor nereguli comise de către chiar conducerea respectivei școli generale. Deși este o elevă bună, cu un comportament model, ea a fost transferată, fără drept de apel, la Școala generală nr. 4 Blaj, fără ca ea sau părinții ei să fi cerut acest lucru. Inspectoratul județean școlar Alba ne comunică că acum eleva Cristina Toader urmează cursurile școlare la Șc. generală nr. 1 Blaj, școală frecventată încă din clasa I, astfel reglementîndu-se și situația ei școlară.

■ **Nota de răspuns a unității județene de învățămînt Alba** nu se specifică, însă, măsurile care s-au luat împotriva celor care s-au prins în această „spirală” a neomeniei, tracasînd și persecutînd un copil de 11 ani! Așteptăm măsurile ce se impun.

Pagină realizată de HORIA PATRAȘCU

Scrisoare comentată

○ situație regretabilă

„Tatăl meu, Petru Borza, a plecat spre stațiunea balneară Olănești, să-și mai aline boala care-l mistuia. Dar cu două stații înainte de Sibiu, brusc i s-a făcut rău în tren. Prin grija C.F.R.-iștilor a fost anunțată salvarea. De urgență a fost transportat la Spitalul județean din Sibiu, unde a zăcut în comă 6 zile, după care...”

Amărăciunea Floricăi Rada din Răbăgani, județul Bihor, este legată și de faptul că deși tatăl său avea absolut toate actele asupra sa, conducerea spitalului județean amintit, în mod inexplicabil a „omis” să anunțe, fie printr-un apel telefonic cu taxă inversă, fie printr-o banală carte poștală, despre internarea în stare foarte gravă a unui bolnav din afara județului. Mai mult chiar, neglijența îmbracă haina turpitudinii: după 6 zile de la internare, după încă 8 (opt) zile de la data decesului lui Petru Borza, cei de la contabilitatea spitalului sibian își pun problema aflării cuponului de pensie al decedatului, prin care să justifice spitalizarea, dar nicicum să înștiințeze familia acestuia despre tristul eveniment!

În numele omeniei, Florica Rada se întreabă, pe bună dreptate, care au fost motivele pentru care nu s-a acordat importanță faptului că unui om din afara județului, după ce a fost internat în stare foarte gravă, după ce a decedat în spitalul amintit, i-a fost hărăzit să fie abandonat în asemenea mod? Întrebare căreia cu greu i se poate găsi un răspuns cit de cit plauzibil.

■ Pentru ca o astfel de situație regretabilă să nu se mai repete, se apreciază în nota de răspuns a Direcției sanitare județene Sibiu — instituția noastră a luat măsura sancționării factorilor responsabili din secția reanimare și terapie intensivă, precum și a prelucrării cu toți șefii de secție și de compartimente, inclusiv cu laboratorul de anatomie patologică, despre modul în care trebuie să se procedeze pentru anunțarea familiilor în asemenea cazuri.”

Sigur că, în astfel de cazuri deosebite, grija de căpătii a medicului sau a medicilor e să salveze omul, să-i facă bine sănătatea lui. Și medicii respectivi au făcut ce le-a stat în putință. Dar conducerea secției reanimare, cit și cadrele medii sanitare, care în mod curent întocmesc fișe de internări, fișe de observație etc., ar fi putut să facă o faptă de omenie, aflînd o posibilitate, într-un fel sau altul, să anunțe și familia despre internare, iar mai apoi despre tragicul eveniment! Într-adevăr, o astfel de faptă regretabilă nu e permis să se mai întîmple.

DORIN SALĂJAN

treprinderii „Balanța” din Sibiu, de la care am primit următorul răspuns: „Referitor la scrisoarea dv., înregistrată la... etc., vă comunicăm cu regret că, pentru balanța semiautomată de 1 kg., solicitată de dv., nu avem preț aprobat de desfacere cu amănuntul”. Prin urmare produsul există, dar nu ne poate parveni nouă, celor bolnavi. Le mulțumesc tovarășilor de la „Balanța” pentru amabilitatea dinșilor, cred însă că acum este rîndul organelor comerciale în drept să găsească o soluție pentru ca acest cîntar, atît de necesar celor ca și mine, să poată să intre în circuitul comercial normal.”

■ **Consiliul popular al județului Cluj:** „Urmare scrisorii adresate de Ioana Legian, domiciliată în Cluj-Napoca, strada Brăila nr. 10, blocul G1, scara 1, apartamentul 13, prin care solicita sprijinul în a se încadra în muncă, vă comunicăm: numita are vîrstă de 23 ani, este căsătorită, este absolventă a școlii profesionale, calificată în meseria de bucătar-cofetar. A lucrat la întreprinderea comercială de stat pentru alimentație publică în perioada sezonului de vară, însă nu a putut fi definitivată din lipsă de locuri vacante, unitatea fiind nevoită a redistribui sau reduce o parte din personalul existent. În anul 1986 i s-a oferit posibilitatea de a se încadra ca ospătar, însă a refuzat. În data de

orașul Balș, inginer agronom, șef de fermă la C.A.P. Vlădeni, prin care solicita transfer în județul Olt, vă comunicăm: analizînd situația familială a numitei, Biroul executiv al Direcției generale pentru agricultură a județului Ialomița, cu avizul Ministerului Agriculturii în ședința din 11 martie a.c. a aprobat transferul solicitat în județul Olt.”

■ **Dumitru Manda** (din București, strada Brîndușelor nr. 5, sectorul 3), născut în satul Socetu, comuna Stejarul, județul Teleorman, ne sesizează următoarele: „Vă scriu în numele și la rugămintea mai multor oameni din satul meu natal; în luna mai 1986, magazinul universal de metalo-chimice-textile de aici a fost închis, gestionarea fiind bolnavă și pensionindu-se apoi. De atunci, acest frumos, cochet și mai ales necesar magazin se află închis, oamenii trebuind să facă kilometri întregi pentru a se aproviziona de la centru cu cele necesare. La celălalt magazin, „Alimentara”, deși acesta funcționează, lucrurile nu stau mult mai bine, și v-o pot confirma oamenii, uneori oameni în vîrstă, care așteaptă ore întregi la intrare, responsabilul deschînd magazinul și servind după bunul său plac. N-ar strica să se verifice de către cei în drept activitatea comercială din zonă, sint convins că lucrurile s-ar putea îndrepta în bine”.

■ Situația Cristinei Toader,

Poșta redacției

■ **Miu Ion — Călărași:** Vi s-au acordat corect drepturile cuvenite, așa cum prevede Legea 1/1986. În legătură cu sporul de vechime neîntrerupt în muncă, aveți dreptul la 15%.

■ **Cristea Georgeta — com. Bucșani (Dimbovița):** Conform Decretului 410/1985, soțul dv. trebuie să primească alocația de stat pentru fetița din prima căsătorie.

■ **Neagu Emil — Cîmpina:** 1) Transferarea personalului didactic se poate efectua numai în sesiuni speciale, organizate de către M.E.I. sau ca urmare a reducerii de activitate. 2) Pentru susținerea examenului pentru definitivarea în învățămînt, este obligatoriu stagiul de 3 ani lucrăți efectiv la catedră.

■ **Balko Petru — com. Bara Mare (Hunedoara):** 1) S-a stabilit să vi se acorde urgent viza domiciliului stabil în comună. 2) Exercițierea pazei obștești este obligatorie pentru toți locuitorii comunei, indiferent dacă au domiciliul stabil sau flotant.

■ **Cărăuș Mubera — Năvodaru:** Deoarece desfacerea contractului de muncă nu s-a făcut din motive imputabile dv., nu datorati indemnizația pentru concediul de odihnă. 2) Depuneți cerere pentru transferarea fondului social în contul noii unități unde vă desfășurați activitatea.

■ **Croitoru Floarea — București:** Administratorul procedează legal.

■ **Jitaru Costel — Roman:** Vi s-a făcut lichidarea, cu drepturile și datoriile ce le aveți pînă în luna mai 1985. O să vi se expedieze și lucrurile, deși era datorita dv. să predați locuința și să vi le transportați.

■ **Horghianu Pompiliu — Tg. Jiu:** În principiu problema este rezolvată prin dispozițiile art. 86 codul familiei, care prevăd că persoanele aflate în stare de nevoie au dreptul să primească întreținere de la alte persoane anume prevăzute de lege. Trebuie să vă adresați instanței.

■ **Munteanu Ioan — Ploiești:** Adresați o cerere Ministerului Industrializării Lemnului și Materialelor de Construcții, Calea Griviței nr. 21, sector 1, București.

■ **Olăroiu A. Constantin — Filiași:** Nu aveți drept la lot ajutor de la C.A.P., deoarece sinteți pensionar de stat și nici soția dv., pentru că nu a efectuat niciodată minimul de zile de muncă.

■ **Ionică C. Constantin — com. Breasta (Dolj):** Potrivit prevederilor art. 13 din Legea nr. 3/1977, pensia pentru munca depusă și limită de vîrstă se acordă la împlinirea vîrstei de 62 ani bărbații și 57 ani femeile, dacă au o vechime în muncă de cel puțin 10 ani.

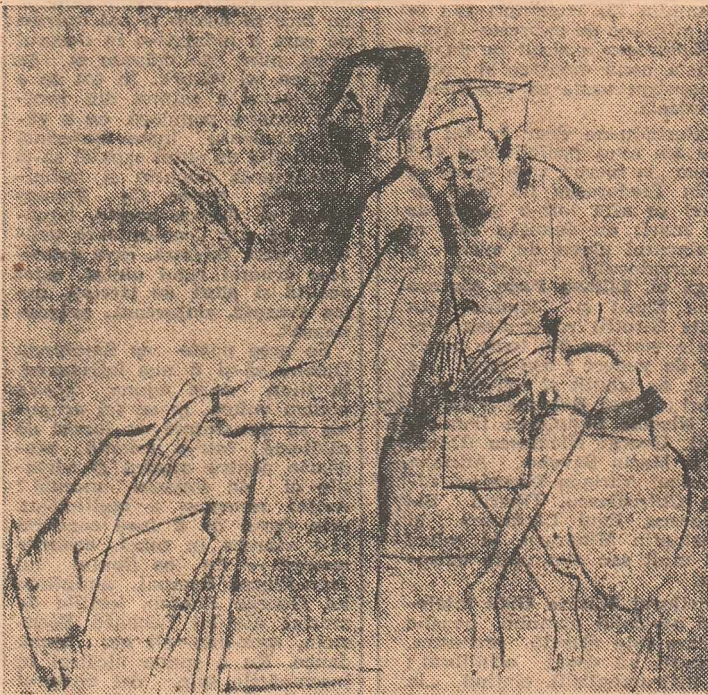
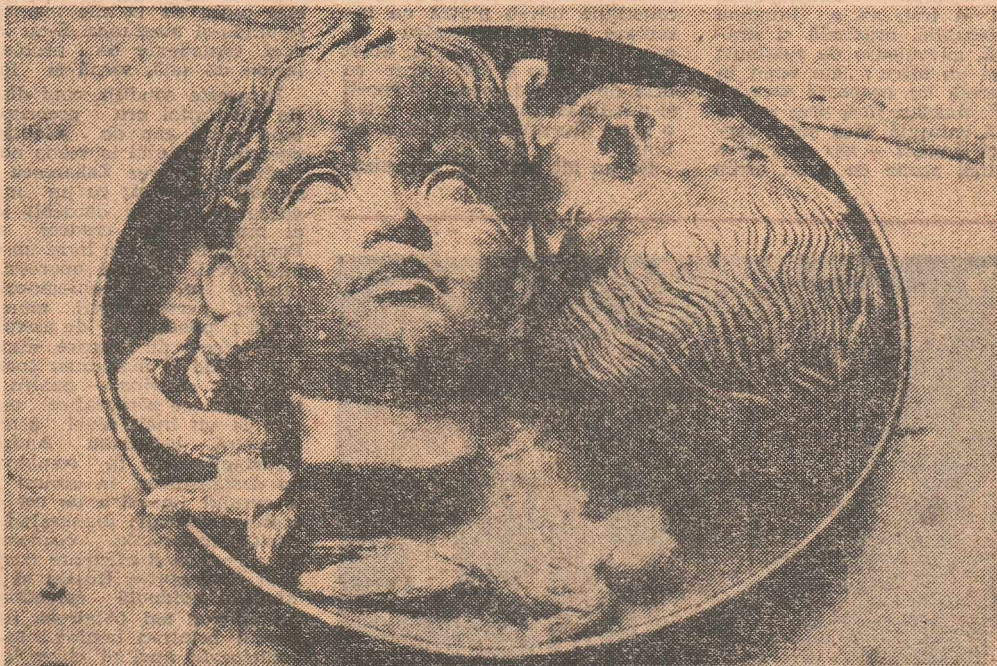
■ **Conrad Cosma — București, str. Nicolae Racolă, nr. 2, Bl. 67, Sc. A, ap. 57, sector 1, cod 71 312, telefon 65 49 69,** posedă colecția completă a revistei „Flacăra” de la primul număr pînă la 31 decembrie 1985.

REGHINA VARVICI

„Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

La Galeriile de artă Orizont, o expoziție colectivă de excepție reține, în aceste zile, atenția specialiștilor și a iubitorilor artelor frumoase.

Lucrări de Marin Zidaru (sus), Sorin Ilfoveanu (jos) și Ștefan Câlția (pagina 11)

Arta de caracter

Orice expoziție constă într-un număr ori, mai bine zis, într-un complex de probleme, din care cele pur plastice n-au întotdeauna prioritate. Se înțelege că rostul oricărui comentariu e de a le evidenția și de a le orinda după importanță, desigur, în procesul de selecție a sensurilor și apoi pierde din vedere pe acela fundamental. Artiștii însăși realizează adesea cu dificultate esența efortului lor, preocupat indeobște de chestiunile imediate ale creației. În manifestarea de la „Orizont”, bunăoară, înainte de a remarcă izbînzile personale ale unor pictori — Ștefan Câlția, Sorin Ilfoveanu, Vladimir Zamfirescu — în gingașă artă a desenului și a unui sculptor din generația tinăra — Marin Zidaru — trebuie discutată capacitatea lor de a fi egali cu sine la un nivel artistic foarte înalt. Situație care privește nu atât meșteșugul, cu toate aventurile ameliorării lui, cit calitatea opțiunii. E vorba de artiști care au decis ce fel de creatori trebuie să fie și în ce direcție trebuie să-și orienteze puterile. În expoziție, prima impresie,

care dă dealtfel ideea scării de însemnătate alucurilor, e că nici Câlția, nici Ilfoveanu, nici Zamfirescu și nici Zidaru n-ar fi în stare să fie altceva decit ce sînt acum. Arta lor e una de caracter. Ori caracterul, cum se știe, se probază în întreprinderi mari, în care poți cîștiga mult, dar poți pierde și mai mult.

Desenul, glăsuiește o butadă, e probitatea artei. În desen se văd toate darurile unui artist și, totodată, slăbiciunile lui. Cei mai mulți artiști se feresc să prezinte desene; pe de o parte pentru că nu reușesc să depășească primul prag, acela al ilustrației, al imaginii care explică realul, fără preocuparea de a-și sublima înțeleșurile, de a-și recrea înfățișările cu stil, cu farmec, pe de altă parte pentru că arta desenului pretinde efortul sforțat, absorbant, un efort concentrat și continuu, comparabil efortului depus de pianist. În grupajul de la „Orizont” aflăm plânse de sine stă-

(Continuare în pag. 11)

O. TUDOR ■

Doi redactori s-au întilnit la teatru

„O clădire care te inspiră”

E dificil să califici, în câteva cuvinte, prestația artistică a unui teatru, fiindcă e dificil de numit criteriile după care o faci. O seamă de lucruri, ca, de pildă, arhitectura clădirii ori vechimea ei, devin, de multe ori, realități ce angajează decisiv discuția calității muncii artistice. Un teatru restaurat ori, mai bine zis, reinnoit din fundații în cupolă, cum este „Maria Filotti” din Brăila, atrage atenția într-un chip ce reclamă și niște exigențe superioare.

Teatrul din Brăila, deși e unul din cele mai respectabile, ca virstă, din țară, deși a prilejuit afirmarea unor mari actori, în fine, deși a fost vizitat cu turnee de trupe prestigioase — datorită, firește, calității deosebite a publicului local — a stat, totuși în planul secund al mișcării teatrale românești. În ultimii ani însă s-au petrecut o seamă de fapte care au radicalizat ambițiile trupei. Întîi a fost directoratul de citiva ani al lui Constantin Codrescu, apoi — și concomitent cu acesta — extraordinarul efort al brăilenilor întru reinnoibilarea imobilului. Astăzi, după citiva ani de muncă îndirjită și concertată, în care s-au implicat toate întreprinderile bătrînei urbe dunărene și, practic, toată suflarea muncitoare a locului, teatrul — în ciuda capacității sale nu prea

(Continuare în pag. 10)

TUDOR OCTAVIAN ■

A șaptea întrupare a lui Vlaicu

„Piesa asta a avut, în toate versiunile, un mare succes... eu am jucat rolul în nu mai puțin de cinci, șase, plus unul la televiziune...! Variante! Piesa istorică, în genere, la noi, s-a mulțumit mai ales cu decor, costume, etc. — și la interpretarea textului, fără de care chestiunea devine o falsă problemă... Îndrăznesc să spun chiar că dacă un text istoric te persecută (în sensul de a te atrage, captiva, solicita), este imposibil — cu mijloacele tea-

trului modern — să nu ai succes: mai ales un text — unic! — care nu e cu nimic mai prejos decit Shakespeare și al cărui autor este Davila”. Și mai spune, același: „În teatrul nostru, românesc, asupra piesei istorice a pătruns o mentalitate anume — e o chestie de serviciu, o bifăm și asta...! Puțini se gîndesc să revalorifice aceste texte din frica de a nu avea succes la public. Problema falsă! La urma urmei, regia unui spectacol este chestie de bun simț...!”

Autorul gândurilor exprimate mai sus — și care, între noi fie zis, putea face foarte ușor un spectacol de vedetă, dar NU! — se numește George Motoi. Un actor bucureștean, care montează la Brăila „VLAICU VODĂ”, în superba întreprindere (ca să-i spunem așa lăcașului de cultură supus conducerii lui Ion Bălan, om de aleasă intenție și cultură), repet: superba instituție teatrală a fării! — acest actor ne prezintă așadar un spectacol colorat, dinamic, deschis (uneori pînă la candoare), și mai ales simplu.

În cel mai bun sens al cuvîntului. Pentru că, și, iată, de ce:

Davila a scris într-o altă e-

(Continuare în pag. 10)

HORIA PĂTRAȘCU ■

MARIOARA DAVIDOGLU:

„Pe scenă ca în viața de toate zilele”

— Spune-mi ai ajuns ușor?
— Foarte! Urcînd pe Copou, am întrebabil pe primul întilnit dacă știe de strada aceea. A ridicat din umeri și atunci am întrebabil pe unde stă duduia Marioara!

— Și?
— A zis, pîi de ce nu spunei așa! Faceți la stînga, în primul bloc cu patru etaje, la apartamentul unu. Și vă rog să-i spunei toate cele bune și multă sănătate.

— Sper că nu te-ai supărat că nu te-am putut primi aseară, dar era simbata și trebuia să-mi fac cumpărăturile. Știi matala de unde mă cunoaște lumea?

— De pe scenă!
— Puțini, puțini! Cei mai mulți spectatori din vremea mea de glorie s-au cam dus. E drept că mai sînt unii care au prins marele succes cu Gaițele, și ei, cînd mă întilnesc pe stradă, îmi spun, sîrut-mîna, duduia Neți. Pentru ei am rămas Aneta Duduleanu și asta e o

(Continuare în pag. 14)

CORNEL NISTORESCU ■

MĂRIUCA RĂDULESCU:

„Prin grădină trec cîntînd”

— Să începem cu versuri care nu sînt de Măriuca Rădulescu.

— Este adevărat, sînt de acol mare om al literelor, acol mare om al Năsăudului, George Cosbuc. În orice zi, la orice oră sînt cu aceste versuri în mîine, în suflet, fac parte din ființa mea: „Adesea stînd la cină / Nu pot minca de lacrimi / Și trebuie să ies afară-n vînt / Afară, că-mi arde capul tot / Să-mi îngrop în palme capul / Și-mi cîntă malul tot...”

— Le socotim drept motto?

— Mi se potrivește foarte mult. Acol amar, acol cuvînt mare ardelenesc, îl am și eu, și-l port mereu. Pentru sănătatea mea am plîns de multe ori. Cîntecul mi-a fost leac în toate... „A-nceput un ploș să cînte / Și totii ploșii cîntau duios în vînt / M-am trezit de-odată că plîng și

(Continuare în pag. 14)

CARMEN DUMITRESCU ■

Vitrina artelor

Intre vechi și nou cu Paganini

Recenta premieră a Teatrului de Operă din București prezintă — înainte de orice — un act de mare curaj pe mai multe planuri, în primul rând pe cel artistic. Creația lui Franz Lehar nu este o oarecare operetă, cu un limbaj obișnuit

genului, ci ea se apropie în mare măsură de tipul Singspiel-ului, cu recitative vorbite sau cîntate, cu arii destul de întinse și cu numere coregrafice care pot sta la loc de cîntece în oricare operă. Apoi, cele două părți originale, transformate astăzi în trei, au o lungime considerabilă, muzicală și dramatică, anevoioase de susținut; spunea un hitru: „am venit la o operetă de proporții wagneriene”. Așadar, fără prea multă spumă valsantă, fără umor sargant și elegant — așa cum bine stă unei scene de prim ordin

— cu multe atribute din stilul belcanto-ului, cerind suplete și tehnică orchestrei și voci operistice cîntăreților, apelînd la o minimă educație muzicală a spectatorilor (fără de care cele patru ore de vizionare devin greu de suportat), Paganini se constituie într-o piatră de încercare a oricărui teatru de specialitate; din fericire, acest prim handicap a fost trecut cu brio de toată lumea, interpreti și public, iar motivațiile cuprind o mare diversitate de idei și izbînzii.

Pe un alt plan, cel organiza-

toric, punerea în scenă a lucrării a însemnat un și mai sever examen. Teatrul de Operă s-a mutat — după cum se știe — într-un nou sediu, punîndu-i-se la dispoziție Sala Mică din cadrul Teatrului Național. Acest fapt s-a făcut „din mers”, în mai puțin de 10 zile instituția reluîndu-și stagiunea. S-au ivit, deci, sumedenie de probleme legate de sală, scenă și fosă.

În aceste condiții, cînd direcția instituției era preocupată pînă peste cap de adaptarea decorurilor vechi la scena nouă, regizorul George Zaharescu a montat Paganini; cu un mare succes și cu un deosebit simț al proporțiilor, credem noi. Pendulînd continuu între un stil mai vechi, specific operetei și într-o privire contemporană asupra personalității marelui artist; pendulînd, de asemenea, între efecte de mișcare scenică și utilizînd la maximum spațiul — și așa restrîns — pentru cîteva numere coregrafice prestate la un înalt nivel artistic (maestră coregrafa Andreea Constantinescu) în combinație cu desfășurarea, în același loc, a corului (maestrul de cor Valentin Gruescu); manevrînd iscusit decorurile economice, spectaculare și eficiente (scenograf Constantin Russu) și punînd în evidență splendoarea costumelor noi (Andreea Iovănescu) printr-o lumină foarte judicioasă; apelînd chiar la efecte de stop-cadru (momentul recitalului lui Paganini) sau la alte mijloace de expresie, George Zaharescu a slujit pe deplin această nouă montare și ne-a demonstrat vasta sa experiență regizorală.

Referindu-ne doar la cei pe care am avut posibilitatea să-i vedem „la lucru”, vom spune că Dorin Teodorescu (în rolul titular) se află într-o formă de zile mari; nu degeaba este el absolventul clasei de operă a Conservatorului bucureștean. Lîngă el, Lilliana Pagu (ducesa Anna Eliza) și Simina Ivan (Bella Giretti) construiesc personaje veridice din toate punctele de vedere; așa cum, de altfel, au izbutit și ceilalți parteneri: Virgil Bojescu (Pasquale), Nicolae Simulescu (Pampinelli), George Niculescu (Ducele) și Marta Savciuc, Adriana Gruescu, Adriana Miroslav, Lizeta Chirulescu, Tiberiu Simionescu, Paul Lăzărescu și Constantin Mihăescu, în roluri mai mult sau mai puțin episodice.

Dirijorul Marian Didu înțelegînd pericolul planului acustic în care este plasată orchestra, a reușit un dozaj echilibrat; iar instrumentistii, cîntînd „la vedere”, l-au secundat mai bine ca altă dată, avînd în fruntea lor pe concert-maestrul Eugen Moldovan care ne-a impresionat prin tehnica și muzicalitatea sa, susținînd un adevărat recital violonistic.

Este oare Paganini un singspiel sau rămîne — totuși — o operetă? Poate și una și alta; cert însă, el constituie un spectacol de o certă valoare artistică, rod neîndoielnic al unei tenacități artistice ieșite din comun.

PAUL NANCA ■

CLAUDIU NEGULESCU ■

Ziua planetei

„În fiecare zi — ziua Planetei Pămînt!”, astfel și-a intitulat Smaranda Oțeanu însemnările prodigioaselor sale călătorii din Oțenia, Țara Hațegului, Moldova și Maramureș, la Delhi, Paris, Dubrovnik, Las Vegas... Așadar, globul parcurs aproape în întregime, stațiile mai lungi sau mai scurte fiind evocate nu doar cu o mare economie în notații, ci și cu o strictețe, s-ar zice, științifică.

Cum, însă, tema primară și primordială pentru care autoarea pledează cu fervoare este muzica, lucrarea — publicată de editura „Albatros” în 162 de pagini dense — degajă, judecată în ansamblul ei, un euceritor murmur liric. Este lirismul muziciei, care, cum afirmă în scurta introducere a volumului, e convinsă că „suflul oamenilor, viața unei cetăți se pot tîlmăci și printr-un simplu cîntec...”. Ceea ce n-o împiedică să cuprindă, cu un ochi pătrunzător, mereu viu și căutător, forțata străzilor, comportamentul oamenilor, dorința tineretului de pretutindeni pentru o lume mai frumoasă și mai dreaptă.

Așa cum am descifrat din paginile consacrate cîntecului și jocului popular românesc, cu care dealtfel debutează volumul, Smaranda Oțeanu aude și ne face să auzim și noi muzica pe care a îndrăgit-o în decorul calm, plin de culoare și de parfum, al naturii. În tot ce a ascultat și a reținut din jocurile noastre populare, ea a văzut fabuloasa lume materială insufletită de omul capabil să-și tîlmăcească bucuria și mihnirea prin cîntec. Ce frumos spune ea despre bocete, bunăoară, că sînt „coplesitoare meloapei, care înfioară, care povestesc drumul celui plecat, calea ocolită și plină de lacrimi, calea dreaptă, colțuroasă, prăpăstioasă”.

Se prea poate ca Smaranda Oțeanu să-și fi pus întrebarea, în timp ce-și aduna notele pentru volum, în ce fel ar putea să transforme un jurnal de călătorie într-o ardentă pledoarie pentru muzică și virtuțile ei de eugenie morală? Astfel, autoarea a multiplicat, prin darul de a face conștient să-i vibreze în mină, ecourile muzicii — fie ea flautul lui Jean-Pierre Rampal, amintirea lui George Enescu, lecțiile de muzică ale lui Leonard Bernstein, rock-and-roll sau break dance. Nu o spune nicăieri, în însemnările sale, dar cititorul receptiv întuiește că, dincolo de delectările de esteta, Smaranda Oțeanu percepe muzica și o trăiește cu inima ei de aur bine tînușă sub armătura pronicarului și muzicologului pregătit pentru eseurile, monografiile, vaste lucrări de sinteză.

Îată cum, după lectura fabulosului jurnal de călătorie „În fiecare zi — ziua Planetei Pămînt!”, cititorul se trezește că a luat parte, de fapt la un adevărat banchet platonician, a cărui temă a fost omul, omul care cîntă și dorește ca să-i se audă cîntecul pînă departe.

GEORGE SBĂRCEA ■

Cîntarea României

Tineri în țara tinereții

În vasta panoramă polieromă a mișcării artistice din țara noastră nu de puține ori se întîmplă să se întâlnească, în mod cel mai fericit cu putință, interesul deosebit al publicului larg cu eferescența creatoare a amatorilor și profesioniștilor deopotrivă și cu entuziasmul și competența unor organizatori și factori responsabili. Astfel Comitetul Județean Buzău al U.T.C. a reușit, cu ediția a V-a a Concursului interjudețean de muzică tînă „Top T”, desfășurat sub genericul „Tineri în țara tinereții”, să atingă o mult dorită tentă națională, mai toate zonele geografice ale țării fiind reprezentate.

Trofeul „Top T '87”, cu valoare de mare premiu, a fost obținut de Trans-Expres din Cluj-Napoca, o tînără formație ce a manifestat capacitate creatoare deosebite și o virtuozitate interpretativă invidiabilă de mulți profesioniști. Locurile I, II și III au fost acordate în ordine formațiilor: Prim-plan din Miercurea-Ciuc (în oarecare stagnare, dar stărnirea se întîmplă la un nivel foarte ridicat, ceea ce nu e chiar rău...) și — ex-aequo — Kappa din Cluj-Napoca (adevărată revelație a festivalului, fîntînd de numai patru luni de zile, a prezentat un repertoriu bine încheiat, avînd și o prezentare scenică dezinvoltă, agreabilă, texte tineresti în cel mai frumos sens al cuvîntului), care a primit și premiul revistei Convingeri comuniste. Autostop MS din Tirgu Mures (formație aureolată deja cu mai multe premii la diverse concursuri de

gen, avînd la activ o serie de turnee și înregistrări radio, dezavantajată acum de absența forțată a unui instrumentist) și Demos din Buzău (care a cucerit și Premiul de popularitate fiind, se pare, formația pe care buzoienii o așteptau de mult pentru a înscrie orasul lor pe harta rockului românesc). Premiul special al juriului a fost acordat unui grup cu mult mai vechi state de serviciu în domeniu: este vorba despre Rodion GA, care, în felurite componente, gravitînd mereu în jurul acestui motor cu explozie întîrziată care este Rodion Roșca, activează din 1978, prezentînd acum o muzică la zi, originală și convingătoare în același timp. Juriul (din care au făcut parte, printre alții, Ion Barta, Lidia Oprea, Florin-Silviu Ursulescu) a mai decernat un Premiu de debut grupului bucureștean Jad (încercări promițătoare), și trei mențiuni: Oxigen din Alba-Iulia, reinviind cu mijloace proprii spiritul Sînx-ului din epoca neuitatului „Zalmoxe”, Municipal (cu una dintre foarte puținele piese care au intrunit toate condițiile necesare unui adevărat slagăr: „Ploaia îmi bate în geam”) și Pasaj (căutări interesante care, dacă vor fi susținute cu aceeași seriozitate, au toate șansele să aducă realizări noi și frumoase), acestea din urmă ambele din București.

Protagonistii recitalurilor au fost: Florian Pittiș, Sens, Voltaj, Iris, Dida Drăgan și Compact. Meru tînărul Motu, etern iubitor al muzicii a dat încă o dată măsura exactă a talentului

său actoricesc. Impresionantă și surprinzătoare (pentru unii!) aderența publicului de rock la poezie! Sens, una dintre trupezile de avangardă ale new-wave-ului românesc s-au prezentat plîni de ambiție onorînd astfel una dintre primele invitații pe care le-a primit pentru a participa la un astfel de festival în afara concursului. Iată o speranță care confirmă! Voltaj, cu un repertoriu tributar compozitorului și interpretului Adrian Ilie, se menține în atenția publicului și a specialiștilor. Ca de obicei, Iris nu și-a dezamăgit suporterii, dar trebuie să spunem că apariția cea mai așteptată și încununată cu ovatii a fost totuși cea a Didei Drăgan împreună cu grupul Compact. Show-ul lor a fost o mică demonstrație despre cum poate și trebuie să fie un spectacol pentru tineri.

S-ar fi zis că nu se putea o încheiere mai frumoasă pentru o asemenea manifestare, mai cu seamă că ultimul cîntec a fost un frumos imn închinat de Paul Csucsi și colegii săi prieteni. Iată însă că organizatorii au realizat mai mult decît atît: ei au programat în ziua următoare un spectacol de jazz cu cîteva dintre numele cele mai importante ale genului. Protagonistii au fost: Alexandru Andrieș (probind același fermecător rafinament), Harry Tavitian și Corneliu Stroe (cu fragmente de pe cel de-al doilea disc L.P. editat de Casa de discuri Leo Records din Anglia), Dan Măndrîlă și formația Opus 1.

PAUL NANCA ■

CLAUDIU NEGULESCU ■

„O clădire care te inspiră”

(Urmare din pag. 9)

bucureștean în rolul principal, George Motoi mărturiseste că a vrut să monteze la Brăila acest spectacol fiindcă a simțit că aici îi poate asigura un înalt nivel de profesionalitate: „Am făcut un spectacol de colectiv, nu unul de vedetă. Rolul l-am jucat în mai multe versiuni regizorale, dar am trăit, totuși, un anumit sentiment de neîmplinire. Am dorit întotdeauna să demonstrez că piesa aceasta — poate cea mai complexă dramă a istoriei teatrului românesc — nu e numai vers. Conducerea teatrului a propus, iar propunerea ei a coincis cu dorința mea. Spectacolul l-am realizat în mai puțin de 30 de repetiții, toate sub imperiul unei ambiții deosebite. Am avut toate motivele ca să doresc această premieră aici. Teatrul nou este excepțional. E genul de clădire care te inspiră. Trupa este va-

loraosă. Joc împreună cu Bujor Macrin, Rodica Mușeteanu, Puiu Simionescu, George Marin, Mircea Valentin, Ana-Maria Pislaru, George Toropoc, Sorin Dinculescu și cu alți actori de talent și mă simt dator să afirm că Brăila trebuie să fie mîndră cu actorii teatrului ei. Sînt brăilean și am simțit că sînt dator orașului cu un mare spectacol”.

„În momentul de față, spune dramaturgul Ion Bălan și din 26 aprilie 1986, directorul teatrului, urmăm un veritabil program al afirmării. Ne-am propus un repertoriu competitiv, care dă posibilitatea să ne punem în evidență puterile. Trebuie să reamintesc rolul esențial pe care l-au avut, vreme de cinci ani, directoratul și montările lui Constantin Codrescu. Jocul lui, lecțiile lui de actorie au asigurat un criteriu de profesionalitate extrem de înalt. Dacă au existat unele probleme, acestea au apărut tocmai pentru că a cerut trupei să muncească așa cum ea nu mai muncise. Acumările în plan actoricesc sînt vizibile. Pe urmă, Constantin Codrescu a introdus în repertoriu piese de mare gabarit, din

care cîteva au avut acces la premii. „Martor și judecător”, bunăoară, a fost cîntit cu premiul Uniunii Scriitorilor și premiul pentru regie al A.T.M. Recent, spectacolul lui Alexa Visarion cu „Familia” Dinei Cocea a obținut premiul pentru cel mai bun spectacol în gala (cu participarea a nouă teatre din toată țara) „Femeia — eroină în dramaturgia contemporană”, Ed. I, 1987, gală patronată de teatrul nostru. L-am citat pe Alexa Visarion pentru a numi astfel un fapt important: am invitat să monteze piese la Brăila regizori de marcă și „tineri care vin”, ca, de exemplu, Dana Dima, studentă la regie a Cătălinei Buzoianu. E perfectată o colaborare cu Cătălina Buzoianu, o alta cu Alexa Visarion, e în lucru „A 12-a noapte” în viziunea lui Dragoș Golgoțiu, l-am invitat să colaboreze cu noi pe Mircea Marin. După ce vom realiza serialul teatral „Kira Kiralina” regizat de Cătălina Buzoianu, îl vom aduce acasă, cum se spune, pe Mihail Sebastian. Sîntem decîși și sîntem ajutați în acest sens pe plan local, ca să venim cu noul teatru din Brăila în prim planul

mișcării artistice. Sîntem, cum s-ar zice, în grafic, în graficul succesului, și-l vom onora cu durată. Noua clădire — și spun nouă intrucît restaurarea vechiului teatru a fost o veritabilă lucrare de împlinire a unui mare și vechi deziderat — e o șansă cum puțin o au. Este o șansă pe care ne străduim să o împlinim”.

A șaptea intrupare a lui Vlaicu

(Urmare din pag. 9)

pocă, „catolicismul” acela sugera forța, puterea unei lumi minoritare, gata să stringă de gît majoritatea celeilalte lumi. În versiunea — și în rolul! — lui George Motoi, scena dramci

lui Davila devine scena dramei noastre contemporane în care, buni sau drepti, încearcă a-și da mina — intru supraviețuire! Un spectacol anti-războinic, acesta e spectacolul brăilean, și nu numai: un spectacol de trupă, în care vedeta — dacă ar exista așa ceva! — se pierde în mijlocul celor peste douăzeci de creatori (actori, muzică, scenografie, decor etc. — pentru că toți aceștia sînt veritabili autori ai spectacolului brăilean! — și către care numirile de pe afiș puțin contează), un spectacol, revin, dur și cinematografic, în sensul „teatral” al cuvîntului. Un spectacol care nu numai că face cap de afiș la Brăila, dar care, poate, prin valoarea sa, să încinte marile scene ale țării.

Un actor care joacă în (cel puțin) cinci versiuni rolul VLAICU, care este nemulțumit de variantele propuse și în care a jucat și joacă, dar care — după ani — își oferă un astfel de spectacol, modest, într-un teatru de provincie ce nu poate fi decît un eveniment teatral real, demn de gîndurile și simțămintele lumii noastre contemporane.

Vitrina cărților

● La editura Minerva a apărut recent un nou volum din proza lui Felix Aderca. **Aventurile D-lui Ionel Lăcustă-Termidor** cuprinde romanul cu același titlu, precum și romanul **Revolta**. O prefață de Henri Zalis reia discuția asupra acestui important scriitor interbelic, ancorând-o, pe de o parte, în receptarea timpului, pe de altă parte în fecunda diversitate stilistică a acelor decenii din istoria literaturii noastre. „Literatura lui Aderca nu caligrafiază trăirea. Inventând noi căi de contact cu viața zilnică, acest scriitor de coră și solidă originalitate (chiar dacă inegală pe întregul ei parcurs) are meritul de a fi replicat la alienare și frustrare prin febrilă ancorare în literatura insurecției antischematice (...). Departe de reducții, de renunțări (...), Aderca limpezeste robul ființei umane, prefigurează o altă credință în umanitate”. Umorul, nu o dată cinic, imaginația mobilă, surprinzătoare, verbul alert, mușcător (în care se recunoaște ascuțitul unui mare spirit gazetăresc), ironia care amorsează dar și subminează sensul întâmplărilor — fac din **Aventurile D-lui Ionel Lăcustă-Termidor** o lectură interesantă și în binevenită consonanță cu proza zilelor noastre.

● Preocupat de mulți ani, cu probitate științifică, acribie filologică, dar și cu o anumită febrilitate simpatetică, de virtuțile (socio-literare, psihologice și istorico-literare) ale genului epistolar, atras de farmecul unor personalități culturale complexe contradictorii și cu manifestări adesea disonante (Hașdeu, Duiliu Zamfirescu, Paul Zarifopol). Al. Săndulescu publică, împreună cu Radu Săndulescu, în cadrul seriei de Documente literare a editurii Minerva, o ediție de netăgăduit

interes nu doar pentru specialiști: **Paul Zarifopol în corespondență**. „Zarifopol n-a fost numai clasicofobul iconoclast, criticul inclement, aproape inapoi să se entuziasmeze, n-a fost numai „omul cărților”, ducând o existență ursuză de blazat și chiar de mizantrop. Corespondența, și nu e numai cazul său, ni-l dezvăluie mai din adânc, oferindu-ne posibilitatea să cunoaștem un ins totuși comunicativ, chiar volubil, un ironist căruia nu-i lipsește dușoșia paternă, un evocator ajungând până la accente nostalgice”, arată editorul în prefață. Ludicul subtil și artist al corespondenței cu I.L. Caragiale, valențele practice și de conștiință ale profesionalismului aflat în luptă cu fragilitatea fizică a omului (în corespondență cu Ibrăileanu și Gherea), notațiile vizind starea literaturii și a societății românești din primele decenii ale veacului, amestecul de nervozitate, ironie, entuziasm și blazare, de sentimentalism și cenzurare a acestuia, elanul constructiv și gustul eșecului, ezitarea continuă între optimism și scepticism — sînt tot atâtea calități, afective și intelectuale, ce dau farmec lecturii. Faptul că Al. Săndulescu înserează parțial în note și corespondența destinatarilor transformă monologul în dialog, propriu-zis într-un roman epistolar. Zarifopol e un „junimist modern, dărmător lucid al falselor valori, dar mai deschis la complicația psihică a omului din secolul nostru”, spune Al. Săndulescu la sfîrșitul prefeței sale la volumul P. Zarifopol, **Pentru arta literară**, din 1971, operă a cărei editare se impune continuată, sub aceleași auspicii.

● După munca de coeditor al unei ediții de publicistică eminesciană și după o monografie Traian Demetrescu, Alexandru

Melian semnează, la editura Minerva, o serie de studii reunite sub titlul **Eminescu — univers deschis**, rezultat al unei experiențe universitare de mai mulți ani, într-un stil accentuat afectiv, cu efecte citeodată patetice, mărturisind un adevărat cult față de poetul **Dioramei**, autorul circumscrie „nostalgia nemarginilor”, „orizonturile negației” (revolta, refuzul, contestarea, evaziunea, alienarea, blestemul, deopotrivă în ordine umană și cosmică), „sursele demiurgiei” (somnia, visul, magia amintirii) și „ispitele înțelepciunii”, în planul poetic, alături de ideile, atinse de absolut și, nu o dată, de utopie, ale publicistului Eminescu. „Un cer de stele dedesubt / deasupra cer de stele” — aceasta pare a fi metafora integratoare a universului eminescian, pentru care „eliberarea de imperativele” eferului „nu este posibilă decât prin atingerea demiurgiei”.

● Amintirile medicului Vasile Tachel, apărute nu demult la Editura Eminescu, sub titlul **Vește și speranță** (colecția „Mărturie”) pătrund pe domeniile literaturii în primul rând prin mesajul profund umanist, prin tinuta intelectuală a scriiturii, prin elocvența portretelor în care se recunoaște, nu o dată, personalități marcante ale științei medicale de la noi — în același timp oameni de înaltă cultură. **Vește și speranță** cuprinde o suită de lecții de viață — întâmplări adevărate din cariera unui chirurg de înaltă clasă. Curajul, devotamentul, încrederea în forțele vieții, în puterile sufletului omnesc de a lupta cu boala, cu suferința, satisfacțiile inegalabile ale celui care ajută viața fac din acest volum o mărturie reconfortantă și instructivă.

TANIA RADU ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

Vestirile poetului

Cînd un poet este copleșit de sentimentul că traversează prin artă un lung și întunecat tunel, cînd preființa lui anunță o altă viață trăită în sarcofag, pîntecul mamei fiind și el rece ca un frigider, atunci este firesc ca vestirile sale să nu fie desenate în culori prea deschise. Dar versurile lui Dan Verona nu se lasă pecetluite în formule univoce. Întreaga viziune pe care scriitorul o proiectează asupra vieții seamănă cu o pictură pointilistă în care petele de culoare se situează între luminile feerice și negrul apăsător, venit din lunga drumeție a scriitorului prin labirint. Din spațiul întunecat al angoaselor existențiale, Dan Verona își ațintește privirea spre niște înălțimi misterioase, unde se aude mișcare ocrotitoare de aripă a unor simbolici îngeri, care au proliferat excesiv în universul său literar. De altfel, încă din volumul **Viața la treizeci și trei de ani** (1981), se aude implacabilă strigarea: **Scriu poezie dintr-o frică grozavă** (La mormîntul lui Eminescu II), care capătă și o altă inflexiune ce trimite spre alt sens: **De fiecare vers pe care-l scriu, mi-e frică**.

Clamările de acest gen au dincolo de ostentația exhibării interiorului sensul revelării unei idei fundamentale: arta e terapie, dorință de vindecare a sufletului. Dar ar fi o eroare să vedem în poezia lui Dan Verona vreo asemănare cu aceea ființă legendară, înzestrată cu un ochi care plînge și altul care rîde. Vestitorul său citește texte care se lasă înțelese, vorbite și dacă lumea se configurează ca un text, semnele citite de scriitor sînt diverse. Este evident că Dan Verona se simte integrat într-un flux cosmic, senzația de număr matricol fiind dată tocmai de excesul de analogie, care înțreține criza de identitate. / „Sîntem clienții aceleiași prăvălii / Folosim același săpun, îmbrăcăm aceeași cămașă / Ne-mprimuțăm moartea unul altuia prin telefon / Dumnezeu e dincolo de perete / Poezia va trebui să ne sfîrtece pieptul / să putem respira”.

Există în poezia lui Dan Verona un anume semn tragic conferit de dependența în care fiecare veac își citește prin oameni destinul specific. Pe măsură ce spațiile cunoașterii au sporit, angoasa singurătății a sporit. De altfel comportamentul lui Dan Verona seamănă uneori cu al unui copil uitat de mamă într-o cameră întunecată și, copleșit de frică, el începe să plîngă. / „Priveste-ne Mamă / cum stăm aliniați în măcălăria veacului / ascultînd conferința toporului, despre cîntă” / (Mater, mamă a noastră).

Volumul lui Dan Verona, **Viața la treizeci și trei de ani** are ceva din candoarea ieșirii singurate prin lume, marcată de necunoașterea deplină a unui destin presimțit, dar în curs de a se face.

Cu **Balada vestitorului și alte poeme** („Cartea Românească”, 1986) poetul începe să-și justifice sentimentele, modul general de asumare a existenței. Semnele întîlnirii conștiinței cu lumea sînt infanteristul și cobaiul, adică omul gata mereu de apărare și jertfă și animalul pe care ne experimentăm știința în scopul conservării noastre. Dar între civilizația infanteristului și vestirile sale și civilizația cobaiului și destinul omnirii, autorul proiectează un univers de mare complexitate.

Din tunelul său, din labirint, din cușcă, făptura de jos este înzestrată cu o mare forță imaginatoare. Scriitorul crează o stranie **suprarealitate**, el este un veritabil poet-rêveur, capabil să înregistreze suprafețele unei lumi în continuă schimbare. Privirea devine astfel o cameră de înregistrat: / „Văd drumuri și drumuri și niște băieți schimbînd indicatoarele / și vîntul schimbîndu-și dintr-odată direcția și / nordul apucînd-o spre sud și sudul spre nord întîlnindu-se / la jumătate strîngîndu-și miinile înghețate cu un suris / înghețat și plînd mai departe unul în locul celuilalt” (A doua strajă).

Vizorul aburit al infanteristului-poet opacizează existența și lumile se amestecă, dar nu se destramă niciodată. **Suprarealitatea** imaginată de scriitor este reprezentată în versuri construite după tiparele vechii avangarde. Enunțuri ca: „ninge cu fișii din inima lui Ghenghis-han / „din foșnetul de galeră al zorilor” / / „Eternitatea fără chipuri curățată cartofi la subsol / pînă la altele sarjate excesiv: „m-am trezit înviind” / / nu poți ucide ceea ce nu există etc. etc. demonstrează un puternic dinamism al imaginației prin limba, care se mișcă între firesc și aberantul programatic.

Cînd fluxul afectiv al poetului este grefat pe Eros și Thanatos, efectele sînt remarcabile chiar dacă transmit unele eufonii venite de departe: / Sînt miinios pe inima ce bate / Cînd văd că fără tine e pustiu. / Cînd urlă ochiul de singurătate / Și noaptea sar din pat ca din sicriu” (Cîntec de dragoste și nimic).

Poet sensibil, cu mari disponibilități de limbaj, sedus de anumite stări de ostentație, evidente și în modul de scriitură, Dan Verona prezintă toate semnele unui creator autentic a cărui devenire sperăm să aducă o coerență mai mare a universului său artistic.

Arta de caracter

(Urmare din pag. 9)

tătoare, desene și gravuri ce trebuie primite ca atare, nu prin subordonare la o operă pictată. Dealtfel — și spre a-l încuraja pe privitor în receptarea decomplexată a imaginii — Vladimir Zamfirescu și Sorin Ilfoveanu prezintă pinze de mari dimensiuni, în care, desi s-ar părea că avem de-a face cu picturi monocrome ori de un cromatism atît de discret, încît par necolorate, desenul este elementul cheie. Se înțelege că expoziția are astfel o condiție programatică; ea îndeamnă pe confrăți la o resurrecție a mijloacelor tradiționale ale artei, la o reconsiderare a posibilităților genului, dar și a publicului pentru desen. Ștefan Călția e și mai net în această privință: el aduce în expunere ilustrații de carte, unde materia literară e în întregime reasezată în tiparele mai largi ale metaforei și ale emblematicei plastice — un ciclu de 25 de gravuri precum și o carte cu aceste gravuri — un tom ce arată super-

bele disponibilități ale artei gravurii, filtrate, desfășurări ce le oferă hirtia măiestru imprimată.

Nu-i tocmai simplu de arătat în ce constă talentul fiecăruia și e de-a dreptul temerar să încerci a-l defini în cîteva rînduri. Cei trei pictori-desenatori sînt personalități ale domeniului, în ciuda faptului că abia acum ajung la maturitatea vocației lor și că se pot chema încă tineri. Sînt „nume” bune ale artei românești de azi și garanții de valoare. Cel mai de seamă fapt al expoziției e chiar prezența lor într-o asemenea manifestare, întrucît exemplul li-i urmat, iar inițiativele lor sînt întotdeauna resimțite cu folos de breaslă.

Voi stărui, de aceea, asupra creației sculptorului Marian Zidaru. Socot că e un artist cu o formație fermă, deși e tînăr de tot. El s-a afirmat rapid, a obținut, între alte cinstiri, și o bursă Herder, ca semn al încrederii investite în arta sa de meșterii generațiilor mai vîrstnice și, ce-i cu adevărat re-

marcabil, a reușit să se facă știut și prețuit într-un timp în care sculptorii de talent marcat abundă. Starea sculpturii tinere e dătătoare de mari nădejdi, iar Marian Zidaru are chiar operă, nu numai un număr de obiecte de efect plastic superior. Serii de sculpturi mici în bronz și lemn de la „Orizont” — cîteva anunțate și cu ocazia altor expoziții — sînt de inspirație mioritică și vădesc darul, nu tocmai comun, de a însufleși neînsuflețitul.

CAP LIMPEDE

„Stele ale artei, sportului, muzicii și umorului” vor putea fi văzute miine la ora 17 și duminică la ora 11 pe stadionul „Steaua”, într-un spectacol organizat de două „prime scene” ale artei și sportului: Teatrul Național și Clubul Steaua. Actori străluciți (Florin Piersic, Draga Olteanu-Matei, Marif Moraru, Puiu Călinescu, Alexandru Arșinel, Jean Constantin, Radu Gheorghe ș.a.), cîntăreți renumiți (Mirabela Dauer, Dan Spătaru, Vasile Șeicaru, Ștefan Hrușcă) și sportivi de mare audiență (Helmut Duckadam, Tudorel Stoica Anghel, Iordănescu) își vor uni forțele pe o... tablă de șah!

La un foarte serios simpozion internațional, criticul de artă Dinu Kivu a avansat ideea că originea teatrului ar trebui căutată într-un sport si anume în...șah! Tabla de șah ar fi deci „scena” pe care evoluează interpretul, iar deznodămîntul partidei nu poate fi știut de la început, înscamnă că sîntem — de-a dreptul — în fața unei „happening”, deci o formă a avangardei teatrale care a făcut furori abia prin anii '70... Sugestia nu a fost primită cu zîmbete, ci cu încruntări tulburate ale frunții.

Acum, în anul '87 o partidă de șah pe stadion cu „piese” de valoare cum sînt

Teatrul Național și Clubul Steaua, va fi primită și ascultată, și sîntem convinși, cu zîmbetul pe buze și cu fruntea descrescîntă. (Cr. T.)

● **Ramuri 87**. În sfîrșit un almanah pe care, parcurgîndu-l, constăți că e atît de bogat încît dificultatea de-a enumera cuprinsul nu e întrecută decît de imposibilitatea de-a spune ce nu cuprinde el! Nu ne mai rămîne decît să precizăm că greutatea almanahului este dată, totuși, de paginile (multe) de cultură realizate de excelența echipă culturală formată în jurul poetului Marin Sorescu și care-l cuprinde pe Romulus Diaconescu, Gabriel Chifu, Marius

Ghica, George Popescu, Constantin Barbu etc. Gîndit pentru a satisface toate gusturile și toate categoriile de cititori, fie ei oameni de știință, cinefili, amatori de SF, sau pur și simplu copii, Almanahul Ramuri are cîteva pagini care trebuie așezate sub semnul senzaționalului cultural: „Din culisele Premiului Nobel”, „Festinel lui Baltazar” — o piesă de teatru inedită a lui B. Fundoianu recuperată la Paris, noi convorbiri cu Mircea Eliade, Marcel Proust în corespondență cu Constantin Brăncoveanu și frații Bibescu, cele mai vechi Upanishade, un poem de Milarepa, spiritul tutelar al lui Brân-

cuși, sau bogatul atelier internațional. Almanahul „Ramuri” este, cum spuneam, atît de bogat încît ultimele sale texte, de la pagina 215 încolo, nici nu mai sînt cuprinse în sumarul de la sfîrșitul său. Evident, nu oricine își poate permițe un asemenea lux! ● Teatrul Național din București adaugă înaltelor cote valorice pe care le-a atins arta interpretativă românească, prin cunoscuții săi protagoniști, și cîteva performanțe cantitative demne de invidiat. Numărul mare de reprezentații pe care le-au cunoscut pînă în prezent, opt dintre piesele de succes

montate la Național, marchează nu numai faptul că opțiunile repertoriale s-au înscris în orizontul de așteptare al publicului, ci mai ales că aceste piese au fost montate într-o viziune demnă de contemporaneitatea căreia i se adresează. Astfel, piesele „Idolul” și „Ion arapoda” au la activ cite 500 de reprezentații, „Gaițele” — 450, „Fata din Andros” — 450, „Po-veste din Hollywood” — 400, „Zbor deasupra unui cuib de cuci” — 250, „Floșnița” — 250, „Între patru ochi” (ambele variante) — 400, „Cartea lui Iovită” — peste 200. (Ion Zubășcu)

Cînd ei cîntă, pe Pămînt e bine!

Marcel Pirvulescu este adjunctul șefului de brigadă. O brigadă care muncește între cer și apă și construiește acum unul dintre cele mai mari și mai trainice poduri peste Dunăre la Cernavodă. Unii spun că va fi printre cele mai mari poduri din Europa. Marcel Pirvulescu susține că neapărat la rădăcina rădăcinilor lui are și un constructor din cei cu care Apolodor din Damasc a durat primul pod peste Dunăre la Drobeta-Turnu Severin, la începutul primului mileniu. Spune s-ar putea, fiindcă este din zonă. Originar din Gîngiova, localitate situată în Dolj, cu oteni harnici și mindri, cu case care țin fruntea sus, mai ceva decît cele de la orașe.

De la prima întîlnire — acum sîntem cunoștințe vechi — am simțit în el bărbatul făcut să se lupte, și nu oricum și oriunde, ci în linia întâi. Privirea deschisă, limpede, aspră de geruri și vinturi, de ploii și arșițe face casă bună cu fizicul său care atunci cînd calcă îți dă senzația că se ancorează. În fond, e și normal să se întîmple așa cînd muncești la 60 m deasupra Dunării iar adierea de pe mal, sus pe pod, se transformă în rafală. Acum, la sfîrșit de mai, așa cum este bronzat, pare că a împrumutat culoarea oțelului înainte de a ajunge la incandescență. L-am urmărit în timp ce conducea lucrările de ridicare și montare a tălpilor, cu care se realizează închiderea la partea superioară a podului de peste Dunăre la Cernavodă. Se finalizează în acest fel una din cele mai importante operații la podul de 470 m realizat din trei tronsoane. Lateralele de 140 m fiecare și partea centrală care se află peste apele bătrînilui Danubiu, în lungime de 190 de metri de pod pe care sînt, mai bine zis vor fi două fire de cale ferată și autostradă.

Partea centrală a fost atacată simultan de pe cele două maluri, formațiile conduse de Ion Saftiu și Nicolae Ștefănescu urmînd să se întîlnească pentru a-și strînge mîinile peste apele Dunării, la 60 de metri înălțime. Fiecare formație avea de montat 95 de metri de pod la o toleranță de 1 milimetru. 95

de metri de tablier însumînd aproape 6000 tone de confecții metalice și peste 100 de mii de nituri și șuruburi de înaltă rezistență și precizie. Așa au gândit proiectanții pe planșetă, așa au realizat la scara 1 pe 1 montorii. Credem că cifrele de mai sus ne scutesc de orice comentarii. Ele atestă gradul la care a ajuns tehnica românească în acest domeniu. În fond urmașii lui Anghel Saligny vor să fie la înălțimea genialului constructor. Am mai adăuga doar că centrarea podului se face cu o presă de 1000 de atmosfere, și ea tot o realizare a industriei românești, iar cele două macarale

ceasta a noastră care ne-a cuprins în brațele ei. Unora le este frică să și urce pe pod. Ne considerăm eroi pentru ce realizăm noi la o astfel de înălțime. Și totuși noi nu riscăm nimic. Dacă respecti cu strictete normele tehnice de securitate, nu are ce să se întîmple. Cu mulți pe care-i vedeți aici cred că am realizat, dacă ar fi puse cap la cap toate podurile construite de noi, în tablier, un pod lung de 5 km. Acesta de 470 de metri va fi cel mai mare. Dar de peste 250 de metri am făcut multe la Arad, Cornățelu. Stoenești, în Harghita și Covasna, în Vilcea și Sibiu. Podurile sînt statuile po-

tor, șef de echipă, șef de formație complexă, șef de lot și acum adjunct al șefului de brigadă.

— În meseria noastră, zice, trebuie să te recomanzi și să te susții singur, dar cu faptele. Și cînd toți sînt artiști în meserie te inpuie greu și tot greu te menții. Este ca în sport, ca în orice competiție. Să scrieți că Marcel Pirvulescu nu înseamnă nimic fără...

Imi dictează 50 de nume de montori și nituitori, 16 de sudori și de electricieni, 15 de mecanici și macaragii, 12 de maistri și 6 de ingineri. Mulți sînt cu el în organizația de par-

toate că nici ea nu este o armă ușoară.

— În brigadă văd și cîțiva muncitori foarte tineri.

— Schimbul de mîine. Ionel Borduselu și Nicușor Șerban abia au împlinit 18 ani. Vîrsta pe care o aveam eu cînd am devenit podar. Sînt absolvenți ai școlii profesionale unde se pregătesc cadrele necesare construcțiilor de poduri și cai ferate. Sînt sigur că dacă mamele lor ar fi văzut unde muncesc copiii, ar fi fost zi de zi pline de griji. Acum sînt mindre. Așa cum am fost crescuți noi, așa îi creștem pe ei. Și aici este o tehnică. Să-i dai omului să facă ce poate mai bine, să sădești în el încrederea. În fiecare zi, pe nesimțite, odată cu creșterea gradului de dificultate a operațiilor pe care i le dai să le execute, încrederea să sporească. Să nu simtă imediat. Dar în timp acumulările își spun cuvîntul și acest lucru îl vezi după cum urcă și calcă pe pod. Siguranța îi-o dă dificultatea muncii realizate. Aici ar mai fi multe de spus.

— În cei 30 de ani de cînd faceți poduri puteți să-mi spuneți cam cît timp, aproximativ, ați stat (dormit) acasă?

— Nu prea mult. Totul este ca oricît de departe am fi unii de alții să ne simțim aproape. Un podar n-are dreptul cînd începe munca să se gîndească în altă parte. Că nu știi ce s-ar putea întîmpla în lipsa lui... Familia trebuie să fie primul pod al podarului. Să fie deosebit de trainică. Că sînt așa familiile noastre, că au în ele și oțel și beton, o dovedesc copiii noștri. Deși nu-i dădăcim, nu-i batem, cum se spune, la cap, ei invăță bine și chiar foarte bine. Unii vor ajunge muncitori cu înaltă calificare, alții ingineri ori medici. Dar ce-i mai important este faptul că vor fi oameni de nădejde. Ei știu de mici, fiindcă noi le-o spunem mereu, că podarul trebuie să monteze zilnic, prins în centura de siguranță, la zeci de metri de pămînt sau de apă, sute de kg de confecții metalice. Spunem și repetăm, ca ei să nu uite că pîinea se cîștigă numai prin muncă.

MIHAI VIȘOIU ■

Statuia podarului e chiar podul!

de 50 tone fiecare, cu care s-au ridicat elementele componente tablierului, poartă marca DERIK Pitești. Am făcut această paucăteză pentru a crea cit de cit cadrul în care muncește adjunctul șefului de brigadă nr. 6 — Antrepriza Poduri București — Marcel Pirvulescu. Ar mai fi de adăugat că pe pod prinși în centuri de siguranță, 100 de nituitori și montori realizează numere de adevărată virtuozitate în materie de echilibru. Ei muncesc între soare și ape, sub cea mai imensă cupolă, cupola cerului.

S'au de vorbă cu Marcel Pirvulescu despre oameni. Din cînd în cînd încerc să-l fac să vorbească și despre el. Despre toți, cuvinte cîte merită fiecare. Despre el nimic. Deși își măsoară fiecare cuvînt, fiecare frază cuprinde și epicul și liricul. Începe de fiecare dată cu „să vedeți formația lui cutare, băieții lui cutare ș.a.m.d. Știți, cu unii din ei lucrez de 30 de ani. Cu alții de 20. Ne-a unit munca a-

darilor. Ele sînt și lucrări de artă, dar ele trebuie să reziste peste veacuri. Fiindcă veni vorba de rezistență, trebuie să vă spun că montorul care rezistă la primul pod, podar rămîne. Eu am avut șansa să fiu crescut de podari adevărați. Eram un copil în 1957 cînd am fost repartizat la Antrepriza Poduri — București. De atunci, timp în care am avut multe satisfacții profesionale, fiindcă podul tot pod rămîne, el unind nu numai malurile ci mai ales oamenii, m-am călît la focul aspru al meseriei. Cred că în 30 de ani am strîns în mîine atîta ger și arșiță încît aș putea munci și la Polul Nord și în Africa. Podarul adevărat are în el o capacitate foarte mare de adaptare. Adaptare la greu vreau să spun, unde bărbatul adevărat își primește al doilea certificat de naștere care, în fond, să știți este primul“.

I-am dat dreptate. Numai așa Marcel Pirvulescu a putut să ajungă de la mon-

tid al căreia secretar a fost ales în această primăvară.

— Știți ce-mi place cel mai mult acum, în această perioadă îndelungată care a devenit epocă și care îi poartă numele secretarului nostru general, tovarășul Nicolae Ceaușescu? Politica faptei. Cînd calitatea omului, a comunistului trebuie să fie garantată de rezultate concrete. Cel mai bun comunist este cel care realizează, mai bine zis se implică cu întreaga lui ființă în tot ce societatea întreprinde, iar lucrările făcute de el să fie și de înaltă calitate și, dacă se poate, într-un timp mai scurt decît cel stabilit. La noi la podari, de exemplu, majoritatea au înscris în cartea de muncă o singură intrare. Poate unii pot spune că noi cîștigăm mai mult. Nu știu dacă este adevărat. Ceea ce știu este că meseria noastră e ca a aviatorilor. Și pînă acum n-am cunoscut vreun aviator care a vrut să treacă la infanterie, cu

entru multe voci celebre rampa de lansare s-a numit, se numește și se va numi:

CORUL DE COPII AL RADIODOTELEVIZIUNII ROMÂNE

Convorbirea cu Eugenia Văcărescu-Necula a început mai ciudat: „Cînd te-apuci să povestești despre ceea ce faci, senzația e că nu faci mare lucru”. Greu de susținut această rezervă cînd Corul de copii al Radioteleviziunii, pe care profesoara Eugenia Văcărescu-Necula îl conduce din 1981, poate etala oricînd un palmares mai mult decît impresionant: turnee în Japonia, U.R.S.S., Polonia, Cehoslovacia, R.D. Germană, Danemarca, Ungaria, Bulgaria etc., urmărite cu cel mai mare interes de critica de specialitate și recompensate cu un mare succes de public, mai multe premii în cadrul unor competiții internaționale (să-l pomenim numai pe cel mai recent: medalia de interpretare a Festivalului „Sărbătoarea cîntecului” de la Olomouc (Cehoslovacia), șase discuri Electrecord, mai mult de două concerte anual pe marile scene muzicale ale țării, nenumărate participări la spectacole omagiale, la concertele orchestrelor Filarmonicii „G. Enescu” sau ale Radiodifuziunii, alături, uneori, de corurile academice ale acestor instituții etc. etc.

„Am preluat conducerea acestui cor cu bucurie, cu elan și, totodată, cu emoție. Chiar dacă e constituit din copii între 6 și 17 ani, Corul Radio e o instituție profesionalistă, cu un nivel de pregătire foarte pretențios, cu un volum de muncă pe care puțini și-l pot imagina, cu o paletă de răspunderi artistice foarte vastă”. După patruzeci și unu de ani de la înființare, condus fiind, de-a lungul timpului, de Theodor Carțiș, Ion Vanica, Elena Vicică, Nicolae Vicleanu și, iată, de Eugenia Văcărescu-Necula, acest ansamblu a dat muzicii românești o tradiție de un tip special, care face trecerea între corul școlar și marile coruri „adulte”. De ani și ani, foști membri ai Corului Radio se îndreaptă către ansambluri profesionale sau de amatori, Madrigal, Preludiu, Cantata, Song și altele, poate cu nume mai mic, dar recunoscute aproape în fiecare ediție a Festivalului național „Cîntarea României”. primesc tineri edu-

cați și în Corul de copii Radio.

„Copiii sînt admiși aici pe baza unui concurs (pe care-l organizăm de două ori pe an). Criteriile sînt: glas și auz de excepție, cunoștințe elementare de solfegiu, evident, ținută scenică agreabilă și nu în ultimul rînd situație școlară foarte bună sau excepțională” — ne spune dirijorul. Nu știu ciți dintre noi știm că acești copii, care repetă de 3—4 ori pe săptămînă (întotdeauna și duminică!) dacă fac parte din corul de concert și înregistrare, și de 2 ori pe săptămînă dacă sînt înscrisi în grupa de începători — sînt, în proporție de două treimi, premianți la școlile unde învață. Pare paradoxal. Cele 250 de minute normă de înregistrare ale Corului de copii Radio înseamnă timp, înseamnă eforturi prelungite, înseamnă luni și luni fără un week-end, înseamnă drumuri, uneori lungi, la repetiții și înapoi, un mare consum nervos (între timp sînt teze, examene, olimpiade școlare, trepte, gripe, rujeole, serbări, muncă patriotică și cite altele care încap în viața unui copil) și, peste toate, o mare satisfacție. „Sînt repetiții de la care plecăm, fără nici o exagerare, plutind, simțindu-ne precum îngerii. Nu știți ce înseamnă lucrul pe partide două săptămîni la rînd și apoi, duminică, cîntînd cu tot ansamblul; ce înseamnă bucuria piesei muzicale care crește, superbă, în auzul nostru. Copiii trăiesc aceste bucurii greu de înțeles pentru cine rămîne străin de ele. Copiii mei (hertați-mă, dragi părinți, că-i numesc așa!) rezistă la repetiții de patru ore cu o singură pauză. Ei singuri își cunosc momentul bun și-mi spun: nu, ne mîncăm sandvișul mai tîrziu.

„Aproape toată muzica corală de gen transmisă pe posturile de radio o cîntăm noi!” — ne spune directorul artistic al Radiodifuziunii, Liviu Ionescu, împlicîndu-se fără ezitare. Dincolo de acest adevăr e „galeria” părinților și a bunicilor care-și așteaptă copiii, în timpul repetițiilor, ore, zile, ani, în holul din strada Nufierilor. Dincolo de aceasta este atitudinea justă de

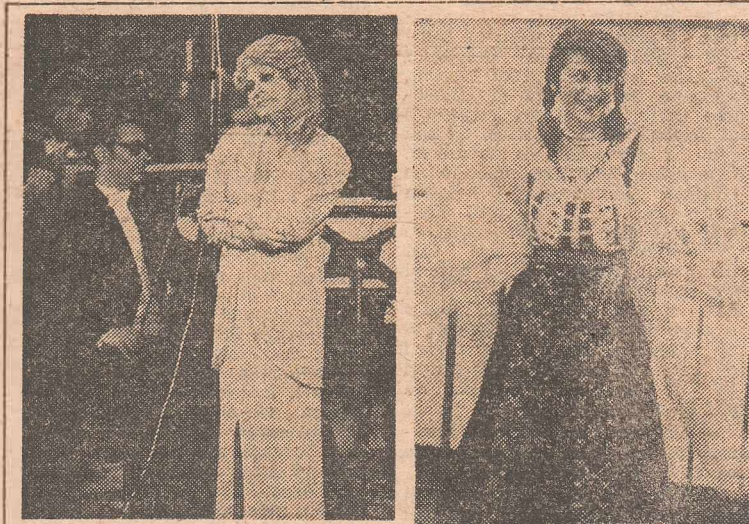
care dau dovadă unele școli care au înțeles să respecte o dispoziție a Ministerului Educației și Învățămîntului, prin care activitatea în acest cor se echivalează cu orice activitate cultural-obștească a elevului respectiv în școală. Din păcate, mai sînt și școli în care un membru al Corului Radio primește, de pildă, nota 3 la muzică sau 9 la purtare pentru vina de a nu fi fost prezent la o acțiune sau alta. Sînt cazuri izolate, desigur, dar ele vădese o ciudată opacitate față de rostul ansamblului, față de valoarea muncii acestor copii.

„În R.D.G., la Halle, în cadrul manifestării numite Kinderchorfestival des Hauses der Jungen Pioniere „Fritz Weinek”, în mai a.c. am fost singurul cor invitat să facă înregistrări, după ce, în 1985, în Cehoslovacia fusese chemați să ținem un concert demonstrativ”. Sînt recunoașteri prestigioase ale valorii ansamblului, după cum și în cadrul Festivalului național „Cîntarea României” corul deține locul I la categoria profesioniști.

Au trecut pe aici Silvia Voinea, Cornelia Angelescu, Ștefan Teodorescu, Lilliana Pagu, Petre Geambașu, Romeo Vanica, actorul Răzvan Vasilescu, Ioan Luchian Mihalea, Mihaela Căpriță-Ghoroc, solista a corului Madrigal, și alții. Poate cîndva numele copiilor de azi — Madalena Faur, Diana Rusei, Yvonne Ghiță, Roxana Stîngaci, Simona Porumbel, Elena Safta, Gabriel Andronache, Cătălin Dumitru, Monica Dudău, Magdalena Nicolae, Lucica Velea, Alina Nenciu vor însemna ceva într-o retrospectivă... viitoare. Deocamdată, de cite ori veți auzi glasurile fără cusur ale celor 250 de copii care compun Corul de copii al Radioteleviziunii române, nu uitați că, alături de dirijorul Eugenia Văcărescu-Necula și de pianista Martha Joja care îi acompaniază de ani și ani, ei cunosc cu adevărat distanța dintre muncă și bucurie.

TANIA RADU ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

Argument pentru afirmația din titlul nostru: Silvia Voinea „în ipostază, binecunoscută tuturor, de mare artistă a Operei Române și în aceea, reținută dintre filele unui album de familie, de elevă a Liceului Lazăr cîntînd în Corul de copii Radio.

Dialogurile Eugeniei Văcărescu-Necula cu micii ei tovarăși de trudă și succes nu privesc doar tainele portativului. Pentru că un dirijor e în toate cazurile un pedagog și cu atît mai mult în cazul unui cor de copii

MARIOARA DAVIDOGLU:

(Urmare din pagina 9)

răspălată pentru cele patru decenii și jumătate cât am slujit scena teatrului ieșean. Dar cei mai tineri mă cunosc după voce sau de la întâlnirile organizate prin toate instituțiile. Zece ani am ținut o rubrică la radio în care le-am vorbit despre marile personalități ale culturii române, scriitori, muzicieni, actori, istorici, cei care au dus faima României și au făcut din Iași un mare centru cultural. Curioși să afle amănunte, tinerii și vîrstnicii m-au invitat mereu să le povestesc. Și de cînd am părăsit scena, nu trece o săptămîină ca să nu merg undeva. Uite, săptămîina viitoare sînt așteptată la Institutul de igienă, la Universitate și la o facultate de politehnică. Dar nu-ți mai spun nimic. Întîi să bei o cafea. Dar să știi că nu-ți povestesc nimic despre mine. Mai bine vorbim despre Enescu și Delavrancea.

— Eu am venit mai ales pentru dumneavoastră. Sînteți decana teatrului românesc și aveți destule de spus.

— Să nu pomeniți cîți ani am. Vîrsta omului e după cum știe să și-o poarte. Dar nu mai zic nimic pînă nu bei o cafea.

S-a retras în bucătărie, veselă, bine dispusă, avînd o distincție în fiecare mișcare, lăsîndu-mă în sufragerie în compania cărților cu autografe de la Sadoveanu, Topircanu, Teodoreanu, George Lesnea, cu fotografiile acestora înrămate frumos și animate pe pereții încărcăți de suveniruri. Imagini de la debut, din 1916, din primele sale piese, fotografii de familie, scene din „Apus de soare”, din „Romeo și Julieta”, „Trandafirul roșii”, amintiri suptăvicioase miraculoase din primul război mondial, din perioada interbelică, din al doilea război și din anii de după. Enescu, Mîluță Gheorghiu, Ani Braeschi, Margareta Baci, Nicolae Iorga, Tony Bulandra, Ștefan Brăborescu, Elvira Popescu, Maria Filotti, Constantin Nottara o lunge de umbre care pentru noi înseamnă istoria culturii române, în timp ce pentru dînsa nu sînt decît amintiri de ieri, alături, calde, pline de viață.

— Iacă, ți-am adus cafeaua! S-o bei liniștit și să nu scrii nimic ca altfel nu-ți mai povestesc. Și apoi ne apucăm de treabă — Știi cum am debutat? Stăteam pe strada Trei Ierarhi, aproape de Anicuța și Gheorghe Cirje, doi actori cunoscuți ai Iașului, tată și fiică. Și mă luau la teatru mai în fiecare zi. Gheorghe Cirje era prieten cu Grigore Manolescu și Aristida Romanescu. Cînd a venit Teatrul Național din București cu „Trandafirul roșii”, am fost luată în rolul unuia din pași și am spus „Balada mării”. Iacă nu-ți mai spun nimic. Ne-am înțeles că întîi bei cafeaua și pe urmă discutăm. Voi, tinerii de azi aveți impresia că puteți face zece lucruri de-odată. Să știi că nu-i bine!

— Bine, nu mai notez, savurez cafeaua și continuăm. Și în ce an a avut loc acest debut.

— Dumneata vrei să știi cîți ani am? Este? Bine, debutul meu s-a petrecut în iarna lui 1914. După căderea cortinei, Aristide Demetriad m-a luat în brațe și m-a sărutat. Asta mi-a dat curaj. Mai apoi am intrat la Conservator la clasa lui State Dragomir. Mare profesor. Tot ce mi-a spus el într-un an mi-a rămas pentru toată cariera artistică. Din păcate, State Dragomir s-a îmbolnăvit și clasa a trecut la poetul Mihai Codreanu. În timpul Conservatorului aveam obligația să facem figurație la Teatrul Național. Era frumos, școală și teatru în același timp.

— Care a fost primul rol?
— Dar mi-ai promis că o să mă întreb despre Enescu și Sadoveanu, despre Ionel Teodoreanu și Barbu Ștefănescu Delavrancea. De ce mă tot sîcîi cu începuturile mele? E mai bine ca lumea să afle amănunte despre marii scriitori ai neamului nostru. Iacă nu-ți mai spun nimic.

— O să ajungem și la ei. Dar întîi de toate m-aș bucura să aflu cîte ceva despre viața teatrului în acei ani de război.

— Ești un păcătos! Uite, am debutat în rolul Antoinette Millat, împreună cu Ștefan și Lucia Brăborescu, în regia lui Ștefan Brăborescu. Era prin 1915 și nici nu visam ce urgie se vor abate peste noi.

— Care a fost primul croniciar care a scris primul despre dumneavoastră?

— Nu-mi aduc aminte! Să nu se supere dînsii, am socotit asta mai puțin important, de vreme ce la fiecare intrare și ieșire din scenă publicul mă răspălată cu aplauze călduroase. Atunci am pătruns în sufletul spectatorilor și, iacă, n-am mai ieșit pînă astăzi. Pe vremea mea, dragostea spectatorului pentru actor era aerul cel tare al teatrului.

— Văd aici o fotografie din Romeo și Julieta în care sînteți alături de Constantin Dinulescu de la Teatrul Național din București. El mi-a vorbit nu demult despre dumneavoastră cu atîta dragoste și admirație, încît m-am trezit pornind spre Iași.

— Actor bun Dinulescu, de-asta l-am și luat cînd se împărțeau absolvenții. Eram în comitetul de direcție al Naționalului și pe Dinulescu l-am ales din prima. Avea talent. Spune-i că-mă pare rău că a plecat din Iași.

— Îi spun. L-am văzut în Hagi Tudose și trebuie să recunosc că ați avut ochi atunci cînd v-ați oprit asupra lui.

— Vai, draguță, dar am trecut peste 1916! Nu se poate! Fiecare zi a Iașului în acel an era cit o carte de istorie. Era vremea cînd aici funcționa și guvernul, refugiat de urgiile războiului. Iașii erau atunci capitala țării și guvernul era chiar în sediul teatrului. Se refugiase și Teatrul Național din București și cel din Craiova. Și atunci, pe rînd, mă întîlneam pe coridoare și-i urmăream în scenă pe maestrul Nottara, pe Maria Filotti, pe Elvira Popescu. Cu maestrul Nottara chiar am jucat în „Apus de soare”, împreună cu Maria Filotti. În zilele libere ale teatrului aveam loc ședințele parlamentului. Iorga avea biroul foarte aproape de scenă. Cînd nu erau ședințele de parlament și nici spectacole de teatru, cînta George Enescu.

— L-ați cunoscut pe Enescu?

— Cum să nu. Luni de zile am fost pe urmele lui. Îi ascultam concertele și-l conduceam spre casă. Apoi m-am întîlnit cu dînsul și la Paris. Cînd m-a observat, a venit la mine și n-am discutat decît despre Iași, despre acei ani aprigi și frumoși. Să-ți spun cum l-am cunoscut pe Enescu! Eram elevă la Conservator și jucam și la teatru. Eu și Giică Popovici, un coleg de clasă, împreună cu Leuța Stănescu pe care maestrul Nottara avea să o boteze cu numele devenit celebru Elena Zamora ocupam aceleași locuri la galerie la fiecare concert al lui George Enescu. Nouă ni s-a alăturat un adolescent, rotofei și tucuriu, căruia-i spuneam Petruță. El se furișă în sală la fiecare concert al maestrului și, într-o bună zi, ne-a arătat o coardă. O adunase din scenă după ce cîntase Enescu. Zicea că o să-i poarte și lui noroc în muzică. Așa ne-am transformat toți patru în căutătorii de corzi rupte, rămase după concertele lui George Enescu. La un moment dat aflînd de noi, George Enescu ne-a chemat în cabină și ne-a întrebare ce-am vrea să auzim. Ne-a cîntat flocăruia ce-am cerut. Pe lingă o melodie, Petruță a cerut voie să-i care vioara în zilele mai geroase. După fiecare concert, îl însoțeam pe maestrul pînă acasă și Petruță îi ducea vioara pentru ca maestrul să-și protejeze miinile de acel ger cumplit. Nu ne lua cu el doar cînd pleca prin spitale ca să cînte pentru răniți, însoțit de actorii Constantin Nottara, Maria Ventura și Constantin Tănase. Mai tîrziu, la Paris, maestrul m-a întrebare de fiecare. N-a uitat nici de Petruță. Reîntoarsă în Iași, m-a vizitat Petruță, un lăutar necăjit, fără slujbă, bolnav și resemnat. Ce mai face Dumnezeu nostru? L-ai văzut? Cum o duce? I-am spus că bine, că a cucerit lumea și a întrebare de el. Atunci Petruță a scos din buzunarul de la piept o cutie în care avea o coardă ruptă, pstrătată cu grijă de la un concert al maestrului din 1916. Acum pot muri liniștit, a zis el.

— Presupun că întîlnirea de la Paris a avut loc mult mai tîrziu?

— Sigur că da, era prin anul treizeci. Intre timp a fost și Unirea. Nu pot uita ziua de 1 decembrie 1918. În sala Teatrului Național cînta George Enescu cînd s-a adus vestea hotărîrii de la Alba Iulia. Enescu a încercat pe scenă. Sala a început să strige „Vive la Roumanie!” Din susul străzii venea Nicolae Iorga însoțit de un grup de studenți. Iorga striga, al nostru a fost, al nostru este și al nostru va fi, iar Constantin Nottara îi răspundea, acum și-n vecii veci-

lor! Ce bucurie a fost și cită fericire pentru toți cei de față.

— Mi-ați spus că nu lăsați să treacă nici o primăvară fără să-i duceți un buchet de lăcrămioare lui Barbu Ștefănescu Delavrancea. Înțeleg că aveți un motiv cu totul special!

— Draguță, cînd eu eram tînră, netericită și-mi începam cariera, Delavrancea mi-a șters o lacrimă. În Iași era toată lumea politică a României. Și Iorga, și Ionel Brătianu, și Virgil Madgearu, pînă și doctorul Mina Minovici era în preajma lor. Cînd am fost bolnavă, m-a îngrijit o săptămîină. Dar de Delavrancea, deși jucam în „Apus de soare”, nu știam nimic. Dar într-o zi am aflat că pot obține o pereche de pantofi franțuzești dacă am o aprobare de la ministrul comerțului. Am dat fuga în clădirea vecină și am cerut să intru la ministru. Șeful de cabinet mi-a spus că nu este. Iacă aștept, am zis eu. Și el a zis, cum să-l aștepti pe domnul ministru, îmi lasi mie cererea pe care o ai, n-am nici o cerere, am o treabă personală, nu se poate, bine atunci aștept și el sătul de insistențele mele și bătîndu-mă caș avea o chestiune de mare importanță pentru țară, m-a introdus la ministru. M-a întîmpinat un bărbat mic, cu ochelari, cu un pîrmare gri. Și-a ridicat ochelarii și m-a întrebare, ce-i fetiço, ce necazuri ai? Dumneavoastră sînteți ministru? am întrebare eu. Da, a zis el, dar tu cine ești? Eu sînt artistă, am răspuns, am auzit că ați primit pantofi franțuzești și vă rog să-mi dați și mie aprobare. Și unde joci, m-a întrebare el. La Național, am răspuns. În ce piesă, a întrebare el surprins de aerul meu de fetișcană înțepată. În „Apus de soare”! Vai, tu joci în locul lui Tanți Baroczi! Eu maestre, i-am răspuns dumirită. Delavrancea era ministrul ad interim de la comerț. Nu numai că mi-a aprobat pantofii, dar mi-a dat și o pereche de ghețe albe pe care mi le-am pus cînd m-am căsătorit. L-am mai căutat, dar, la un an, s-a stîns. Sadoveanu care a aflat la cine fusese m-a chemat și mi-a spus, știi tu la cine ai fost?

— Deci și Sadoveanu?

— Mi-a fost director la teatru. De fapt trebuie să-ți spun că în cariera mea am schimbat treizeci și trei de directori. Sadoveanu, care a fost în comisie la terminarea conservatorului, împreună cu Teodorin și Mihai Codreanu, ne-a spus: în teatru trebuie să urcați treaptă cu treaptă și cînd ajungeți în vîrf să continuați ca la început. Să fiți cinstiți și să respectați textul, să nu jucați pentru galerie, ci strîns, în egală măsură pentru spectatorul din fotoliu și pentru cel de la galerie. Să respectați arta și textul. Au fost cuvinte care mi-au rămas pentru toată cariera.

— După atîția ani de teatru ați mai avea ceva de adăugat la cuvintele lui Sadoveanu?

— Da. Să fiți cinstit pe scenă și-n viață. Să-ți faci rolul în egală măsură cu aceeași dăruire. Un actor care e impoabil pe scenă și e spectatorul problemelor cu care se confruntă semenii săi e un om slab. Scena a fost credința mea, dar în afara ei am fost alături de ceilalți.

— Topircanu cum a fost ca director?

— Bun, tare bun, dar a stat puțină vreme.

— Dar Ionel Teodoreanu?

— Era foarte aproape de noi. Nu ne despărțeau mulți ani și trăia tot timpul cu sentimentul istoriei. Să fim, să ținem sus steagul artei. L-am cunoscut mai bine, fiind prietenă cu Lili Teodoreanu, soția, lui, scriitoarea Ștefania Belizar. Pe volumul „Crăciunul de la Silvestri” m-a scris „Doamnei Marioara Davidoglu, argint viu, omagiul meu”. Și el și ceilalți care au avut direcția naționalului ieșean erau oameni care trăiau pentru teatru, sufereau pentru el și nu le era indiferent cum arată sala și ce se joacă.

— Și cu ce rol v-ați retras?

— Cu Aneta Duduleanu în „Gaițele”. A fost marele meu succes, pe care l-am jucat în peste șapte sute de spectacole.

— V-au sărbătorit la retragere?

— Nu, am refuzat. Pentru mine fiecare spectacol a fost o sărbătoare. Și apoi eu nu mă retrăgeam din teatru. Am continuat să merg la fiecare premieră. Și la teatru și la operă. Îi aplaud, îi iubesc, îi mai și ocărăsc. Din păcate, mai toate

marile mele simpatii s-au pensionat. Ce să-i faci, vremea a trecut pe nesimțite. Miine poi-miine se termină și secolul ăsta.

— Am stat cam mult...

— Vai de mine, doar nu vrei să pleci! Nici n-am apucat să-ți povestesc despre Mîluță Gheorghiu, care mi-a fost coleg de an și de teatru, cel care a făcut o capodoperă din Chirița. Nu ți-am spus nimic nici despre Victor Ion Popa, nici despre Victor Eftimiu, nici despre întîlnirea mea cu De Max la Paris, nici despre Tony și Lucia Sturdza Bulandra. Ești un păcătos! Ai zis că bei cafeaua și pe urmă vorbim de indelele, ca să nu greșim. M-ai păcălit. Iacă, pînă nu-ți bei cafeaua, nu-ți mai spun nimic. Și să știi că nu mai scot o vorbă despre mine. Cultura românească a avut și are atîția oameni mari ca toate națiile de frunte ale lumii, între care sîntem la loc de cinste. Despre ei trebuie să vorbim.

— Beau cafeaua și vorbim.

— Ei, pînă atunci poți să-mi povestești și mie ce mai e nou prin București! N-am fost de douăzeci de ani. Ce se mai joacă pe la teatre? Ce mai face Radu Beligan?

MĂRIUCA RĂDULESCU:

(Urmare din pagina 9)

eu / Și cînt"... Așa a fost copilăria mea. Din plîns a ieșit cîntul care mi-a dat țaria să cred că voi putea fi mai tîrziu o interpretă a lui.

— Pentru ce ați plîns cînd erați mică?

— Pentru ce plîng toți copiii, dar eu am suferit și pentru un fluture care nu mai putea zbura, pentru o gîză care-și pierdea viața, pentru o floare care se ofilea.

— Sufletul sensibil se anunța... Cînd ați avut dovada că veți canaliza întreaga dumneavoastră duioșie, simțire, afectivitate, pe scenă?

— Cu ani în urmă, Fărămiță Lambru mi-a potrivit microfonul pe scenă și m-a susținut din priviri. Am luat marele premiu la acel concurs fiind încă elevă. Fărămiță Lambru a găsit că sînt înzestrată cu voce și autenticitate, m-a luat de mînă și m-a dus la Maria Tănase. Deși bolnavă, în marea-i generozitate, marea artistă mi-a dat cîteva lecții înalțătoare, așa cum a dat la mulți interpreți care azi sînt nume.

— Zestrea de simțire și repertoriul l-ați adus din Năsăud. V-ați despărțit de ele într-un moment al vieții?

— E ca și cum voit te-ai despărțit de viață! Cîntecul, vorba, portul le-am luat cu mine de la 13 ani, cînd am plecat din Feldru, comuna noastră așezată la poalele munților Rodna. Tot satul meu cînta și era o plăcere să ne stringem seara la clacă, noi copiii învățam cîntecul bătrînilor, îi acompaniam cu timiditate.

— Ați plecat cu tolba plină la drum. Simțeați chemarea familiei pentru artă?

— Sînt din rădăcina lui Rebreanu, prin bunicul meu, învățătorul din Maeru. Am fost ajutată, să mă descopăr, de soția și fiica lui Liviu Rebreanu, care m-au făcut să prețuiesc ceea ce știam deja din lumea satului meu.

— Ați venit în București hotărîtă să cîntați... După un prim premiu, după o profesoară (chiar de scurtă durată) dar de talia Mariei Tănase, ce-a urmat?

— Am început să exprim în cîntec ceea ce gîndesc. Îndelung m-a preocupat, pe mine și pe oamenii de talent care m-au ajutat să mă formez, cum se poate păstra autenticitatea unor melodii, cum trebuie culese și redade, cu tot respectul, în fața iubitorilor de cîntec popular.

— Am adevărat părinte în muzică în iestea Evta Botoca. A continuat ceea ce a început Maria Tănase. Întotdeauna mi-a spus, și m-a învățat să nu mă reped în cîntec. Să cînt așezat, așa ca pe la noi, încît să ajungă la suflet fără stridențe, fără contrafaceri. De altfel, un cîntec năsăudean este înconfundabil. Acele minunate doine, acele cîntece „de-a lungul” și învăluite sînt modele de perfecțiune. Glasul meu și se potrivește doinele și romanețele, sufletului meu — doinele.

— Repertoriul pentru glas este mai numeros decît cel pentru suflet?

— În locul dumneavoastră aș

fi pus invers întrebarea, deși n-am pus în balanță niciodată repertoriul, sentimentele, dar cred că pe scenă n-am cîntat fără suflet. Iubesc, la cîntec mă refer, înainte de orice melodiile specifice năsăudene. Niciodată n-am apărut în alt costum decît cel care se poartă la mine în sat.

— Inseamnă că mereu sînteți îmbrăcată la fel.

— Săraci ne credeți în imaginație pe noi năsăudenii! Am foarte multe costume populare, cu același stil, dar cu nuanțe care dau aspecte diferite. Costumul din Năsăud are o cămașă simplă, cu cusătura peste cot, care-i dă distincție. Culoarea dominantă sînt negru și roșu care dau măreție. Am primit în dar zece de costume cu bucuria că vor fi văzute la televizor, pe scenă, cî-n acest fel se va afla că ele au fost cusute de femeile de la noi. Dar am costume lucrate și de mine, după cele vechi, și am căutat să nu îndepărtez nici o floriciță de la locul ei, bine potrivit, bine găsit, de o bunică a cărei nume s-a pierdut. Costumul, ca și cîntecul popular, pînă la urmă este o creație colectivă.

— Ați învățat să coaseți tot în cei 13 ani care i-ați peirecut în sat?

— Atunci, acasă, cu ceilalți copii din sat, la clacă, în nopțile lungi de iarnă, ne stringeam lingă foc, brodam, țeseam, împleteam și, bineînțeles, cîntam. Știu să-mi cos costumul, știu să cînt, știu să-mi culeg cîntecul și, mai ales, știu să am respect pentru toți cei care mă ajută să fiu om. Mi se întîmplă la cîte un cîntec să adaug un cuvînt, poate o notă în melodie, dar niciodată n-aș spune că este al meu, cum se mai întîmplă cu unii culegători, care-și pun numele sub ceea ce generații au îmbogățit cu talentul și simțirea lor.

— Ați cînta în fiecare zi cu Dumitru Fărcaș...

— Cine n-ar cînta cu el și nu s-ar simți onorat?! Mă uit cu respect la toți marii noștri interpreți, învăț de la ei, dar pe Dumitru Fărcaș îl prețuiesc deosebit. Am avut fericirea să cînt cu el cel mai frumos colind al Transilvaniei. Are atîta simțire, atîta căldură, transmite ceea ce simte, încît în sală s-a observat că noi am cîntat cu ochi-n lacrimi. Este și un mare apărător al autenticității folclorului. Cum ar fi fost dacă la acel vechi și frumos text am fi adăugat sau schimbat ceva? Cînd o melodie este perfectă prin unitatea ei, cînd ea a intrat în conștiința națională, cînd ea este fredonată din buni și străbuni, este o onoare s-o transmitem așa urmașilor. De ce să venim noi să-i schimbăm vorbele, să credem că putem găsi cuvinte mai potrivite? Dumitru Fărcaș este un „scoticior” cu respect printre melodiile mari și vechi. Toți adevărații artiști își respectă înaltașii. Dumitru Fărcaș a spus odată și eu nu-l uit: „cînt fiecare melodie așa cum a născut-o locul ei”.

— Ce mai iubii alți de mulți?

— Copiii, pe-ai mei și pe toți cei pe care-i întîlnesc.

— Pe-ai dumneavoastră-i răsfățați?

— Sînt bine crescuți, s-ar jena să-i sărut toată ziua.

— Într-o zi erați pe platoul de filmare cu-n băiețuș blond, pe care-l îmbrățișați cu-nfocarea mamei.

— Nu era al meu, eu însă-l spun copil minune. E talentat, e deștept, de-altfel cu orice copil stai de vorbă e o... minune. Îmi place să am la filmare cite un cap blond, expresiv, nu numai că înfrumusețează cadrul, dar trece din viața lui tînră o undă și asupra mea, și cită nevoie avem de gingășie și de sensibilitate. Îmi place să-mi așez gîndul în vers curat, lingă suflete pure.

— Un exemplu de cîntec, cu versuri, de Măriuca Rădulescu...

— „Prin grădină trec cîntînd / Văd flori mîndre înflorînd / Mîndră-i grădina cu flori / Cum îi tata cu fîciori / Tare-l mîndră la vedere / Cum îi mama cu fete / Bine oameni vă gîndiți / Pacea pe pîmint sădiți / Că-i păcat lume de tine / Să te prăpădești ca miine... Eu cred că cine iubeste copiii, florile și muzica, este un om cu un suflet ca o grădină înflorită. El n-are de ce să se teamă de uscăciune, pînă la bătrînețe rămîne sensibil și înflorit.

— Măriuca Rădulescu mă faceți să nu mă mai deslipesc de flori, de copii și de muzică. Vă mulțumesc pentru Năsăudul copilăriei dumneavoastră în care m-am simțit și eu ca... acasă.

Poeme de Al. Andrițoiu

Pe vremuri...

Pe vremuri, cind eram frumos și-mi erau anii de prisos, mă legănam ca dus de vint, sus către cer, jos spre pământ.

Vai cit de prost și zvelt eram, eram ca-ntr-un epitalam un mire coborît din vis din nu știu care paradis.

Unde mi-e fluierul de fag să cînt de timpu-acela drag ?
Unde mi-e fluierul de os să cînt de cind eram frumos ?

Îmbătrînind frumos

Tinerete, haine de mătase, umbra ta nu vrea să mă mai lase din momeala ei năucitoare ca o cruntă cumpănă de soare.

Mă privesc, din anii ce-i clipești, notabilitățile cerești, purgatoriul fostelor păcate, talpa iadurilor deochiate.

Prin chindia virstei am trecut ca săgeata care-a petrecut prin azur, și-apoi, pe alte dire a-nceput lemnoasa-i coborîre.

Bătrînețe, haine de postav, cîntec lin, tărăgînat și grav, stilp înțelepciunii legendare, — melancolic asfințit de soare.

Romanță

Eu sint omul ce se-ntoarce-acasă, fluierînd, cu șapca pe-o ureche, ca un soț boem, din lumea veche, care, chiar de-i veche, e frumoasă. Eu sint omul ce se-ntoarce-acasă.

Dar nici n-am plecat. Doar am pornit să mă caut, la adresa noastră, unde locuim și ne-am iubit sub umbrela cerului albastră. Dar nici n-am plecat. Doar am pornit.

Doamnă cu aripa de mătasă, sint al tău, ca după moda veche. Eu sint omul ce se-ntoarce-acasă, cu o floare roză la ureche. Eu sint omul ce se-ntoarce-acasă.

Cîntec de dragoste

Cit de frumoasă-ngemănare cind eu cu tine sintem uno, soția mea dintotdeauna, ca-n cîntec soarele cu luna, — căci tu ești soare, clar de soare, — eu numai luna, numai luna.

Mai lasă-mă să te privesc din unghiul cald al primăverii cind toți cireșii infloresc și dau arome perii, merii, iar dacă strig că te iubesc, aleasa mea, să nu te sperii.

Că doar pe tine te mai am după-o viață zbuciumată, iar dacă nu mi te aveam muream privind spre altă dată sau poate către niciodată. Rămîn cu tine-ntr-o cetate de inimă, de vis și dor, cu toate cite ne sint date cit încă inima imi bate și ne iubim dogoritor.

Mi-e dor

Mi-e dor de tine ca de o fîntînă de-argint și ger poetic. Vreau să sint cum lacrima îți curge-n cet pe mină arzînd de rece, însă mingînd.

Mă bucură că mi-ai rămas stăpină, femeie-a mea cu timplele de-argint. Și-am să te țin în brațe calde pină vom adormi visînd frumos, — zîmbînd cind stelele-n fîntînă se aprînd.

atelier literar

G. Dumitrescu

B. Costin: V-ați schimbat uneltele și drumurile, se pare, și deocamdată rezultatele nu sint tocmai inspirate, convingătoare (predomină chiar un efort de compunere, vizibil, căznit, care, fi-rește, anulează freacă-tul, grația, spontaneitatea...). Ceva, in „Călătoria”, „Ziua griului”, „Privind din spate”, „Zbor unic”.

I. Chiper, C. Savin, Aurel D. R. — Lugoș, I. B. București etc.: Imagini și gesturi de o nobilă frumusețe. (Mulțumiri!).

Eug. Faraon: In general, versificări de acuratețe și sobrietate, parca ușor crispate, reținute, uscate, parca mai prejos de puterile reale ale condeiului. Meditația are si acum o alură promițătoare („Spațiu subiectiv”, „Evocări”, „Rar doroste omul” etc.), un soi de gingășie picturală se ivește in pagini ca „Familia de brazi”, „Dimensiunea culorii” și poate chiar (pe o tramă oarecum narativă) in „Vi-nătoare”. Se pare că premisele unui drum liric nu lipsesc; vom vedea mai clar data viitoare.

Maria Chertie: Adresați-vă unei publicații care se ocupă de proză.

E. Vinski: Versurile, cam vagi și stinse, fără vibrație și pregnanță. Ceva mai bine, in „Se-coace”, „Mărturisesc”, „Merg”. In scrisoare, întrebări grele, pentru un adevărat oracol...

Cei opt tineri gălățeni: Aproape toate numele s-ar putea inscrie, într-o zi, in circuitul adevăratei poezii. Semne de perspectivă se găsesc in multe din pagini (ne vine greu să le cităm, pentru a nu mihni sau chiar ne-dreptăți pe cei necitați...). De aceea, e preferabil, pe viitor să ne scrieți fiecare in parte, adăugînd și citeva date personale și ceva mai multe pagini (10—12). Ne vom putea face astfel o părere mai întemeiată și mai concludentă.

V. Gong, V. Adoni, Laura Kovali, Mălinu Theodoru (folosiți mașina de scris), **Fl. Enescu** („Cerc”, „Clepsidră”, „Pe-un picior”), **Ina M., I. Alexe** („Nu stim”, „Pămînt”), **Felicia Georgescu, T. Pri-cop, Vanda Victor** (trimiteti textele dactilografiate).

R.-M. Klaus, Alexandra Dorian, Cristian Pohrib, Elena Ciobanu, Sm. Rodean, C. Ad. Coandă, George Man, Adrian Adrian, Florina Trașcă, G. Broboană, Diana Klein („Caii”), **Copil:** Sint unele semne, încă nu destul de lămurite. Să mai vedem.

Ovidiu Neamțu, Petrica D., Iulia Chirea, M. Dumitrescu, Mara M., Alexandru Buna, Daniela Micicoi, A. G. Bădulescu, D. Nemira (ceva, in „A-burul”), **Vicențiu Vaneca** (Mai multe plicuri. Pe viitor, așteptați răspunsul la plicul expedit, inainte de a trimite altul!). **M. Carmen, Trandafir Sim-petru, Gabriel Ardeleanu** (ceva, in „Slefuitorul”), **L. L. Cazan, I. Iablug, Anfan, Alias N. Iulică, F. Köllö** (ceva, in „Amin-doi”), „Astronave”) **Adrian Crețu** (ceva, in „Bilci”), **N. Coandă, Carmina Lun-gu, N. Azur, S. Kiff, St. Bodaccio, D. Tiștescu, N. Doseff, J. Axon, Anita Petre:** Nimic nou!

GEO DUMITRESCU ■

N.R.: Manuscrisele nu se inapoiază.

Ziua griului

Ziua griului e veșnică, zăpada este arată de plugul visării, cimpul cu obraz curat zîmbește sub spice. Macii flutură minuscule steaguri purtate de poporul pămîntului.

CONSTANTIN BUCIUC

Ca o scoică

De-alta speranță buzele au uitat să mai sărute uneori se deschid încet ca niște aripi

un început de suris se zbate încă între ele ca un cuvînt între două ecouri ea o scoică între valul care vine și valul care pleacă...

ALIN DOBAI

Ușa

Fericirea mă face cal cu friu și zăbală la o virstă cind alții lovesc cu vorbele in coala de scris să li se deschidă mai repede ușa care dă in celălalt secol

DUMITRU ILINCA ISTRATE

Contrasensuri

Intr-un articol intitulat „Con-servarea tablourilor in spațiile de locuit” și publicat in **Alma-nahul Flacăra** 1987, am scris despre pericolul inerent al îndrumărilor eronate, cu privire la așa-zisele metode de întreținere a picturilor din locuințe cu mijloace aflate la îndemînă in cămarile gospodăriilor. Asemenea îndrumări „practice” au proliferat in ultimul timp sub forma unor broșuri care, din punctul de vedere al subse-mnatului, sint utile cind ne indică cu exactitate ce detergenți să folosim pentru curățatul, spre exemplu, al aragazului sau a faianței, instalațiilor sanitare și a altor obiecte gospodărești, dar numai atît! Ar fi interesant de aflat de unde autorii respectivi, oameni fără tangen-te cu creația artistică sau cu conservarea de artă, intră in posesia unor asemenea rețete lăutărești și le difuzează, de-oarece este aproape imposibil să-și poată susține afirmațiile cu referințe bibliografice de specialitate (conservare de artă). Dacă, cumva, „rețetele” lor sint un rezultat al experiențelor proprii, ar fi bine ca ele să se fi oprit, cel mult, la creațiile personale ori la picturi fără nici o valoare artistică.

Recent, într-o cunoscută publicație, in cuprinsul unei rubrici intitulate „Curier cetățenesc”, printre alte informații, intra-devăz utile tuturor, apar și citeva rînduri care, tratînd despre „curățirea de praf” a picturilor vechi aflate in locuințe, pot crea un deserviciu enorm atît posesorilor unor asemenea picturi, cit și, mai ales, patrimoniului cultural național. In cazul că aceste „sfaturi” sint aplicate, din naivitate sau dintr-o economie greșit înțeleasă, asupra valorilor autentice ale picturii românești sau univesale. Aceste valori fac parte din tezaurul național și trebuie știut că, spre deosebire de aur, a cărui valoare este mereu fluctuantă, valoarea operelor de artă crește continuu, pe măsura

ra trecerii timpului. Ca urmare, este deosebit de periculos să fie date publicității rețete empirice, neștiințifice și profund dăunătoare, repudiate de practica conservării și restaurării moderne.

„Sfaturile” din publicația amintită au fost selectate, probabil, din cele citeva broșure adresate celor interesați de „întreținerea obiectelor din gospodărie”, broșurile care, din păcate, nu fac nici-o deosebire între o clantă ruginită și o operă de artă. Se comite gra-va eroare de a pune semnul egalității între „povețe” privind curățirea tacimurilor ori a petelor de pe parchet și „povețele” privind curățirea picturilor vechi, mai ales dacă ultimele au valoare artistică sau istorico-documentară.

Picturile de șevalet au structuri foarte diferite și sensibile, care depind in majoritate de tehnicile de execuție și, in consecință, tratamentele aplicate trebuie să fie diferențiate in funcție de o multitudine de factori fizico-chimici și biologici. Nici-o operație din suita proceselor de conservare și restaurare a picturilor nu este mai dificilă și mai periculoasă ca aceea de curățire, aceasta fiind o operație cu caracter ire-versibil. Prezintînd similitudini cu medicina, restaurarea — știință a artei — este apanajul specialiștilor restauratori, ea presupunînd o foarte înaltă calificare profesională.

Este regretabil că, prin publicarea unor asemenea „sfaturi”, se eludează Legea nr. 63/1974, care stipulează clar că intervențiile practicate asupra operelor de artă cu valoare de patrimoniu național, nu pot avea loc decît in cadrul adecvat al laboratoarelor zonale, ce funcționează pe lângă marile muzee din țară.

ALEXANDRU GHILLIS ■
pictor restaurator principal
la Muzeul Satului și de Artă Populară

Din nou la Slătioara

Intr-o sală de 300 de locuri in care 500 de oameni se solidarizează cu un spectacol, actul artistic devine in asemenea măsură un bun al fiecăruia dintre cei cinci sute, încît se poate vorbi de o adevărată sărbătoare. Aceasta a fost atmosfera in care s-a desfășurat la Slătioara, in „Casa țărănească de cultură”, spectacolul MITICA POPESCU, in fața tăranelor, a intelectualității satului, ca și a minerilor veniți direct de la lucru, din Berbești, in salopete și caschete, dar de o eleganță a simțirilor și reacțiilor, tulburătoare. Ei nu au văzut pur și simplu un spectacol, ei au cunoscut și recunoscut un eveniment artistic. Actorii au jucat ca la premieră, in fața unui mare public de premieră. Mitică Popescu — actorul — a venit in secretariatul liberar al teatrului pentru ca emoționantul moment din viața spectacolului MITICA POPESCU să nu intre in tăcere... „este a treia oară cind ne-am întilnit cu oamenii din Slătioara și Berbești. După ce am participat acum citiva ani la inaugurarea „Casei țărănești de cultură” cu un fragment din spectacolul NIȘTE ȚĂRANI, am trăit acea ex-

periență extraordinară cind am jucat in-treg spectacolul NIȘTE ȚĂRANI chiar acolo, in satul in care s-au născut autorul, și subiectul. Era teribil de greu să-i convingem că „noi” sintem „ei”. Am reușit. A fost mai greu decît la o premieră in Capitală dar a fost o experiență unică. Iar acum a trebuit să devin, cu aceeași credință pentru ca personajul să poată trăi și pe scena din Slătioara, din Năița Lucean, bucu-reșteanul Mitică Popescu. Vă mărturisesc, a fost chiar un act de curaj. Cum act de curaj a în-semnat însuși faptul de a duce un muzical într-un sat. Nu eram convinși că niște spectatori neobișnuiți cu teatrul vor putea pricepe jocul, „jucăria” noastră muzicală. Ne-au con-vins și ne-au emoționat cum nici nu ne pu-team imagina. Bucuria noastră — ca și a lor — a fost că n-am făcut un simplu act de pre-zență in acest sat și că am înțeles atunci că a-cești oameni au nevoie de ceea ce noi le-am dat: bucurie și căldură inimii”. Nicolae Dinică, actor al Teatrului Mic, s-a aflat la Slătioara printre spectatori... „reacția mea s-a așezat undeva, între ris și plîns. Da, nu mi-e jenă să recunosc: am plîns emoționat pentru că țără-nii și minerii au plecat fericiți acasă...”.

ADRIANA POPESCU ■

Constelația lirei

Definiție simplă

Sint rîni albastre trupurile noastre, sint mici unelte, ape de lumină, sint iarbă, stele, străluciri de astre, sint nemuriri de-a pururi pe retină.

Sint rouă, păsări, stele luminoase, sint luminate umbre in beție, sint rod, copii, sint rădăcini de oase, sint dragoste, fior și bucurie.

Sint ropot, aer, ceață, infiorare toț ce se află a fi mereu să fie aceste demne trupuri de hotare, din iarbă, ape, cer și veșnicie.

Joc

Joc spațial, tu, eu, aceeași respirație in noaptea luminii. Fiecare secundă o scinteie fiecare sărut o rimă albastră. Pășim alături in haine de sărbătoare amintindu-ne nebunia primului sărut, buze desenînd un joc de comete, primăveri pe pămînt renăscînd

Oglinzi transparente

Nervi de zăpadă sărută pămîntul. Ascult cîntecul lor cind mi-e dor și cer ochilor lumină să-mi rodească trupul in care sint. Părăsese ținutul, însuflețită respirație, cîntec răsucînd notele și limba-floare

Tremurînda licoare a nopții aducîndu-mi aminte de tine. ascunde-te in cîntecul meu, redă-mi fiorul mișcării să picur din nou răsfațat in oglinzile transparente ale materiei

FLORENTIN PALAGHIA ■

Imunologia - un avanpost în lupta pentru sănătate

S-au încheiat, recent, la București, lucrările celei de-a XVI-a Reuniuni Naționale de Imunologie. Domeniul de extremă actualitate, imunologia este astăzi una din marile speranțe confirmate pentru sănătatea lumii. Ne-am adresat, pentru creionarea unei imagini cât mai exacte a deschiderilor pe care le operează imunologia în știința medicală, pentru prezentarea noutăților cercetării românești în domeniul doctorului Romulus Arion, director științific al Institutului Cantacuzino, președintele Comitetului de organizare a reuniunii.

Imunologia, ne spune domnia sa, este o știință medicală dedicată, în esență, teoriei și practicii mecanismelor și mijloacelor de apărare a organismelor față de factori externi infecțioși ori de altă natură, sau față de elemente din structura proprie a organismului care-i devin străine, cum sînt celulele tumorale. Ca urmare a masivelor acumulări din ultima sută de ani și mai ales din ultimele două decenii, dispunem astăzi de o imagine complexă a mijloacelor de apărare a organismului în acord cu imaginea actuală asupra conceptului biologic de om-animal-plantă, în sensul unor entități unitare cu mijloace complexe de apărare.

Conceptia actuală asupra ansamblului mijloacelor de apărare imunologică a organismului este deosebit de cuprinzătoare: ea se referă atât la stările fiziologice cit și la cele patologice, atât la starea de imunitate naturală cit și la cea dobîndită. Este interesant de notat că într-o traducere imunologică expresia „organism imun” este echivalentă cu expresia „organism privilegiat”.

— Este această nouă imagine a conceptului om-animal-plantă explicația interesului deosebit de care se bucură în prezent imunologia?

— Dacă patologia clinică este variată și multiplă, organismul uman pe care îl întîlnim în atîtea ipostaze este unul și același ca entitate, biologică: de aici interesul crescut al medicilor de practică toate specialitățile pentru imunologie. Studiul patologiei, în cele mai variate forme ale sale, obligă la înțelegerea prealabilă a patogeniei bolilor respective, și deci a confruntării acute sau cronice dintre agenții etiologici specifici și mijloacele de apărare a organismului, fie specifice, fie nespecifice. Cunoașterea acestor mecanisme intime este esențială pentru toate aspectele practicii medicale.

— Ce a însemnat, practic,

pentru știința medicală descifrarea acestor mecanisme de apărare a organismului? În dreptățile realizările de pînă acum ale imunologiei așteptările omenirii, speranțele ei?

— Dezvoltările științifice ale imunologiei din ultimii 10 ani au repus în discuție, într-o manieră nouă, numeroase aspecte clasice ale unor patologii dintre cele mai variate. Astfel, patologia bolii reumatismale beneficiază azi de descifrări ale unor mecanisme intime deosebit de ample valorificate în diagnosticul și terapia modernă. Patologia sarcinii, a reproducției în general, acțiunea factorilor imunopresori sau imunostimulatori în diferite etape ale stărilor fiziologice corespunzătoare, cunosc azi reconsiderări semnificative sub aspectul dezvoltării cunoștințelor imunologice. Progresia geometrică în care au apărut noi fapte privind sistemul de apărare a organismului, constituirea în toate centrele medicale avansate a unor ample programe dedicate substanțelor modificatoare ale răspunsului biologic, altfel spus a ceea ce noi numim azi imunomodulatori, aduc schimbări majore în profilaxia și tratamentul cancerului.

— Revenind la bilanțul reuniunii, care sînt cercetările ce

au deschis căi noi pentru practica medicală?

— A fost analizată valoarea diagnostică a modificărilor imune în colagenoze, întreaga complexitate a implicațiilor imune în ansamblul bolilor din acest grup (cităm dintre ele numai artrita reumatoidă, lupusul, sclerodermia, panarterita nodoasă), cu consecințe esențiale pentru diagnosticul și pentru orientarea tratamentului. Au fost prezentate atît ultimele achiziții în domeniul dezvoltării teoretice și practice a imunologiei, cit și numeroase studii de investigație imunologică în cazuistică foarte variată, aparținînd mai multor discipline medicale. Astfel, au fost prezentate noi informații cu aplicabilitate practică privind necesitatea administrării extractului de timus la sugarii mici în infecții virale și patologice carentiale. Trebuie de asemenea reținute indicațiile investigației imunității mai ales la sugarii cu greutate mică la naștere și cu infecții severe ca și studiul unor aspecte imunochimice esențiale la vîrstnici. Alte lucrări au relevat informații ce sugerează posibilitatea prevenirii unor metastaze tumorale prin efectul combinat al interferonului leucocitar uman cu cobaltoterapia. S-au expus date privitoare la efectul imunomodulator specific al Rodilemidului cu efect benefic în artrita reumatoidă și alte maladii ca și eficacitatea clinică a imunostimulentului Vaccinia, preparat antiherpetic în tratamentul herpesului recidivant. S-au demonstrat calitățile alergenilor asimilați în țară în raport cu cei similari din import, s-au expus rezultate clinice bune și foarte bune în polinoze (boala alergică la polen) la bolnavii tratați cu preparatul original al Inst. Cantacuzino — Alergin PG. Deosebit de important, s-a demonstrat că prezența unor anumiți markeri de replicare virală a virusului hepatitei B, se asociază cu un tablou clinico-histologic mai sever și evoluția accelerată spre ciroză, ceea ce va ajuta medicii în înțelegerea bolii și luarea de măsuri. S-a argumentat influența terapiei eutrofice asupra homeostaziei imune la vîrstnici (stabilizarea la cîte favorabile a unor parametri imunologici de bază). Putem astfel spune că în această reuniune au fost relevate cîteva căi de acțiune noi, valoroase, de îmbunătățire a diagnosticului sau tratamentului în maladii de diferite origini, multe din ele cu forme clinice grave ce ridică încă probleme deosebite de sănătate publică (reumatismele, maladiile tumorale,

maladii ale noului-născut și ale vîrstnicilor etc.)

— Se poate vorbi deci, cu îndreptățire, de intervenția directă a imunologiei în ceea ce numim apărarea organismului prin căi concrete de mărire a capacității de apărare împotriva diverșilor agresori?

— Răspunsul este afirmativ și poartă numele de imunomodulatori. Aceștia sînt preparate de natură biologică sau chimică ce reușesc să intervină în sistemul propriu de apărare al organismului și să-i stimuleze, în confruntarea cu boala canceroasă, cu boli degenerative, infecțioase, boli alergice cu componentă infecțioasă și altele. Pentru a vă sugera importanța pe care acești imunomodulatori o au în prezent și o vor avea în viitor în apărarea sănătății publice, vă voi spune numai că în Statele Unite s-a prognozat, în urma unor studii extrem de serioase, că în perioada 1990—1995* numai pe piața internă vinzările acestor gen de produse vor atinge 19 miliarde dolari. În ceea ce ne privește, Institutul Cantacuzino produce în mod curent șase imunomodulatori biologici, cu rezultate demonstrate în practică în optimizarea tratamentului infecțiilor respiratorii acute, ale căilor respiratorii superioare, în bronșite, în diferite forme clinice de maladii tumorale ca tumori vezicale, gastrice, ale colonului, etc. În prezent, totuși, apreciem în mod critic, că gradul actual de folosire în practica medicală a acestor produse la limitele reale ale virtuților lor terapeutice este nesatisfăcător, că farmaciștii nu reușesc întotdeauna să pună la dispoziția tuturor bolnavilor cantitățile solicitate de imunomodulatori corespunzători patologiei lor și că mulți medici nu le prescriu în toate cazurile în care ele ar fi necesare. Se cere mai multă organizare, mai multă popularizare. În institut se află în prezent în diferite faze de investigație în vederea asimilării un număr de cinci noi imunomodulatori, din care trei în faze prefinale: Cantastim (pentru prevenirea infecțiilor postoperatorii, ca indicație principală), IBC-10 (imunomodulator deosebit de indicat în pediatrie cu o mare tolerabilitate, pentru infecții de diferite cauze), și Orostim — preparat similar Bronhovaxemului, primul imunomodulator cu administrare bucală, destinat stimulării nespecifice a rezistenței naturale la diferite infecții.

ROXANA PAICU MANOLESCU

STRATUL FLUIDIZAT sau ARDEREA FĂRĂ MOFTURI

Cum să se economisească cel mai bine energia? Ce trebuie făcut ca să se folosească cit mai judicios fiecare kilowatt, fiecare kilocalorie și în ce fel să se pună semaforul roșu în calea oricărei risipe? Acestea sînt întrebările cele mai „fierbinți” pe care și le pun toți consumatorii. Dar tot ele îi frămîntă și pe producătorii de energie care nu stau liniștiți obținînd-o oricum și lăsîndu-l pe cei ce o folosesc să-și bată capul cu gospodărirea ei cit mai rațională. La Institutul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Echipamente Energetice — ICSITEE se cercetează, se concepe și se proiectează astfel încît utilajele să „nască” energie consumînd cit mai puțină, și cu randamente cit mai bune. Avînd ca motto aceste principii, specialiștii de aici au pus la punct o tehnologie de mare routate și eficiență, și anume arderea în strat fluidizat ale cărei avantaje sînt spectaculoase după cum vom vedea. În cazane, cărbunle nu va mai arde lenvind pe grătare, ci va sălta jucăuș sub formă de praf în curentul de aer de combustie ce-l menține mereu în stare de plutire. Acest „dans” continuu în ritm alert al cărbunelui conduce în intimitatea procesului de ardere la o îmbunătățire a transferului de căldură de 5—6 ori. Un argument convingător al acestei ardere aproape complete (98%) este faptul că în procedeul de strat fluidizat cenușa nu mai are culoarea neagră ce indică atomii de carbon scăpați flăcărilor, ci este de culoarea nisipului și uscată, semn că i s-a stors aproape întreaga capacitate calorifică.

„Marele avantaj al noului procedeu, — ne explică doctor inginer Ion Nistor, este că în cazanele mici și mijlocii (ce produc pînă la 10 tone pe oră abur și 10 gigacalorii pe oră apă fierbinte) se pot folosi cărbuni inferiori.” Dacă în procedeele clasice cărbunle trebuia să aibă o granulație de 20 mm și o putere calorifică de peste 1700 kcal/kg, arderea în strat fluidizat este mult mai puțin pretențioasă. Ea se poate „hrăni” cu ligniti inferiori (de 1200 kcal/kg putere calorifică) și nu face „mofături” nici la starea mărunțită de praf în care se scot aceștia din mine și cariere datorită gradului înalt de mecanizare”. Ecourile favorabile ale acestei combustii eficiente aduc în prim plan și alte avantaje.

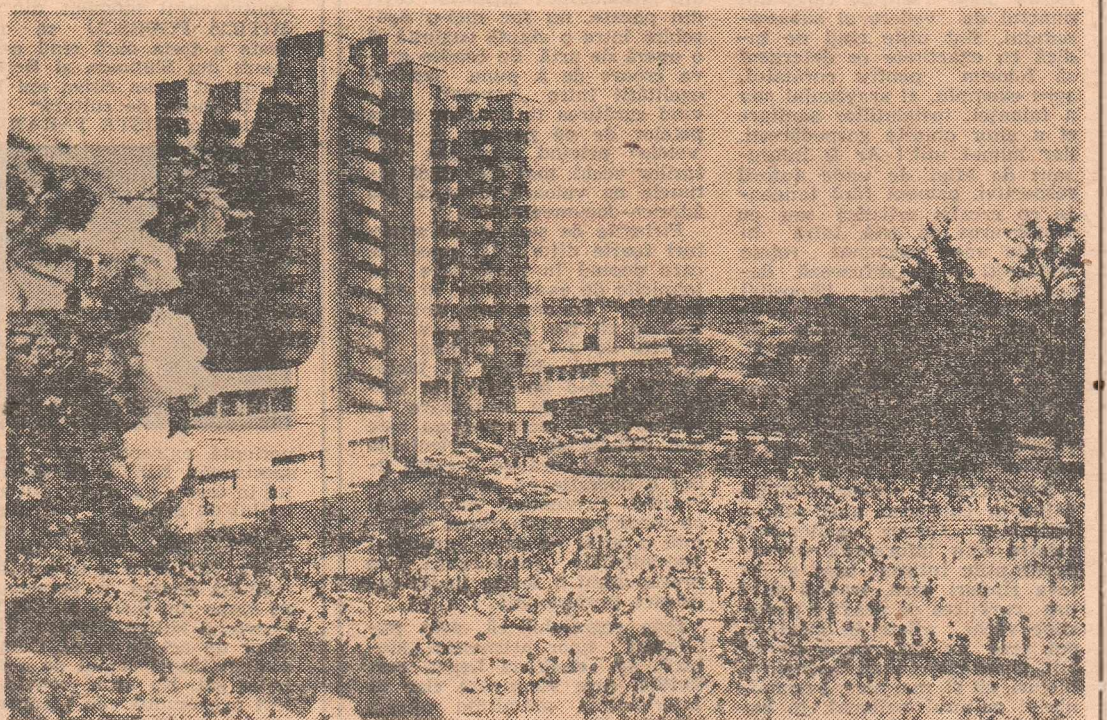
„Procesul de ardere al noului

procedeu este autoterm și nu mai trebuie permanent susținut cu adaos de gaz metan sau păcură — ne spune Nicolae Lemnean, directorul adjunct științific al institutului. În plus, el micșorează poluarea cu cenușa a mediului ambiant și ridică randamentul cazanelor de la 73% la 80%, procente deosebit de importante”. Este aceasta o economie de energie? Cu siguranță da, căci se folosesc cărbuni de calitate inferioară și în cantități mai mici, menajîndu-se combustibilii valoroși și deficitari. În plus, se evită și injecțiile suplimentare de gaze naturale și hidrocarburi lichide care vor putea fi valorificate superior prin chimizare. Tot economie de energie este și micșorarea consumului de metal (produs energofag) obținută prin reducerea greutății cazanelor cu 20—40%, deoarece țevile pot fi amplasate chiar și în „miezul” arderei nu numai în bătaia gazelor arse ca la utilajele clasice. Cazanele de abur și apă fierbinte pentru uz industrial și urban concepute după tehnologia specialiștilor Ion Nistor, Ion Minea, Gheorghe Segă, Liviu Dragoș și Eugen Șischin funcționează deja la centrala termică Motru, I.S.D. Bragadiru, în industriile constructoare de mașini și metalurgică și altele sînt în montaj la centralele de zonă Filiași, Orăștie, Cernavodă. Să vedem cu ce rezultate! Cazanul de la Motru și-a dovedit fiabilitatea, siguranța și manevrabilitatea înlocuind 10 cazane mici cu hidrocarburi lichide, astfel că după numai 3000 de ore de viață a scos de la rubrica consumului 3750 tone de păcură. Cel de la Bragadiru, nu numai că a ars cărbune inferior, economisind gaze și păcură, dar și la acest combustibil de calitate modestă s-a redus consumul cu 650 tone. Așa cum le stă bine unor specialiști care se respectă, cei de la ICSITEE nu au pus procedeul lor în niște scoarte frumoase, nu l-au considerat un capitol încheiat cu succes și nu au micșorat „fiacără” muncii lor, ci lucrează la o altă variantă a arderei în strat fluidizat și anume arderea circulantă, destinată cazanelor energetice mari din centralele termoelectrice gigant. Aici, alături de vechile cazane cu hidrocarburi lichide și gazeoase sau de cele cu cărbuni superiori, vor apărea surorile lor mai moderne. În ele, arzînd cărbuni de calitate inferioară, dar prin tehnologii eficiente, numai prin eliminarea adaos-

sului de susținere a flăcării se estimează la un singur utilaj economii de 11000 tone pe an păcură sau 10 milioane de metri cubi pe an gaz metan, ca să nu mai punem la socoteală și reducerea consumului de energie electrică de la faza de măcinare cu cca. 30%. Trebuie scormonite toate ungherele, creativității și ingeniozității științifice pentru a aduce în prima linie tehnologii care să folosească combustibilii existenți în subsolul țării și care să răspundă la exigențele privind gospodărirea inteligentă și responsabilă a energiei.

FLORIN CONDURĂTEANU

O ilustrată de la Felix, dar nu numai atît

De curînd, la Băile Felix, arsenalul terapeutic al celebrei stațiuni balneoclimaterice s-a îmbogățit cu o nouă bază de tratament. Este vorba de înființarea în cadrul hotelului „Lotus”, a unui serviciu destinat combaterii bolilor hepatobiliare după metoda propusă și experimentată de medicii

orădeni Aristina și Ladislau Elthes. Noul compartiment medical — aprobat de Ministerul Sănătății — realizat la inițiativa comună a Direcției sanitare a județului Bihor și Ministerului Turismului, cu sprijinul organelor de partid locale, cuprinde 100 de locuri, durata de tratament fiind de

21 de zile. În felul acesta, asistența sanitară de specialitate se bucură de un fericit factor complementar, mediul ambiant, confortul, mijloacele de agrement contribuind la ridicarea tonusului general al pacienților. Internările se fac prin Direcția sanitară a județului Bihor.

Din nou despre Paul Popovăț

Ce ne spune președintele Academiei

Ne-am adresat, în mod firesc, președintelui Academiei Republicii Socialiste România, academician Radu Voinea, pentru care — de altfel știm — cazul Popovăț nu era o necunoscută.

Împreună cu domnia sa am descoperit în Fondul Bibliotecii Academiei, alături de „Étude théorique des appareils à réaction” (Socec, 1912), de „Notions générales sur les appareils à réaction”, apărută la Paris în 1917, și broșura tipărită în 1916 la Paris (în pagina dedicată lui Paul Popovăț am relatat modul cu totul întâmplător în care am luat cunoștință de existența acestei cărți).

Tot aici am răsfoit cu emoție file îngălbenite aducând, peste ani, noi dovezi ale vastului orizont științific al savantului Paul Popovăț, ca și ale interesului și aprecierii pe care activitatea de matematician a continuat să le trezească chiar și după moartea sa. Este vorba de un „Extrait du Bulletin de mathématique et de physique pures et appliquées de l'école polytechnique”, Bucurest, V-eme Année (1935—1936), în al cărui final se arată că manuscrisul a fost primit de la autor în 8 fe-

bruarie 1933, deci cu numai cinci luni înaintea morții autorului, fapt ce atestă încă o dată continuitatea preocupărilor științifice pe parcursul întregii sale vieți.

Mărturie emoționantă a prețurii activității lui Paul Popovăț în domeniul matematicii, Nota „Asupra unei proprietăți generale a unei funcții algebrice de Paul Popovăț” (tipărită în Buletinul secțiunii științifice a Academiei române, Tomul XXIV), a fost prezentată în ședința Academiei din 19 septembrie 1941 de unul dintre cei mai mari matematicieni pe care i-a avut România — Dimitrie Pompeiu.

„Este un fapt deosebit, ne spune prof. dr. Radu Voinea, redescoperirea lui Paul Popovăț, după atâția ani de uitare. De neînțeles rămâne și ignorarea sa în epocă.

Desigur, specialiștii în domeniul propulsiei își vor spune cuvântul, după cercetarea operii acestui savant român, pionier neștiut al propulsiei prin reacție, moment de referință al dinamicii fantastice a secolului pe care îl trăim.

Nu pot însă să nu remarc raționamentul științific al lui Paul

Popovăț. Demersul său este argumentat extrem de serios. Am răsfoit cu atenție lucrările sale publicate, memoriul său dactilografiat, însoțit de foarte multe schițe.

Este necesar să se întreprindă o acțiune de cunoaștere și punere în valoare a operii lui Paul Popovăț. Știu că a făcut mari sacrificii pentru realizarea operii sale teoretice, bazată pe îndelungi experimente și finalizată cu realizarea practică a unui propulsor cu reacție directă, brevetat la Londra și la Paris. Ne aflăm în fața unei descoperiri interesante pentru istoria științei românești.

I-am adus la cunoștință președintelui Academiei R.S.R., faptul că în posesia nepotului lui Paul Popovăț, cercetătorul Petre Popovăț, se află numeroase manuscrise ale lui Paul Popovăț.

„Academia este, prin însăși menirea sa, interesată în valorificarea moștenirii științifice naționale. Aceste documente vor fi preluate și supuse studiului atent al unor specialiști în propulsie”.

Într-un moment în care se urmărește, pe baza unor programe speciale, promovarea tehnicii de vîrf, modernizarea instalațiilor de acționare și comandă din întreprinderi, biotehnologiile, electronica de putere, automatizările folosind tehnica de calcul și robotizarea, cînd în atenția specialiștilor stau sarcini privind dezvoltarea energiei neconvenționale și a altor forme de energie, cînd știința reprezintă cea mai puternică forță a progresului economic și social, întîlnirile celor mai de seamă inventatori ai țării se constituie în tot atîtea prilejuri de a ne inventaria zestrea de aur cenușiu.

Săptămîna trecută, județul Constanța a marcat o nouă editie a SALONULUI NAȚIONAL DE INVENȚII ȘI INOVAȚII '87. Popularizarea celor mai strălucite realizări din domeniul creației tehnico-științifice în vederea facilitării preluării și aplicării lor pe o scară cît mai largă, asigurarea unui cadru adecvat pentru realizarea unui amplu schimb de informații, a unei amănunțite documentări de specialitate, pentru cunoașterea și generalizarea celor mai valoroase soluții tehnico-științifice, capabile să contribuie efectiv la dublarea, pînă la sfîrșitul acestui cincinal, a productivității muncii în toate unitățile economico-productive — iată cîteva dintre scopurile urmărite în organizarea unui asemenea Salon național de invenții și inovații. Inițiativa, salutară, este menită să ducă la cunoașterea îndeaproape, de

către toți specialiștii județului-gazdă, a ultimelor cuceriri ale invenției românești, în vederea implementării lor. Dialogul direct între autorii invențiilor și viitorii beneficiari s-a legat firesc, întrebări și răspunsuri născîndu-se de ambele părți, căci, la rîndul lor, inventatorii au dorit să cunoască amănun-

țiat 1.200 de invenții prezentate, vom nota doar distincțiile speciale acordate de juriul Salonului de la Constanța. — **Procedeu tehnologic și instalație pentru obținerea unor enzime proteolitice și a fânii proteice.** Autor, inventatorul Gheorghe Rusu. **Combină tractată pentru recoltarea integrală a porumbului sub formă de stuleți nedepănșafi.** Creatorii săi, un grup de cercetători de la I.C.S.I.T.M.U.A. București. **Instalația de comandă pentru livrarea căldurii sub formă de apă fierbinte din centrale nucleare echipate cu grupuri de condensafie.** Autori — specialiști ai Institutului de studii și proiectări energetice București.

Indiferent de laureați, Salonul de invenții și inovații de la Constanța a dat cîștig de cauză promovării noului, posibilităților de sporire în ansamblu a creației tehnico-științifice, soluționării cu o tot mai mare eficiență a multiplelor probleme pe care le pune în fața noastră noua etapă de dezvoltare economico-socială a țării.

În spatele fiecărui panou sau exponat, al fiecărei invenții sau inovații prezentate la Salon stau sute și mii de fapte de muncă ce dezvăluie eforturi extraordinare ale unor colective de muncă. Este un motiv pentru care, în viitoarele sale pagini, „Flacăra” va reveni mai pe larg, încercînd să vă prezinte noi și valoroase invenții românești, prezentate la Constanța.

LIANA MOLNAR

Salonul de invenții Constanța '87

fiț condițiile în care vor prinde viață roadele gândirii lor. În virtutea unei tradiții deja instaurate, Salonul de la Constanța și-a avut laureații săi. Criteriile de selectare, numeroase și greu de îndeplinit, n-au constituit deloc un impediment pentru ca extrem de multe invenții să obțină punctajul maxim, motiv pentru care premiile acordate s-au dovedit a fi numeroase. Cu regretul de a nu putea trece în revistă toate premiile și cu atît mai puțin cele aproximativ

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Începuturi ale învățămîntului tehnic superior

Se împlinesc anul acesta 120 de ani de la întemeierea învățămîntului tehnic superior în România. Stabilirea datei exacte a ctitoriei nu a fost ușoară, căci încercările de a întemeia o astfel de instituție au fost numeroase și mereu au întîmpinat obstacole care le-au frînat sau chiar întrerupt existența. Și totuși ce imperios, necesară era o școală tehnică superioară. În general un învățămînt superior, la noi! Cit de patetic exprima această nevoie cel ce fusese poreclit „Lazăr inginerul” (Gheorghe Lazăr) în „Înștiințarea...” prin care anunța, în 1818, deschiderea cursurilor sale la București: „...După ce au privit la celelalte popoare și limbi, mai ales europenești [...] care toate se află bine împodobite cu școli mari și Academii de științe strălucitoare, hiar în limbile lor, pentru precopsirea tinerilor,

cu dreptul au judecat că eu rusine vine un popor și feam, ce este așa vechi, așa vestit, proslăvit și înzestrat cu toate rodurile pămîntului, precum și cu toate darurile duhovnicești, eu un cuvînt neam împărătesc [...] să nu aibă și el o școală mai de treabă, o Academie cu știință, chiar în limba mătii sale, ci să se lase mai slab, mai scăzut și mai batjocorit decît toate celelalte limbi și popoare ale fetei pămîntului”.

Cerintele de progres, de „propășire” (cum se obișnuia a se spune) marceau puternic la noi veacul al XIX-lea încă din primele sale decenii. Societatea românească se elibera pe atunci treptat din chingile feudalismului, năzuia cu ardoare la unitate și la independența națională, era animată de un puternic suflu spre știință și tehnică modernă. Se înființează de

aceea importante societăți științifice, de la Societatea de Medicină și Naturaliști din Iași (1833), la Societatea Academică Română (1866) și la Societatea Politehnică din România (1881), se organizează Universitățile din Iași (1860), București (1864), Cluj (1872), în 1858 este întemeiată cea dintîi instituție de învățămînt medical superior de la noi (Școala Națională de Medicină și Farmacie din București), mai tîrziu și primele institute de cercetare.

Tot mai mult se impunea și crearea unui învățămînt tehnic superior, care să pună la dispoziția economiei naționale cadre bine pregătite, formate în țară, în primul rînd pentru dezvoltarea construcțiilor, a rețelei de comunicații, a lucrărilor miniere, a lucrărilor de hotărnicie.

Încercări timpurii în această direcție au fost merituosele „clasuri” de inginerie și hotărnicie, inaugurate în 1814 la Iași de Gheorghe Asachi („Inginerul Gheorghies”) și de Gheorghe Lazăr în 1818 la București, predate cu multă destoinicie, în limba română; aci se asigura de fapt o pregătire medie, cum am spune astăzi de subingineri. Din păcate, împrejurări independente de cei doi mari cărturari au făcut ca înghetările acestea să nu dăinuiească mai mult de cîteva ani. La București, sub conducerea lui Ion

Heliade Rădulescu (care a predat și un curs de topografie), apoi a lui Petruche Poenaru, formarea de specialiști, mai ales în hotărnicie, începută de Gh. Lazăr, a fost continuată în cadrul Colegiului „Sf. Sava”, pregătirea teoretică și practică perfecționîndu-se, fără să ajungă la un nivel propriu-zis ingineresc.

Cînd s-a reorganizat la Iași vechea Academie Vasiliană, creîndu-se în 1835, sub domnia lui Mihai Sturdza, Academia Mihăileană, Gh. Asachi are un rol important în organizarea învățămîntului științific și tehnic în cadrul acesteia; în programul cursurilor din 1835—1836, „ingineria” era de pildă prevăzută cu 6 ore pe săptămîna. Mai tîrziu a predat aci inginerul-arhitect Alexandru Costinescu un curs de „mecanică populară și desen liniar” și un altul de „inginerie practică și arhitectură”; tot aci a predat matematica, geologia și economia politică Ion Ghica — și el inginer (în 1835, clasa de inginerie avea 18 elevi).

O Școală tehnică, de fapt prima „Școală de arte și meserii” de la noi a fost organizată, tot la Iași, în 1841 — de asemenea sub oblăduirea lui Gheorghe Asachi („campion neobosit al inteligenței în timp de jumătate de secol” — cum îl caracteriza M. Kogălniceanu) — continuată

Personalitate de primă mărime a epocii sale, Paul Popovăț m-a fascinat. Referirile găsite de mine în anuarele Marinei, memoriile înaintate autorităților atît pentru probleme strict legate de obligațiile sale de serviciu ca ofițer ce a ocupat funcții dintre cele mai înalte în ierarhia marinei române comerciale, cit și cele prezentînd activitatea sa științifică, toate acestea, cărora li se adaugă mărturiile contemporanilor care l-au cunoscut, ca și corespondența sa, sint de natură să incite un spirit căutător.

Date exacte despre viața și activitatea sa nu există decît începînd din 1883, cînd, absolvind Școala Militară ca sublocotenent, alege arma marinei. În acea perioadă se înfiinșase Școala copiilor de marină, iar nava-școală Mircea sosise în toamna anului precedent. Îmbarcat pe bricul Mircea, Paul Popovăț se afirmă prin calitățile sale de bun marinar și deosebit de înzestrat calculator încă din prima campanie. Drept urmare, în marșurile următoare ale bricului va fi însărcinat cu navigația și, în special, cu cronometrele, fiind tot atît de priceput în manevrarea velor cît și în calculele nautice. În campania de instrucție a bricului Mircea din 1888 participă ca ofițer cu navigația, alături de comandorul navei școală, Eustațiu Sebastian, la evenimentele legate de furtuna în care bricul Mircea s-ar fi putut pierde. Așa cum relatea amiralul Eustațiu Sebastian, Popovăț s-a remarcat prin cunoștințele sale astronomice, „a putut prinde o stea, a-i lua înălțimea printre norii vijeliei. A calculat și a fixat poziția vasului, care din cauza uraganului ce l-a frîmintat continuu nu se mai știa unde se găsește. Pe temelul acestei observații și al calculului exact, bricul Mircea, cu catargele rupte și velele sfîșiate, a găsit cu ușurință intrarea Bosforului”.

Ca locotenent, este profesor la Școala copiilor de marină, unde se distinge din nou prin cunoștințele sale. Avansat căpitan, la 1 ianuarie 1889, este trecut în Direcția marinei din Ministerul de război, apoi numit comandant al canonierei Fulgerul și al Companiei de marină Chilia. În anul 1887 comandă bricul Mircea, pentru ca în anul următor să treacă la conducerea Serviciului Maritim Român, în calitate de subdirector. În 1908 devine director plin al Serviciului Maritim Român, pe care îl conduce pînă în 1924, cînd demisionează. „În 1924, obosit, și mai cu seamă amărît de dificultățile ce i se făceau în conducerea serviciului, a ieșit la pensie sîrac, dar cinsti” — notează amiralul Coandă, cel care l-a precedat pe Popovăț la conducerea Serviciului Maritim Român și a apreciat ca deosebită contribuția acestuia la organizarea navigației comerciale.

Mărturiile celor ce l-au cunoscut pe Paul Popovăț ni-l înfățișează ca pe un om deosebit, o personalitate marcantă a epocii sale.

Remarcînd deosebita competență demonstrată în diferite

CARMEN ATANASIU
Cercetător la Muzeul Marinei din Constanța
custode al Fondului Popovăț

de numeroase școli similare în deceniile următoare.

Și iată că, în timpul domnitorului Barbu Știrbei, în 1850 o comisie de înaltă competență, alcătuită din Petruche Poenaru, profesorul Simion Marcoveci și juristul Constantin Brăiloiu elaborează un interesant proiect de reorganizare a învățămîntului, care prevedea „oarecare facultăți, pe cît mijloacele ne iartă”, dintre care o școală de inginerie pentru poduri și șosele, agrimensură și arhitectură. În același an, într-adevăr, din inițiativa lui Petruche Poenaru, s-a deschis la București o școală tehnică, sub denumirea de „Școala Practică de Poduri și Șosele”, cu o durată de doi ani, menită să pregătească conducători pentru lucrări publice. În prima serie fiind admisi 15 elevi, selecția după cunoștințele lor de limba și gramatica română, stăpînirea unei limbi străine, desen, matematică, geometrie și geografie, într-un spirit de evidentă exigență. Școala era afiliată prestigiosului Colegiu „Sf. Sava”, iar director al școlii și profesor de poduri și șosele era Alexandru Costinescu, personalitate de seamă a construcțiilor din țara noastră.

I.M. ȘTEFAN

Un reporter întreabă:

Ce e nou în noul mers al trenurilor

A apărut și se găsește de vinzare noul mers al trenurilor. El este valabil de la 31 mai 1987 până la 28 mai 1988. Pentru a comunica prin revistă cititorilor noștri o parte din noutățile prevăzute, am stat de vorbă cu tovarășul Mircea Negulescu, director în M.T.Tc.

În noul mers figurează circa 3.000 de trenuri. O cincime din ele sînt trenuri de mare viteză (100-140 de kilometri pe oră), cu confort sporit, rapide și accelerate. Zilnic, rețeaua întregă a căilor ferate asigură transportul a două milioane și jumătate de călători. Numai cele cinci stații din București au o capacitate de transport de peste 300.000 de locuri pe zi, prin Gara de Nord sosind și plecînd zilnic, în perioadele de vîrf, 200.000 de călători. Noul mers al trenurilor va satisface nevoile impuse de prevederile planului de transport ale acestui an, care sînt mai mari cu 6,6 la sută față de 1986 la indicatorul călători km. Vreo 200 de trenuri, cu 500 pînă la 1.000 de locuri fiecare, sînt prevăzute numai pentru acoperirea nevoilor crescute de transport spre și dinspre litoral, stațiunile balneoclimaterice, pentru turism, vacanțe

școlare și sărbători legale. Aceste trenuri pot fi puse în circulație oricînd este nevoie.

În sezon, vor circula zilnic pentru litoral 40 de trenuri — la nevoie, mai multe — cu o capacitate de peste 40.000 de locuri. Se asigură legătura cu trenuri directe din marile municipii (Timișoara, Cluj-Napoca, Brașov, Iași, Suceava, Tirgu Mureș, Satu Mare, Baia Mare, Oradea, Hunedoara, Galați, Craiova, Petrosani, Tirgu Jiu ș.a.). Copiii din toată țara au la dispoziție trenuri speciale cu care să ajungă la Năvodari.

Mersul trenurilor înregistrează deja liniile noi date în folosință ulterior publicării celui de anul trecut. Pe toate aceste linii vor circula, pentru început, numai curse de navetiști. Cele opt trenuri de pe linia Dornești-Siret (16 km) vor prelua cvasitotalitatea transportului care se făcea doar pe șoseaua paralelă cu noua cale ferată. Tot opt curse vor circula și pe noua linie (30 km) Pașcani-Tirgu Neamț. Pe linia ce leagă, în sfîrșit, Deva de Brad, pînă în trimesrul al patrulea, vor circula doar trenuri de marfă, după care vor putea fi introduse și cele de călători. Între Satu Mare

și Bixad (51 km) s-a terminat normalizarea liniei, pe care sînt prevăzute 12 curse de călători. La noutăți înregistrăm și liniile electrificate Iliu-Arad-Curtici; Pașcani-Iași-Nicolina. Acestea din urmă permit să fie remorcate cu numai cu locomotive electrice și cu locomotive diesel trenurile de călători internaționale și interne care circula pe traseele București-Arad-Curtici sau București-Mărășești-Pașcani-Iași-Nicolina.

În felul acesta, iată, din anul 1987, oameni care nu mai avuseseră pînă acum la îndemînă tren cînd plecau și se întorceau acasă, vor avea trenurile lor. Moșii care coborau de la Brad spre Deva, de cînd e lumea, cu căruțele lor cu covilțiri vor călători mai repede și fără să mai mine caii prin praful de navetiști, acolo ca și în zona Siretului sau la Tirgu Neamț, vor avea curse cu care să meargă la muncă și să se întoarcă acasă. În viața tuturor acestor oameni ai muncii, trenurile de pe noile linii aduc și imprimă mai adînc obișnuințele vieții moderne. Ei fac un pas de mult așteptat, datorită noii dezvoltări a acestor zone. Pentru prima oară, mersul

trenurilor din România publică rețeaua liniilor de metrou din București, cu o schiță detaliată a punctelor de acces în stația Gara de Nord. Noua față a Capitalei în plină și grandioasă modernizare se simte în cele mai firești informații oferite publicului larg: **Metroul vă oferă zilnic, între orele 5.00-23.30 o deplasare rapidă, sigură și confortabilă. Între orele 5.00-8.00 și 13.00-19.00 trenurile de metrou circula la intervale de 4-5 minute, iar în restul timpului la intervale de 8-10 minute. Călătorii care folosesc ultimul tren, expediat la ora 23.30 din stațiile Gara de Nord, Industriilor, Republica sau I.M.G.B., au posibilitatea continuării călătoriei din stațiile Piața Unirii 1, Piața Unirii 2 și Eroilor la ora zero cu trenuri de legătură. În metrou fumatul este interzis.**

Iată cum, datorită marilor transformări ale țării, pînă și mersul trenurilor devine o carte emoționantă prin informații legate de construcțiile durate de oamenii de azi cu profundul sentiment de răspundere al celor ce nu lucrează doar pentru nevoile momentului, ci pentru viitorime, pentru România milenială a treilea.

În anul acesta mersul trenurilor beneficiază și de o copertă agreabilă pe fond albastru, cu avantajul că îl poți deosebi de cel expirat. Este foarte bine să difere de la an la an. Sperăm că editorii vor avea grijă și în viitor de acest lucru. Mersul trenurilor nu oferă însă nici o informație — în afara orarelor de circulație — în legătură cu noile linii sau gări. Ne gîndim că o gară cum este aceea de la Tirgu Neamț (una din cele mai frumoase construcții ale minunatului oraș moldovenesc) putea delecta prin fotografie și diverse informații din „biografia” ei pe cei ce cumpără noul mers al trenurilor. După cum această carte ar putea deveni și o carte de lectură. Măcar un pic. Ea ar putea cuprinde fragmente de reportaje apărute în presă despre constructorii noilor edificii, ai noilor căi ferate românești. Este doar ciorna unei propuneri pe care oamenii pricepuți ar putea-o trece pe curat într-o informare și în acest mod a publicului. Presărat cu astfel de texte, cu diverse note utile, mersul trenurilor ar putea fi și un agreabil prieten de drum.

DORIN GHERGHINESCU ■

Apa vie

Am mers cu mașina zilele trecute prin Făgăraș. La fiecare așezare am văzut, așa cum este obiceiul din moși-strămoși, la răspîntii sau în fața caselor, finții binecuvîntate pentru drumetii insetați, chiar dacă fiecare curte avea apă potabilă, venită prin instalații moderne.

Și atunci, fulgerător, mi-am amintit o întimplare de acum cîțiva ani. Într-o duminică, la poarta Televiziunii, a venit o bătrînică simpatică, cu un coș de flori, acoperit cu un ștergar bine ud, ca să le păstreze proaspete, cu o pîine încărcată de aromele pămîntului și cu un săculeț cu... bani.

Florile și pîinea erau din satul bătrînei pentru cei pe care-i vedea în casa ei, seară de seară, pentru cei care-i aduceau lumea largă lîngă inima ei, iar banii... pentru o fințină.

— De ce maică, am întrebat-o atunci. N-aveți finții în satul dumneavoastră?

— Avem multe, dar una vreau să fie în fața casei mele, oricine trece să bea apă bună, din izvorul de sub deal, să nu fiu uitată nici după moarte.

Buna femeie avea 90 de ani. Adusă de spate, cu părul alb ca mătasea fină, cu un chip dulce, ne ducea cu gîndul direct la bunica noastră. Bani îi strînsese, puțin cîte puțin, din munca ei, o viață întreagă, și primul drum lung îl făcuse la București să se sfătuiască cum să procedeze. A văzut, tot prima oară, și Capitala, care a umilit-o, dar nu a înțeles de ce nu sînt finții ca-n satul ei.

Am mai primit o carte poștală de la ea, din Făgăraș, prin care-mi spunea că fințina este așa cum a vrut-o, că a găsit un meșter... mare, că apa e rece și gustoasă, că toți trecătorii se opresc în pragul casei ei.

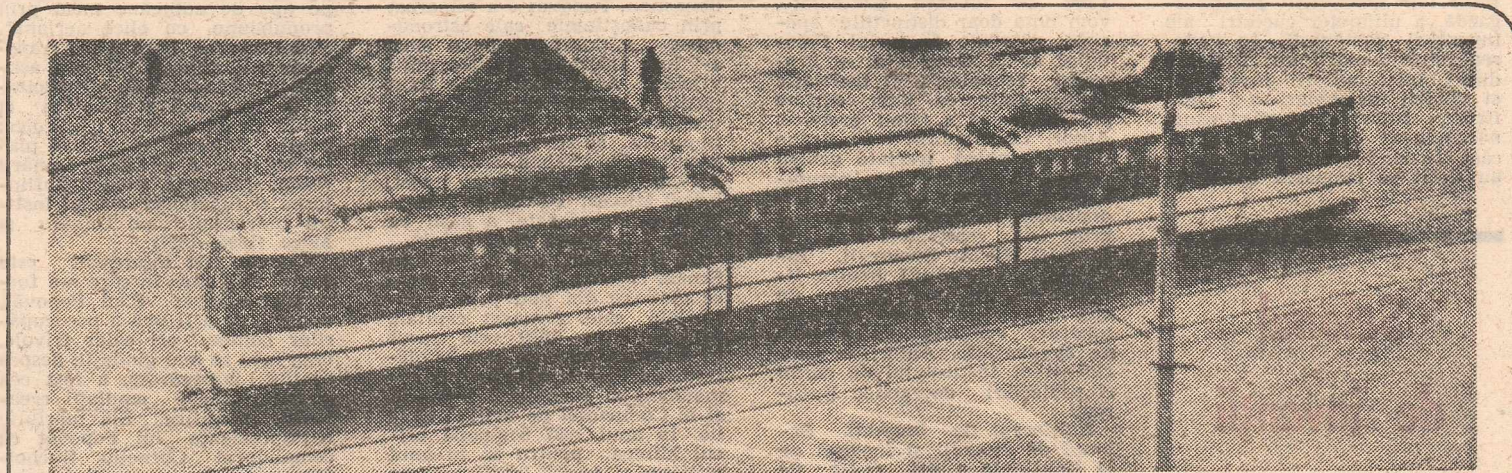
Gestul acestei femei este exemplar. Dar citi anonimi, din prea puțin inimii, trec sub tăcere, din discreție, gesturi mari, pline de omenie! Pentru bătrîna Ana a fost un gest mare, poate gestul vieții ei...

De cîte ori vîd o fințină la marginea unui drum, îmi vine să mă opresc, să beau o cană cu apă rece chiar fără să-mi fie sete, numai pentru că știu cîta plăcere i-ar fi făcut bunicii dacă m-aș fi nimerit la fințina ei.

Apa vie țîșnește în cele mai neașteptate împrejurări!

În amintirea colectivă unii rămîn c-au declarat războaie, că i-au chinuit în lagăre pe someții lor, că le-au transformat viața în coșmar, alții își fac loc în inima noastră și pentru c-au lăsat în urma lor doar o fințină.

CARMEN DUMITRESCU ■

Orașul modern, privit dintr-o perspectivă profund umanistă, nu mai este o structură integratoare la care trebuie să-ți adaptezi ființa, el devine tot mai pregnant un organism capabil să se remodeleze în funcție de necesitățile diverse ale oamenilor ce-i determină pulsul. Ediliile orașelor României de astăzi regîndesc formele urbanistice corelînd dinamica dezvoltării lor (noile construcții, dotările, zonele de agrement, rețelele tehnico-edilitare, căile de transport) cu larga gamă de preocupări ale oamenilor. Necesitățile lor impun arhitecților și constructorilor ritmul și amplitudinea eforturilor prin care sînt realizate atîtea mereu alte noi obiective, schimbînd nu doar aspectul localităților țării dar, chiar și viața însăși a oamenilor ei.

Aspecte legate de evoluția acestui impresionant proces transformator au fost relevate în nenumărate rînduri și vom mai avea, desigur, ocazia să surprîndem și altele care să întregescă imaginea efervescentă a acestui act creator de proporții. De aceea ne-am oprit în acest spațiu la o singură latură din cele cîte se află în atenția edililor orașelor noastre, gîndindu-ne să informăm cititorii despre stadiul actual și perspectivele circulației urbane cu mijloacele de transport în comun din unele localități și în special din Capitală.

Din convorbirea avută cu tovarășul ing. Stoaia Nicolae, șeful serviciului circulație și mișcare din cadrul Întreprinderii de transporturi București, a reieșit faptul că preponderența transportului în comun bucureștean o asigură vehiculele cu alimentare electrică — tramvaiele, troleibuze și, nu în ultimul rînd, metroul, această realizare impresionantă cu care se mîndrește astăzi Capitala. Deci milioanele care răspund, în condițiile vieții moderne, cel mai bine exigențelor unui transport rapid, de mare capacitate și nepoluant au căpătat, în București ca și în alte orașe cu o pondere însemnată de locuitori, importanța pe care o merită. Astfel, sînt în stadiu diferite proiecte și lucrări de introducere a transpor-

tului în comun cu tramvaiele la Craiova, Cluj-Napoca și Ploiești. Primei linii de tramvaie amenajată la Constanța pe o lungime de 13 km urmează să i se alăture o alta măsurînd 8,5 km. Extinderi ale liniilor existente se fac la Arad, Timișoara, Iași și Sibiu, avîndu-se în vedere, tot pe această direcție, construirea unei linii de troleibuze în premieră la Suceava.

Și pentru că în Capitală 54 la sută din capacitatea transportului în comun de suprafață este asigurată în acel moment cu ajutorul tramvaielor, față de numai 33% — autobuze și 13% — troleibuze, ni s-a părut demnă de a fi reținută preocuparea permanentă de largire și modernizare a acestei baze precum și felul în care a fost concepută întreaga rețea de transport în comun

a factorilor răspunzători de fluidizarea mișcărilor orașului se numără liniile tramvaielor cu numerele 50 și 5, 15 și 35 înscrinîndu-se printre cele mai importante magistrale ale transportului în comun (cu tramvaiele) alături de cele cu numerele 34, 17, 16, 19 și 21. Dar iată cîteva dintre caracteristicile acestor noi magistrale intrate de-acum în obișnuitul cotidian. Linia tramvaiului cu numărul 5, între Aeroportul Băneasa și Piața 1848, măsoară 8,7 km avînd 6 km linie nouă dublă, la care, odată cu punerea în funcțiune peste o lună a tronsonului dintre strada Tunari și Piața Galați, se adaugă încă 1 km. Linia tramvaiului cu numărul 50 măsoară 15 km lungime și leagă poarta aeriană Băneasa de zona industrială „23 August”

Poftiți în tramvai, vă duce unde doriți!

În raport cu necesitățile de mișcare ale oamenilor. Astfel, tramvaiele care realizează un trafic sigur și de mare capacitate între zone de importanță industrială și mari ansambluri de locuințe formează prin linii duble așa-numitele „magistrale” ce apropie punctele vitale ale orașului. Între aceste magistrale facilitînd circulația de la nord la sud și de la vest la est, troleibuzele formează patru zone distincte (Berceni, Drumul Taberei, Balta Albă și Bucureștii Noi), patru rețele care se vor independența avînd sarcina deloc de neglijată a alimentării marilor artere și liniilor de metrou. După cîte se observă, o concepție modernă încearcă să răspundă necesităților vieții unui oraș modern urmînd o funcționalizare a transportului în comun după caracteristicile pe care le are fiecare mijloc de transport în parte. Între realizările ce concretizează în fapt gîndirea nouă

înglobînd 6 km de linie nouă. Aceste două linii care traversează pasajul suprateran Băneasa usurează totodată în mod considerabil accesul spre zonele de agrement din nordul Capitalei. O altă adevărată magistrală este linia tramvaiului cu numărul 15 ce măsoară, între depoul I.T.B. Alexandria și platforma industrială Dudești, 15,2 km din care 3 km sînt cale dublă nouă. În fine, cea mai lungă dintre noile linii de tramvaie este, deocamdată, aceea străbătută de numărul 35 pe o lungime de 18 km, între depoul I.T.B. Militari și Cișmigiu (bd. Șchitu Măgureanu). Ultimul tronson al acestei linii, între strada Emil Bodnăraș și bd. Ho Și Min, va fi terminat peste aproximativ trei săptămîni și va permite totodată repunerea în funcțiune a liniei tramvaiului cu numărul 25 ce va asigura legătura între cartierul Giurgiului și zona industrială Militari. Lungimea acestui tra-

seu măsoară 17 km, dintre care 6,5 reprezintă linie dublă nouă. Între aceste magistrale, linia tramvaiului cu numărul 5 se profundează a fi, la sfîrșitul lucrărilor pe care le necesită zona respectivă, totuși cea mai lungă dintre toate, urmîndu-și traseul de la Piața Galați pe viitoarea arteră de importanță Mircea cel Mare spre Podul Timpuri Noi — str. Linăriei — Calea Șerban Vodă pînă la Piața Pieptănari.

Și ca o dovadă în plus a faptului că toate aceste eforturi de extindere și modernizare a transportului în comun urban răspund cerințelor și necesităților oamenilor, în aceste ultime zile I.T. București a prelungit linia tramvaiului 39 de la stația Șura Mare la C.F.R. Progresul cu 3,5 km, a repus în funcțiune liniile tramvaielor cu numerele 1 și 36 suspendate ca urmare a lucrărilor din spatele Pieții Obor, a sporit cu 40% parcul liniei 24 care leagă zona industrială „23 August” și „Republica” de inclul liniei 26, de Gara de Nord, platforma Grivița și cartierul Bucureștii Noi, a crescut parcul troleibuzelor cu numărul 66 din cartierul Colentina cu 75% și a prelungit linia autobuzului 135 pînă la șos. Pipera, cu regim provizoriu pînă la data în exploatare a metroului și în această zonă.

Dintre preocupările de perspectivă reține atenția proiectul de prelungire a liniei de tramvaie cu numărul 41 care prin finalizarea lucrărilor de la Pasajul Lujerului va face legătura dintre zona Școala și cartierul Drumul Taberei prin strada Alex. Moghioroș și bd. Ghencea cu întoarcere în cartierul Tudor Vladimirescu. Dar pentru că proiecte mai sînt și în ceea ce privește configurația circulației în diverse alte zone ale Capitalei sau în țară și în ceea ce privește modalitatea realizării acestora prin introducerea unor tipuri noi de vagoane (aflate acum pe planșetele designerilor) sau prin realizarea trenurilor urbane spre exemplu, ne rezervăm dreptul de a reveni și cu alte informații în numere viitoare.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Cantina întreprinderii la un schimb de experiență

Ideile la licitație

Cu un an și ceva în urmă, am cunoscut un director al cărui prim drum după ce trecea poarta fabricii, dimineața, era cantina. Lua bucătarul la întrebări despre meniul zilei iar cu șeful acesteia inspecta sala de mese, magaziiile cu provizii, frigiderul, bufetele, vesela tacimurile, paharele, totul. Dacă erau nereguli cu aprovizionarea, poposeau în biroul său și începeau telefoanele pe la furnizori. A instaurat în fabrică o tradiție — aceea de a asigura oamenilor, prin cantină, să cumpere, la discreție, fructele de sezon. Așa am și făcut cunoștință cu întreprinderea, până să ajung în secția. Era vara, la o oră de prinz și, muncitorii în salopete traversau curtea cu lădițe de căpsuni și cereșe în miini (pentru consumul familiei). Și a mai întronat una: pe aceea a unei serbări cimpenești, într-o zi fixă din an, în cel mai pitoresc loc din județ, la care vin aproape toți lucrătorii întreprinderii, cu soții și copiii. Prețul este convenabil, masa la iarbă verde se asigură tot prin cantină, datorită unei gospodării anexe destul de puternice. „Toate aceste lucruri au o foarte mare legătură cu productivitatea muncii, cu numărul mic de zile de concedii medicale la noi, cu spiritul de coeziune al colectivului”, avea să-mi declare directorul. Directorul se numește Uzum iar fabrica este întreprinderea de utilaj chimic Borzești, jud. Bacău.

Amintirea acestui fapt de viață m-a dominat tot timpul, în cursul celor câteva ore ale schimbului de experiență desfășurat, mai zilele trecute la Oltenița, între cantinele muncitorești din județul Călărași. Unul dintre participanți, ing. Vasile Tup, președintele comitetului sindicatului de la întreprinderea Agricolă de Stat Mănăstirea, răspunde ca un ecou acestui gând al meu. Și-a început cuvântul cu dreapta observație cum că „ar fi bine ca la asemenea consfătuiri să fie prezenți și conducătorii de unități, grija față de cantină, secvență a grijii față de om, nu este o treabă doar a sindicatelor, gustul mâncării, de pildă, are o foarte mare legătură cu randamentul muncii precum și cu toate celelalte probleme profesionale”. El a inițiat, de exemplu, o rulotă mobilă cu o sufragerie de campanie pentru mecanizatori. Pe un șasiu lung, pe două roți, a montat mesele, acoperite cu umbrar din papură (cadru ce se poate căptuși cu prelată), la un capăt, instalând un butoi cu apă și un jgheab, unde pot să se spele, să se răcorească, să mănince cu miinile curate, iar la celălalt capăt — un dulap cu o veselă minimă, de genul echipamentului de excursie și chiar o ladă de gheață („mi-am amenajat la fermă și o ghetărie”), pentru a le răci un suc, o apă minerală, un pepene, o fructă, depinde de sezon. O căruță cu un cal le aduce mincare caldă de la cantina centrală. „În campaniile de recoltare, cei de pe combine, de pe tractoare, mecanicii rămân izolați de sat, rămân pe cimp și 2-3 săptămâni. Avem cîte 100-150 de oameni pe vară în asemenea situație, unii veniți de departe, din alte județe, avem din Brăhășești, jud. Galați, de pildă, dar chiar și al noștri sînt din sate aflate la 10-15 kilometri de locul lor de muncă, din sate ca Stancea, Ciocănești etc. De felul cum îi ajutam să se hrănească și să se odihnească, depinde și randamentul lor, ritmul de recoltare și de aici efectele corespunzătoare, de cîștig ori pierderi din recoltă”. Numai că rulota-sufragerie, gîndită și realizată de inginerul Tup, a rămas într-un singur exemplar și într-o frumoasă idee-speranță; nici măcar la I.A.S. Mănăstirea nu s-a multiplicat pentru fiecare fermă, deși toată lumea discută despre condițiile de muncă necesare mecanizatorilor în campanii.

Ion Pavel, administratorul cantinei de la întreprinderea de stat pentru producerea și industrializarea cărnii de porc — ISCIP Ulmeni — reușește să asigure la peste 1400 abonați prinzuri variate și gustoase, cu 3 feluri de mincare la prețuri foarte accesibile (8 lei — comunul, 10 — special, 11 — regimul dietetic și pentru flotanți) și datorită preocupării sale tenace în prepararea de conserve și semiconserve în cadrul bucătăriei. Se zbate pentru aprovizionarea cu legume și zarzavaturi proaspete, se bate chiar pentru calitatea acestora, mergînd personal în cîmp, cu oamenii săi, uneori chiar să le culeagă direct, să le încarce, să

gram minimal de viitor, incluse punctajului pentru anul în curs în întrecerea dintre cantinele muncitorești ale județului. În cadrul luărilor de cuvînt am aflat că mai sînt cantine ce nu funcționează corect (să nu spunem perfect, cum ar fi normal din punct de vedere igienico-sanitar), că unele reușesc să ofere preparate bune la prețuri mici iar altele invers, că unele sînt foarte bine dotate cu mobilier, veselă, fețe de mese, frigider iar altele mai puțin, deși nu au nici un motiv să nu fie la același nivel. Ține, deșigur, nu numai de pregătirea profesională a bucătarilor, dar mai ales de priceperea, pasiunea și simțul gospodăresc al responsabililor de cantine. Toate acestea și multe altele s-ar fi putut lămuri și concretiza în măsuri mai ferme, dar președințele Consiliului județean al sindicatelor, tovarășul Carp, care a condus lucrările consfătuirii n-a reținut decît că o asemenea acțiune „este foarte utilă pentru activitatea noastră”, și nu s-a deplasat odată cu noi toți, ceilalți participanți,

este de părere că, de la o vreme mincare, la cantina lor, vestită de ani și ani poate chiar în toată țara, schioapătă calitativ. Așa au stat lucrurile cu ghiveciul din ajun, așa stau și cu peștele din ziua prezentă, trîntit în iahnie de fasole albă. „Dacă ne dădea plachia separat pe o farfurie și iahnia separat, ori peștele inconjurat de niște legume, măcar de cartofi fierți, era mai inspirat. Cum să măninci fasole cu gust de pește?”. Absolut adevărat, o combinație culinară foarte nefelică (am căutat prin toate cărțile de bucate și n-am întîlnit o astfel de asociere dar chiar dacă aș fi găsit, pentru iahnița tot neplăcută ar fi fost, neexistînd așa ceva în bucătăria lor tradițională, chit că sînt mari iubitori de pește. Să mănince iahnie de fasole cu gust și miros de macrou nu știu dacă ar face-o însăși bucătoreasa care a pregătit așa ceva și însuși responsabilul cantinei! Ceea ce ni s-a părut mai greu de înghițit decît acest „exotism” culinar, este faptul că, în loc să se noteze și să se rețină pen-

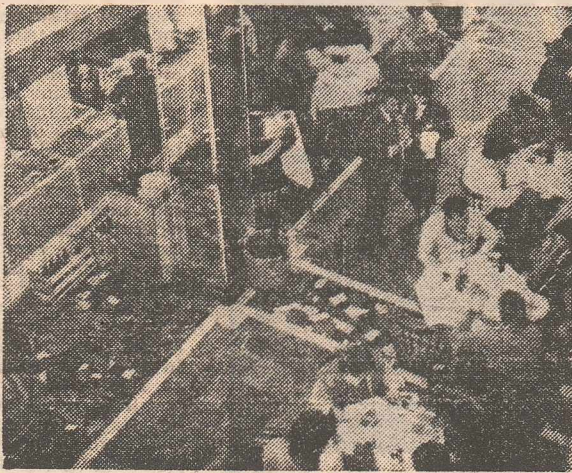
Gospodării anexe

De vreme ce în punctajul acordat în întrecerea pentru cea mai bună cantină, cîntărește greu gospodăria anexă, schimbul de experiență de la Oltenița ne-a oferit și cîteva modele posibile de organizare a acesteia, dar nu și răspunsuri la întrebări cum ar fi asigurarea furajelor și hranei pentru respectivele animale și păsări, a personalului de îngrijire a acestora, a construcțiilor aferente. Cum și unde se amplasează grajduri, cocine, cotețe etc. Dacă Șantierul naval Oltenița are privilegiul de a i se fi atribuit, de către consiliul popular orășenesc, dreptul în folosință a unei suprafețe de circa 6 ha, (teren pe malul Dunării, în imediata vecinătate a curții întreprinderii, amenajată pentru a fi luată în cultură prin eforturi proprii, altădată, teren inadecvat agriculturii, cu pînza freatică la suprafață și supus inundațiilor). Întreprinderea de confecții din Călărași, de pildă, aflată în inima unui oraș mai mare nu-l are. Ca și multe alte fabrici și institutii deținătoare de cantine. Pentru ele ce soluții s-ar putea găsi? Nu s-a discutat așa ceva. Dacă, pentru unitățile din agricultură este, cum spunea ing. Vasile Tup, „o joacă de copii să organizezi și să administrezi o gospodărie anexă, nu trebuie decît puțină pasiune și preocupare”, pentru multe dintre marile întreprinderi industriale constituie o problemă. Apar acele impedimente numite furaje, terenuri, construcții, norme igienico-sanitare, norme pentru protecția mediului și a peisajului pe care nu le poate necoti sau încălea nimeni, sînt legi ale țării. Oricît s-ar strădui să cultive și să folosească spațiile dintre hale, perimetrul pe care se desfășoară, nu pot obține prea mult și prea multe din cele necesare unei mari cantine. Sigur, să se înteleagă bine, aprovizionarea n-a căzut și nu va cădea niciodată în exclusivitate pe seama gospodăriilor anexe, dar dacă le organizăm, să pornim din start de la condiția esențială a rentabilității. Poate că asocierea mai multor unități, a colaborării dintre cele industriale și cele din agricultură, ar putea să ofere un model mai optim? Nu s-a dat posibilitatea unor asemenea dezbateri. Cînd am întrebat la microferma coloanei Oltenița a întreprinderii de transporturi specializate pentru agricultură — I.T.S.A.-Călărași, cu ce sînt hrăniți cei 40 de porci și 1000 de pui, răspunsul a fost cam evaziv sau neplăuzibil, chipurile, doar cu resturile de la microcantină și lucrerna cultivată de membrii colectivului pe „terenuri neincluse în circuitul amenajat pentru agricultură”. De unde oare, atîtea terenuri în afara circuitului agricol.

Și cum au rămas astfel? De-parte de noi gîndul de a fi împotriva gospodăriilor anexe, ci dimpotrivă, numai că ne-am fi așteptat ca respectivul schimb de experiență să limpezească și să exprime mai clar statutul acestora. Poate că în realitatea lor, lucrurile sînt limpezi, atunci de ce s-a trecut cu atîta grabă peste ele într-o consfătuire „de lucru”? Oricum, specialiștii și organele în drept sînt chemați să întreprindă și aici toate calculele de eficiență și de control privind respectarea normelor legale. Nu cumva, uneori, și pe alocuri, furajele trec subtil dintr-un hambar în altul? Un subiect la care se putea medita mai serios, mai profund în respectivul schimb de experiență.

CICI IORDACHE-ADAM

Laudele bucătarului se cuvîin și gospodarului

le descarcă atent, așa fel încît să nu se deprecieze. Spune că aceasta constituie unul din secretele de reducere a costurilor pe meniu. „Dacă ai marfă de calitate, se aruncă mai puțin la curățat, pe deasupra, treaba merge mai rapid și, firește, gustul mâncării e altul dintr-o legumă proaspătă, față de una vestică, ca să nu mai vorbim de valoarea ei alimentară”. Are și acum butoaie de sucuri și supe de roșii cu zarzavat (cu ardei, cu țelină, cu verdețuri) pentru ciorbe și sosuri, are și acum varză murată de cea mai bună calitate, are și acum mărar și pătrușel conservat cu sare, are și acum cartofi frumoși încît dă și la alții, îi ajută pe cei rămași cu cămărele goale. Semi-conserva pentru supe și ciorbe ajunge la un preț de 4 lei pe kg., ceea ce reprezintă, o recunoaștem, mai puțin de jumătate cît costă un borcan de roșii în bulion, de 880 gr din comerț. „În plus, spune, economisesc cheltuielile de transport, perisabilitățile la ambalaje, manopera la manipularea acestora etc., dar, mai înainte de toate ai pe ce te bizui, ai din ce face mincare. Iarna, mai ales, nu trimiți decît pentru piine o căruță sau o mașină în oraș, la Oltenița. Pot să prepar totul din ce avem în magaziiile noastre și ce pot obține din gospodăria noastră anexă”. Ce mare filozofie?, vor fi gîndit poate, unii din sală. Secretul lui Polichinelle. Dar cîți responsabili de cantină ați văzut prin grădinile de legume, eulegînd alături de oameni?

Asemenea mici idei mari ar fi meritat pur și simplu licitație, supuse unei dezbateri mai atente în respectiva consfătuire și incluse, în final, unui pro-

gram minimal de viitor, incluse punctajului pentru anul în curs în întrecerea dintre cantinele muncitorești ale județului. În cadrul luărilor de cuvînt am aflat că mai sînt cantine ce nu funcționează corect (să nu spunem perfect, cum ar fi normal din punct de vedere igienico-sanitar), că unele reușesc să ofere preparate bune la prețuri mici iar altele invers, că unele sînt foarte bine dotate cu mobilier, veselă, fețe de mese, frigider iar altele mai puțin, deși nu au nici un motiv să nu fie la același nivel. Ține, deșigur, nu numai de pregătirea profesională a bucătarilor, dar mai ales de priceperea, pasiunea și simțul gospodăresc al responsabililor de cantine. Toate acestea și multe altele s-ar fi putut lămuri și concretiza în măsuri mai ferme, dar președințele Consiliului județean al sindicatelor, tovarășul Carp, care a condus lucrările consfătuirii n-a reținut decît că o asemenea acțiune „este foarte utilă pentru activitatea noastră”, și nu s-a deplasat odată cu noi toți, ceilalți participanți,

Despre calitatea meniurilor

Una din cantinele vizitate, deci oferite ca model, a fost aceea de la Șantierul naval. Cu toată echipa — președinii de comitete sindicale din aproape 100 de unități economice, industriale și agricole de stat, responsabili a peste 70 de cantine — am ajuns chiar în timpul servirii prinzului. Sala de mese este lăsată de oameni în haine de lucru, mincînd. La linia de autoservire e aglomerație; ca și la micul bufet existent în dreapta ușii de la intrare. În vestibul, cînd tocmai ieșea, mușcînd dintr-o gogoasă bine crescută și frumos rumenită, opresc un tinăr cu cascheta de protecție pe cap. „V-a plăcut mincarea?”. „Astăzi, da”. Ion Tudorache este sudor electric, e navetist, vine din comuna Căscioarele, de la 20 km., și e firește să mănince la cantină. Ieri n-a fost bună mincarea, un ghiveci insipid, „cu gust de băutură trezită care a rămas prin farfurii”. Înăuntru, ne oprim la o masă. Ion I. Boca, motopompist, navetist și el (din com. Chiselet), mănincă la aceeași cantină de 17 ani. Are același punct de vedere cu al băiatului întîlnit afară. Iosif Nedelcu, mecanic de utilaj, de 20 de ani în șantier și de 20 de ani abonat al cantinei, ca și alți consumatori de la alte mese, care îl susțin,

tru listele „meniu” respectivele observații, cei care și-au exprimat cu voce tare gîndurile au fost admonestați, cam de sus cu replici de genul: „Reușești dumneata, să măninci acasă, un astfel de prinz cu 3 feluri de mincare, la preț de 11 lei?” Poate nu reușește, dar nu aceasta era problema. Calitatea preparatelor în consumurile colective este o condiție absolut obligatorie, ca și în familie. Am zice, chiar mult mai mare. Incumbă o responsabilitate socială enormă, e vorba de starea de sănătate și de starea de spirit a unui grup însemnat de oameni.

Bufetul de lângă usa de la intrare bine dichisit și aprovizionat cu produse de patiserie, de brutărie, dulciuri și răcoritoare, la care vinde o femeie într-un impecabil halat alb, cum aflăm în sala de mese, este azi „o excepție, pentru ochii vizitatorilor”. „Ar fi extraordinar de bine pentru noi, să fie mereu așa! De regulă, se vinde doar piine”. Deși nu-l împiedică nimic să fie „mereu așa”, cu personalul existent la bucătărie și un responsabil cu 10 ani-vechime în funcție, cum este Marian Costache, singurul efort ar fi doar să-și îndeplinească datoria de a se preocupa de aprovizionarea din comerț cu unele produse, iar altele, putîndu-se prepara, direct în cantină. Cei 1700 de oameni care apelează zilnic la serviciile acestei unități de alimentație, merită cu prisosință acest efort. Le-ar asigura gustarea pentru restul programului de lucru, dar și o sursă de venituri și beneficii pentru cantină, o regulă de bază pentru autofinanțare și autogospodărire.

Nu demult, informam cititorii noștri despre economizorul electronic de benzină, realizare a unui colectiv de specialiști ai întreprinderii Electromagnetica din București. Între timp, economizorul a fost omologat și a intrat în producția curentă a întreprinderii. Mai mult, începînd din luna aprilie, a început să fie montat pe mașini prin intermediul unor unități Autoservice ale întreprinderii de prestări servicii ale Consiliului Popular al municipiului București.

Să ne reamintim în cîteva cuvinte despre ce e vorba. Economizorul acționează asupra supapelor electromagnetice cu care sînt prevăzute carburatoarele unor tipuri de mașini. La

decelerată, economizorul comandă automat închiderea accesului benzinei în carburator. Blocînd canalizația de relanș, împiedică evacuarea benzinei nearese. Pe lângă economia de

jului și puterii motorului. Nu face altceva decît să optimizeze consumul de benzină.

Pentru a vă informa asupra modalității de montare a economizoarelor pe mașinile dumne-

59, Bega 4, Dorobanți 85 și Iacob Negruzzi 40. Montarea lor este posibilă la autoturismele prevăzute cu supapă electromagnetice: Skoda 105 și 120, Lada 1500 și OLTICIT, Supapa

Economizorul de benzină

carburanți (de ordinul a 15-20 la sută în traficul urban), se reduce poluarea atmosferei. Prin înlăturarea fenomenului de spălare cu benzină a cilindrilor, se diminuează uzura motorului. Economizorul nu are nici o influență asupra demara-

voastră, am apelat la amabilitatea inginerului Octavian Palade, șeful Secției reparații auto a I.P.S. București.

— Economizoarele de benzină se montează în patru din unitățile noastre, situate la următoarele adrese: Episcopul Radu

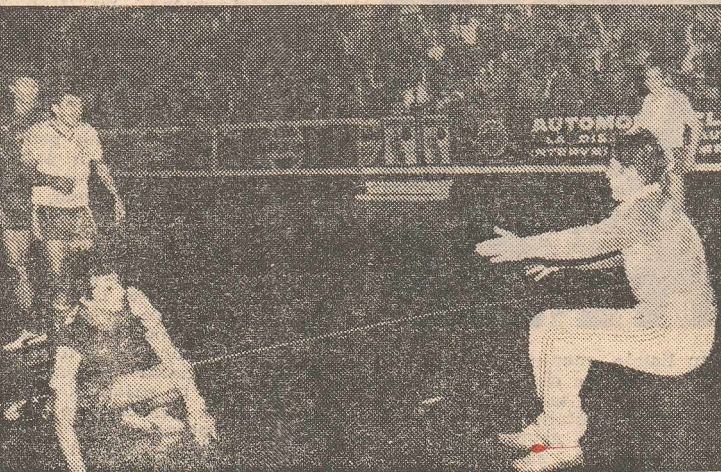
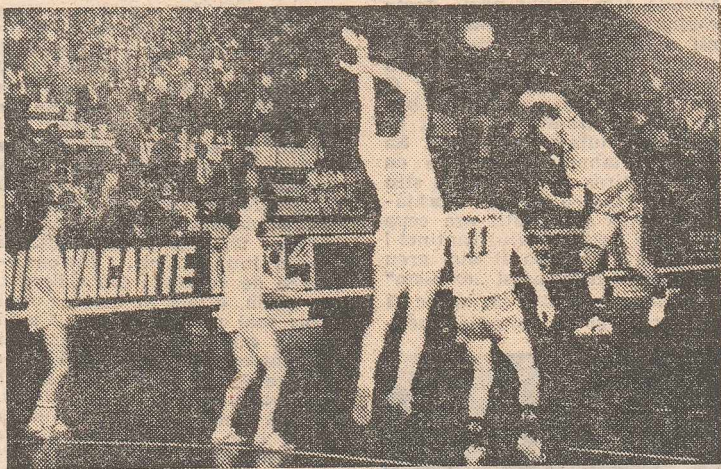
electromagnetice pentru Dacia 1300 este în curs de omologare. Odată cu apariția acesteia va fi posibilă și echiparea acestui tip de autoturism cu economizor. Din aprilie și pînă astăzi am montat peste 200 de bucăți. Rezultatele au fost cele scontate.

OPREA GEORGESCU

Studentii au oră de handbal

Selecionata universitară a României se îndreaptă cu șanse mari spre finală

Intrecerile preliminare ale celei de-a X-a ediții a Campionatului mondial universitar de handbal masculin s-au încheiat în general conform previziunilor dinaintea startului. Ceea ce poate surprinde este absența din turneul semifinal a formației studentești a R. F. Germania învinsă în meciul decisiv pentru calificare de reprezentativă Coreei de Sud. Dincolo de rezultate, această primă etapă a competiției a confirmat audiența de care se bucură handbalul în mediul universitar din țara noastră, ca și potențialul organizatoric al celor patru centre care au găzduit grupele preliminare.

Polul campionatului s-a aflat, cum era și firesc, la Timișoara, unde evoluează formația noastră, de cinci ori consecutiv campioană mondială universitară și, după cum a evoluat pînă acum, candidată seriasă la cel de-al șaselea titlu. Speranțele în această performanță sînt însă cu bătaie mai lungă, vizînd de fapt redresarea de ansamblu a handbalului nostru, pentru care această competiție de nivel mondial este menită să dea primele semne sau, cel puțin, o inițială „gură de oxigen”. De aici și seriozitatea cu care au fost concepute alcătuirea și pregătirea lotului nostru, ca și hotărîrea clară de a merge la victorie, chiar dacă astăzi se mai amină necesara improspătare a loturilor reprezentative. Dar cum este încă prematură orice considerație asupra implicațiilor pe care acest campionat mondial universitar le poate avea asupra handbalului masculin din țara noastră, să revenim la întrecerile desfășurate la Timișoara. Runda inaugurală a adus în fața publicului o echipă ce ar fi meritat la sfîrșitul celor trei zile un premiu de popularitate — reprezentativa Nigeriei, învinsă (16-17) de Elveția printr-un gol marcat în ultima secundă de joc și avînd în componență un prim golgeter al etapei, Rafiu Salami (10 goluri), jucător ce a devenit rapid un favorit al publicului. În aceeași zi echipa noastră „își face încălzirea” în compania reprezentativei Bulgariei (alcătuită în majoritate din studenți ai Institu-

tului de educație fizică) pe care o învinge cu 27-16 (14-8).

În ziua a doua, reprezentativa noastră înscrie cele mai multe goluri ale întregii runde, învingînd cu 36-19 (17-7) echipa Elveției. Prima repriză a fost pentru rezultat, perioadă în care Buligan a apărut excelent, în care Berbece și Marian Dumitru se remarcă în atac, iar Maricel Voinea înscrie goluri și dă pase numai ei știe cum, creînd faze aplaudate ca la teatru. Nepunîndu-se nici un minut problema scorului, în repriza secundă avea să apere numai Vasile Tudor, iar Dumitru, Voinea și Berbece aveau să intre tot mai rar în joc, în scopul evident de a fi menajați pentru partidele următoare. În aceste condiții, iese la rampă cealaltă extremă, Petre Constantin, autor a 7 goluri într-o repriză (dintr-un total de 8). Pe celelalte „stadioane” surprind numărul mare de goluri primite de Jugoslavia (30-24 cu Maroc), înfrîngerea netă a R.F.G. (17-26 cu Ungaria) și, oarecum, victoria Japoniei asupra reprezentativei S.U.A. (22-19). Răsfățata publicului timișorean, echipa Nigeriei, se resimte după eforturile din ajun și pierde (17-30) în fața unei echipe a Bulgariei care a luat jocul foarte în serios, inclusiv cu marcaj om la om asupra puternicului Salami.

În sfîrșit, runda de marți, ultima a întrecerilor preliminare, a fost importantă mai ales pentru grupele de la Iași și Galați, unde candidau cîte trei echipe pentru cele două locuri care asigurau calificarea. La Iași, victoria surprinzătoare a Israelului asupra Japoniei menține pe locul II și califică reprezentativa S.U.A., iar la Galați, Coreea de Sud obține în meci direct calificarea în dauna echipei R.F.G. La Timișoara, Bulgaria întrece Elveția (25-15) și și asigură locul II în grupă, iar echipa României realizează un frumos spectacol sportiv în compania Nigeriei, chiar dacă a jucat în majoritatea timpului cu jucători din „linia a II-a” a lotului. Jucătorii noștri au „dat drumul” la un handbal artizanal, într-un joc plin de „efecte Maricel Voinea” (care ne-au reamintit tot mai des de vremea lui Gați), cu

goluri marcate de Berbece de la 1 metru de linia de fund, cu altele marcate chiar în inferioritatea numerică de doi jucători, cu șuturi care i-au făcut adesea K.O. pe vajnici portari nigerieni, cu acțiuni finalizate din toate pozițiile și de la toate înălțimile — de la plutirile lui Marian Dumitru, la „razantele” trase de cei doi pivoți, Mocanu și Ghimes. Fără a minimaliza cu nimic evoluția bravei echipe a Nigeriei, problema acestui joc a fost, asemenea unei partide de șah între un mare maestru și un începător, ca primul „să nu-și strice mina”. Sperăm că ziua de pauză va fi fost un sietnic bun pentru tehnicienii și jucătorii noștri în a analiza reușitele și nereușitele din aceste prime trei jocuri ale campionatului.

La ora cînd citiți aceste rînduri, urmează să se desfășoare ultimele jocuri din cele două turnee semifinale. La intrarea în această a doua etapă a competiției, situația grupelor semifinale (în care contează rezultatele directe din grupe) era următoarea:

La Timișoara: 1. România — 2 p (+9); 2. Jugoslavia — 2 p (+2); 3. Polonia — 0 p (-2); 4. Bulgaria — 0 p (-9).

La Iași: 1. U.R.S.S. — 2 p (+8); 2. Ungaria — 2 p (+2); 3. Coreea de Sud — 0 p (-2); 4. S.U.A. — 0 p (-8).

Celelalte 3 formații dispută în același timp la Cluj-Napoca și Galați jocuri pentru partea inferioară a clasamentului. Duminea, în sala Glușești din Capitală, la Ploiești și Pitești vor avea loc partidele între echipele clasate în paralel pe același loc în turneele de clasament de mai sus, iar la Palatul Sporturilor și Culturii, în cuplaj de la ora 16,15 se vor întîlni, în ordinea locurilor ocupate în turneele semifinale de la Timișoara și Iași, echipele finaliste — cele de pe locurile I, pentru medalia de aur, respectiv de argint, cele de pe locurile II, pentru medalia de bronz. Sperînd că la această oră echipa noastră reprezentativă se va fi calificat deja în finala acestei prestigioase competiții studentești îi urăm de pe acum mult succes în finala de duminică.

OCTAVIAN ȘTIREANU

„Buturuga mică

răstoarnă carul mare...”

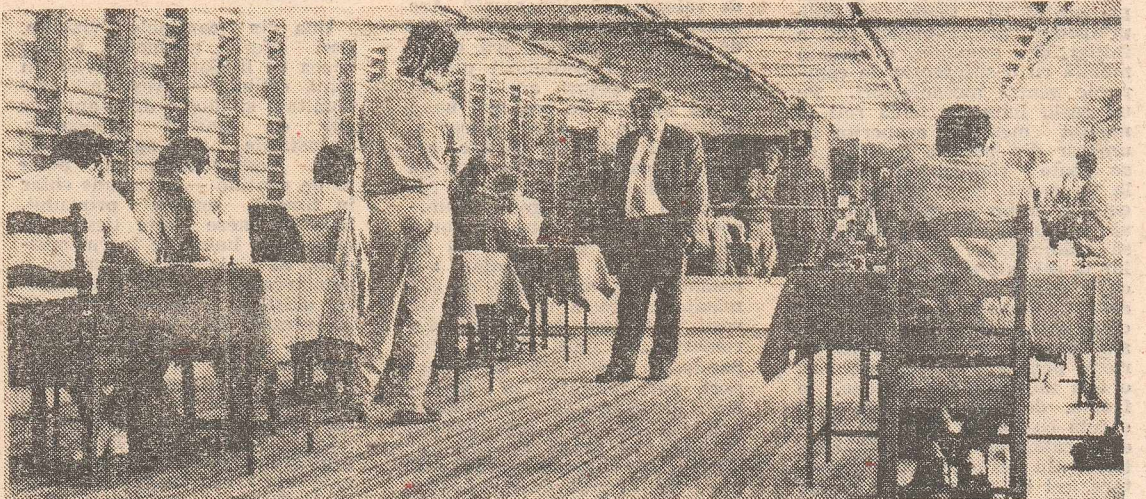

Multipla noastră campioană, echipa masculină „Politehnica” București, este autoarea unei surprize de mari proporții. În zilele de 29-30 mai, la capătul unei lupte dramatice și interesante a eliminat în primul tur al Cupei campionilor europeni, puternica formație islandeză „Taffelag” Reykjavik. Excepționalul rezultat obținut la București constituie a doua realizare de acest fel, cînd o echipă de club românească pășeste pragul turului al doilea în C.C.E.

Oaspeții au sosit siguri de victorie cînd pe iscusința a șase mari maestri, dintre care primii patru, titulari de bază ai „naționalei”, la ultima olimpiadă au tînut în șah redutabila echipă a Uniunii Sovietice. Atunci, la Dubai, Kasparov l-a înfrînt destul de greu pe H. Olafsson, Vaganian a remizat cu Arnason, în timp ce Karpov nu a putut trece de Hjartarsson nici după întrerupere, iar Teskovski a pierdut în fața inventivului Petursson. Echipa „Taffelag” participă pentru prima oară în C.E.E. deoarece abia în momentul de față, cînd se desfășoară ediția a șasea, ambicioșii islandezi au reușit să adune într-o echipă de club pe cei mai buni șahiști ai țării.

După declarațiile făcute, cu acest lot de sportivi tînta este cucerirea multirivnitei cupe continentale într-o eventuală finală în septembrie 1988 cu o formație sovietică. Speranțele lor puteau deveni realitate avînd în vedere rezultatele excelente ale marilor maestri islandezi, dacă drumul lor nu trecea pe la București...

Deși părea o simplă formalitate, calculele matematice atribuid teoretic victoria cu 8:4 datorită diferenței de 105 puncte la Elo mediu în favoarea islandezilor, meciul de la București a solicitat din plin echipa oaspete, care nu a fost lipsită de emoții și surprize neașteptate. S-au jucat două runde. În prima confruntare camioionii noștri au părut timorați. Duelul teoretic s-a încheiat cu poziii egale în partidele J. Hjartarsson — V. Stoica și Th. Ghiteșcu — J.L. Arnason și cu perspective de lupă încordată la celelalte patru mese. Crizele de timp au fost în defavoarea jucătorilor noștri. Excelent s-a comportat Mihail Marin, care a adus prima victorie. Viitorul nostru „interzonalist” a prestat un joc de mare clasă. Iată cum și-a învins puternicul adversar: Marin — Petursson, apărarea Tarrasch, 1. d4 d5 2. c4 e6 3.

Cc3 c5 4. c:d5 c:d5 5. Cf3 Cc6 6. g3 Cf6 7. Ng2 Ne7 8. 00 00 9. Ng5 c:d4 10. C:d4 Te8 11. Tel h6 12. Ne3 Ng4 13. h3 Ne6 14. Dc2 Dd7 15. C:e6 f:c6 16. Tf1 Tac8 17. f4 Nd6 18. N12 De7 19. c4! Cb4 20. De2 e5 21. e:d5 e:f4 22. D:e7 T:e7 23. a3 f:g3 24. N:a7! Ca6 25. Cb5 T:c1 26. T:c1 Nf4 27. Td1 Cd7 28. d6 Te2 29. N34 Cae5 30. Rf1 Te8 31. Nd5 Rh7 32. b4 Ce6 33. Te1! C:d4 34. T:e8 C:b5 35. Ne1! f:g6 36. Te7 Rg8 37. T:d7 C:d6 38. N:b7 Cf5 39. a4 Nd6 40. b5 Nc5 41. a5 Ce3 42. Re2 g2 43. Rf2 Rf3 44. a6, 1:0. Dozîndu-și mai bine timpul de gîndire și efortul, M. Ghindă, T. Stanciu și D. Dumitrache ar fi putut salva mai mult decît o jumătate de punct din trei partide, cit au înregistrat pe fișele de concurs arbitrii internaționali Anghel Vrabie și Matei Anghel. Rezultatul primei zile, 3,5:2,5, era cu atît mai grav cu cît victoria islandezilor la prima masă dezavantaja total echipa română în raportul valoric al rezultatelor individuale la mese, în caz de meci nul.

În runda a doua incredibilul s-a produs echipa bucureșteană s-a mobilizat exemplar, a uzat de toate forțele sale și a intrat în lupta de autodepășire cu mult succes. După patru ore de joc, egalitatea era restabilită.

Mihail Ghindă a jucat strălucit la prima masă și a obținut o victorie de-a dreptul nimicitoare în apărarea siciliană. Urmărită partida. Ghindă — Olafsson: 1. e4 e5 2. Cf3 d6 3. d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5. Cc3 a6 6. Ne3 e6 7. Ne2 Dc7 8. g4 b8 9. g5 Cfd7 10. a3 Nb7 11. f4 Cb6 12. f5 e5 13. Cb3 C8d7 14. Ca5! Ca4?! 15. C:b7 C:c3 16. b:c3 D:b7 17. Dd5 D:d5 18. e:d5 Ce5 19. c4! b:c4 20. N:c4 Rd7 21. Tb1 Rc7 22. Re2 Ne7 23. f6! g:f6 24. g:f6 Nf8 25. Tg1 h5 26. N:c5 d:c5 27. d6! R:d6 28. Tb6 Rc7 29. Tg1 Ta7 30. Tb8 e4 31. N:f7 Rd6 32. T1b6 Re5 33. Te8 Rf4 34. Nd5 Td7 35. e4, 1:0. Din nou Mihail Marin a jucat excelent și a punctat decisiv împotriva aceluiași Petursson, fiind astfel autorul celui mai bun rezultat al întrecerii. Mai rămase de disputat partida dintre maestrul Otiliu Berechet și marelui maestru G. Sigurjonsson. Tînarul nostru jucător păstra un clar avantaj material și avea de combătut un atac la roze lansat ca ultimă speranță de experimentatul jucător islandez. Cu mult singe rece, recurgînd și la mutări de apărare, O. Berechet a trecut în alac și se profila o victorie „à la longue”. Pentru a lămuri imediat situația, maestrul român a acceptat o repetare de poziție

cu remiză forțată. Astfel meciul s-a încheiat cu victoria, în a doua zi, la scorul de 3,5:2,5 pentru „politehniști”. Pe total scorul întîlnirii a fost 6:6, dar echipa gazdă, „Politehnica” București s-a calificat în turul doi al competiției pe baza rezultatului superior înregistrat la primele mese; raportul valoric a fost 22,5-19,5 în favoarea bucureștenilor. Ca simplă curiozitate, merită să fie menționat excelentul rezultat obținut de șahiștii noștri împotriva echipei olimpice a Islandei: 5-3! Felicitări!

Rezultatele tehnice au fost următoarele: 1. H. Olafsson (I.G.M. — 2555) — M. Ghindă (I.M. — 2460) 1:1, 2. J.H. Hjartarsson (I.G.M. — 2555) — V. Stoica (I.M. — 2440) 1:1, 3. J.L. Arnason (I.G.M. — 2510) — Th. Ghiteșcu (I.G.M. — 2405) 1:1, 4. M. Petursson (I.G.M. — 2535) — M. Marin (I.M. — 2445) 0:2, 5. G. Sigurjonsson (I.G. — 2485) — D. Dumitrache (M.F. — 2385) și O. Berechet (2260) 1,5:0,5, 6. K. Thorstein (I.M. — 2445) — T. Stanciu (M.F. — 2335) 1,5:0,5.

MARGARETA MUREȘAN

Campionatul, în linie dreaptă

Cronica șoselei Un cărucior

Odată cu consumarea etapei a 30-a a Diviziei A de fotbal, putem considera campionatul intrat pe ultima turantă spre sprintul final. Ultimele două runde s-au încheiat fără mari surprize în ceea ce le privește pe ocupantele podiumului, parcă pentru a ne lăsa neștirbită atenția asupra luptei încrinate din subsolul clasamentului primum și asupra concurenței încă vii pentru ocuparea unui loc între echipele europene. Steaua, campioana fără egal a fotbalului nostru, se îndreaptă spre o performanță unică, cu un golaveraj impresionant (+64), lucru pentru care merită încă o dată felicitări, cu atât mai mult cu cât chiar în această săptămână clubul militar sărbătorește 40 de ani de existență. Dinamo, care-i urmează la zece puncte în clasamentul la zi și tot atâtea în același adevărului, joacă întocmai ca o echipă de handbal, pivotul ei, Cămătaru, cu cele 30 de goluri la activ, sprintind și el spre un loc pe podiumul celor mai producțivi marcatori ai bătrânului continent. În fine, Victoria, după egalul de la Vițea și înfrângerea la limită suferită la Craiova, și-a păstrat poziția printre fruntașele ultimului campionat, o poziție ce surprinde plăcut dacă ținem seama de rivna cu care a fost obținută.

În zona fierbinte a retrogradării, remarcabilă rămâne cursa echipei Flacăra, învingătoare cu o etapă în urmă în fața brașovenilor chiar la ei acasă și apoi din nou la Moreni, asu-

pra Gloriei din Buzău (a cărei poziție pare definitiv compromisă, lăsându-i-se doar rolul de arbitru în etapele viitoare prin jocurile de la Petrosani cu Jiul și de la Buzău cu Rapidul candidatură pentru o altă înscriere la eşalonul secund). Flacăra, cu patru puncte obținute în aceste două etape, egalează Jiul în clasamentul la zi și, totodată, „la adevăr”, făcând lupta pentru păstrarea locului în prima divizie și mai dramatică și mai interesantă. De la această parte de clasament, deci, încă ne mai putem aștepta la surprize, căci, nu mai departe de etapa viitoare, un meci cum este acela de la Brașov, dintre ocupanții locului 13 și Jiul, poate aduce răsturnări spectaculoase într-o eventuală victorie a oaspeților.

Aceste două ultime etape au relansat însă o altă întrecere, la fel de palpitantă, la fel de plină de neprevăzute între aspiranțele la un loc în Cupa U.E.F.A., cu atât mai mult cu cât confirmarea celei de-a treia participante dintre echipele românești în competiția 3 a fotbalului european dă speranță unor echipe al căror orgoliu, se pare, fusese adormit pentru o vreme. Oricum mai bine mai țirzi... F.C. Argeș, care pierduse cu o etapă în urmă două puncte pe terenul contracandidatului său F.C. Olt a mai pierdut, iată, în această ultimă întâlnire un punct prețios acasă, în compania băcăoanilor, intrând astfel în rândul celor trei cu plus unu la adevăr (alături de

Petrolul și F.C. Olt), principalele aspirante la un loc pentru cupele europene, la care se adaugă echipa craioveană (zero la adevăr) cu un meci mai puțin la activ. Un grup aproape compact din care se va alege cea de-a treia reprezentantă a fotbalului nostru în cupele europene.

Etapa cu numărul 30 s-a încheiat, aducându-ne totuși prea puține clarificări pentru zonele cu probleme ale campionatului, lansat iată într-un final ce ne ține cu sufletul la gură. Ea ne-a adus totuși un număr important de goluri (Steaua a înscris nu mai puțin de șapte stabilind și scorul etapei, apoi Corvinul cu alte cinci sau egalurile înregistrate la București și Galați, unde s-au totalizat 14 goluri) și speranța că fotbalul nostru poate fi și spectaculos, dar că poate înregistra și un plus de valoare. Spunem aceasta nu întâmplător, ci, mai ales, cu gândul la confruntarea din 10 iunie de la Copenhaga unde echipa noastră olimpică urmează să întâlnească pe aceea similară a Danemarcei. Pauza creată pentru această nouă încercare de afirmare a valorii fotbalului nostru pe plan internațional poate fi un sfetcic bun care să le indice oimicilor noștri drumul spre un rezultat favorabil dător de speranță pentru o dorită calificare la turneul final.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Civilizația sportului

Să ne amintim

Natura a binecuvîntat lucrarea sa cea mai perfectă — omul — cu o facultate neprețuită: memoria. Datorită ei omul acumulează experiență pe care o folosește pentru a-și innobiliza ființa, existența și creațiile sale. Amintirile garantează continuitatea, la nivel de individ, de nație sau de umanitate. Prin ele știm în fiecare clipă de unde am plecat, pe unde am trecut, pentru a ajunge acolo unde am ținut să ajungem. Amintirile ne tonifică fibrele sufletului, ne oțelesc brațul, ne ascut mințile, ne dau suportul necesar pașilor înaintea. Și în viața personală și în cea socială și — fără îndoială — în sport. Oamenii fără amintiri sau care nu știu să le folosească sînt ființe handicaptate, balast al colectivului din care fac parte. De aceea ni se pare a fi de domeniul civilizației să ne amintim din când în când de înaintașii noștri, de faptele și gîndurile lor.

Vom încerca să readeucem în actualitate unele persoane și realizări care, la timpul respectiv, ne-au umplut inimile de mîndrie și fericire și pot constitui un stimul pentru generațiile tinere care nu mai au de unde să știe aceste lucruri. Pentru că nu este tot una — ca putere de convingere — să-ți spună antrenorul: „Ehe, pe vremea mea...” și cu totul alta să auzi sau să citești cuvintele — vi-brînd și acum de emoțiile trăite — ale eroilor respectivi.

Să ne amintim...

„Mi-ar fi aproape imposibil să descriu imensa bucurie pe care am trăit-o, eu ca și toți ceilalți componenți ai echipei Ronaniei, atunci cînd, pe stadionul „23 August”, zeci de mii de spectatori ne răsplăteau cu aplauze pentru acel memorabil 11-5 reușit în fața echipei de rugby a Franței, considerată cea mai bună din lume. Poate și mai greu îmi este însă să redau încrederea și emoția care ne-au stăpînit înaintea meciului revanșă de la Bayonne. Nu mai aveam acum alături de noi publicul care să ne încurajeze, să ne susțină, iar francezii, desigur, se pregătiseră să arate că rezultatul de la București era întâmplător. De altfel, specialiștii francezi puneau în discuție numai scorul la care aveam să fim învinși. Nu-au vrut să țină seama de înfrîngerea de la București și nici de valoarea și puterea de luptă a echipei noastre. Dar, acolo departe de patrie, la Bayonne, rugbiștii noștri și-au confirmat din nou valoarea, cucerind, fără falsă modestie, galoanele consacrarii. La Bayonne, a învins excelenta pregătire fizică și tehnică a echipei noastre, dar în același timp și-au spus cuvîntul moralul nostru, spiritul de echipă, voința și puterea de luptă a fiecărui jucător. Cu mare greutate și cu mult noroc echipa Franței a reușit să nu părăsească terenul din nou învinsă mulțumindu-se cu un rezultat de egalitate...”

Sînt cuvintele lui Viorel Moraru, maestru al sportului, pronunțate la sfîrșitul anului 1961, an — într-adevăr — al consacrarii rugbiului românesc în arena internațională. Consecrare pregătită în ani de trudă necîntărită, neostenită, neprecupețită. Cuvintele pline de emoție și justificată mîndrie ale marelui sportiv ne fac — iată — și pe noi să vibrăm ca în acea vreme. Și să ne punem îndreptățita întrebare: au avut acei sportivi condiții de pregătire mai bune decît cei de azi? (La 28 mai 1987, în cadrul Cupei Mondiale, Franța — România — 55-12!). Cine și ce îl împiedică pe actualii noștri reprezentanți în acest minunat sport să-și reprezinte țara cel puțin la același nivel? Să îi întrebăm chiar pe ei dacă explicația se găsește în preajma lor sau nu cumva chiar în ei înșiși.

CRISTIAN ȚOPESCU

Cupa municipiului București

În absența unor comunicări directe de la Cupa Mondială de Rugby, iubitorii sportului cu balonul oval din țara noastră au putut urmări Cupa R.C. Grivița Roșie de Rugby-VII, asupra căreia am făcut comentarii în numărul trecut al revistei, iar în duminica trecută, pe Stadionul Tineretului s-a încheiat Cupa Municipiului București, care a revenit echipei Dinamo, prin victoria din finală asupra echipei Olimpia — Mașini Grele, cu scorul de 25-7 (6-7).

Pentru locurile 3-4, R.C. Grivița Roșie a învins Gloria — Buc. cu 28-9 (16-9).

Această Cupă, organizată prin grija Comisiei municipale de rugby, în care activează entuziaștii Cristea Ștefan, Spinei Viorel, Zamfir Dumitru și profesorul Beciu V., are o particularitate regulamentară favorabilă jocului „deschis” și atacului permanent „la mină”, prin pase în plină viteză, determinîndu-se totodată condiția fizică superioară și perfectibilitatea tehnică, atît individuală cît și de compartiment. Este interzisă lovitură de picior direct în tuse, fiind amendată cu o lovitură de picior de pedeapsă, astfel că, volens-nolens, formații preferă „să joace” balonul în teren, jucătorii fiind siliți să practice pasa și placajul.

Se înscriu, astfel, mult mai multe escuri prin faze de rugby autentic, jocurile devin mai spectaculoase iar scorurile sînt mai bogate și echilibrate, după cum atestă următoarele rezultate înscrise în cele trei etape ale acestei Cupe: Dinamo — Contactoarea Buzău 40-28 (22-13); Gloria București — Rapid 22-18 (9-3); I.M.G.B. — C.S.U. Construcții 21-18 (12-6); Dinamo — Gloria 44-19 (20-7); Mașini Grele — R.C. Grivița Roșie 25-20 (16-1); C.S.U. — Construcții — Energia 13-12 (6-6); Contactoarea — Rapid 18-14 (9-10); Rapid — Energia 21-7 (7-0).

TUDOR GEORGE

de disciplină al A.T.P. La recenta competiție pe echipe de la Dusseldorf, McEnroe s-a retras de pe teren, jignind, în trecere, și arbitrii. Urmarea: 5 000 do-

Toată lumea face sport

Iari amenă și o posibilă suspendare, care ar pune sub semnul întrebării prezența americanului la Wimbledon. Și asta după ce a fost eliminat chiar în primul tur la Roland Garros. ● Apropo de transferuri, Her-

Pe trotuarul larg, străjuit spre stradă de straturi lungi și înguste de flori ornamentale, s-au întîlnit două foste colege de facultate. „Irina ce cauți tu aici, în urbea noastră? De ce nu mi-ai telefonat că vii? Te-ar fi așteptat Marian la gară”. Întrebările se succed cu repeziune din amîndouă părțile. „Trecu un deceniu de cînd nu ne-am văzut. Mă bucur pentru tine, Luminița. Uite unul în brațe, altul în pînțece, vîd un băiețel în cărucior. Așa pare, băiat, nu? Dar cel care împinge căruțul e tot al tău? Scumpa mea m-ai uitat. Ai progresat nu glumă în anii ăștia!” Fața smeadă, cu trăsături regulate, fine a femeii îmbrăcate într-o rochie mov, strînsă pe trupul bine proporționat, frumos, devine tristă. „Eu pe planul ăsta al familiei, n-am realizat nimic. Ghinion amestecat și cu prapoala din partea mea. Căsătorită și divorțată de două ori. Eu, cu ce să mă laud? Apartament, mașină, haine. La ce-mi folosesc toate astea dacă n-am liniște sufletească? Pe cînd tu, la 35 de ani, ai trei copii, în curînd patru. Felicitări! Sînt aici în interes de serviciu. Stăm doar azi. Sîntem un grup. Facem o documentare în câteva fabrici de profil. Trebuie să știi că am devenit o specialistă reductabilă în specialitatea pe care am făcut-o împreună. Tu mai lucrezi? „Cum să nu? Mă ajută mama la copii. Am realizat și eu cîte ceva pe plan profesional. Sînt coautoare la o lucrare de specialitate care a apărut recent”. „Ca să vezi, uite că se poate să crești copii și concomitent să scrii cărți. Bravo Luminița!” După 10 ani au ce să-și povestească, nu glumă. Și femeile continuă să depene amintiri, să se informeze despre foștii colegi. „Știi că Brăescu, ăla mucalitu, a ajuns director?” „Află că Sinziana e și ea aici în oraș. M-a întrecut, are cinci prunci. Cel mare e în clasa a IV-a...”

Troleibuzul a plecat de la stația terminus spre centru. Predomină un anumit gen de călători. Personalul de la Institutul de proiectări și elevii din clasele mai mari ai liceului amplasat la doi pași de capul de linie. Un grup de fete șușoțesc pe ultima bancă. Din cînd în cînd izbucnesc într-un ris zgomotos. Doi băieți se contractează asupra rezolvării unei probleme. Pentru a pune capăt contradicției, unul din ei cotrobăie în servieta plină cu cărți. Găsește pînă la urmă manualul și acum se uită curioși să afle adevărul.

„Mamă, pot să trec strada? E liber. Vlăduț a început să plîngă. Îl place să circule nu să stea într-un loc”. „Plîmbă-l aici, pe trotuar, și mai ales vorbește-l. Știi că slăbiciunea lui e conversația. Vino deocamdată s-o cunoști pe tanti Irina. A fost colega mea de facultate. El e Gelu, sprijinul meu de bază, că Marian e de dimineață pînă seara la uzină”. Băiatul face o plecăciune ușoară spre tinăra femeie și se prezintă puțin intimidat. „Gelu Raicu. Mă iertați, d-nă, nu pot abandona vehiculul”. Femeia ride, surprinsă de limbajul puștului. „Auzi ce exprimare, la doar 6 ani!”

În autovehiculul de transport în comun, șoferul își continuă șueta cu colegul de serviciu. Au început-o în clipa plecării troleibuzului din stație. Tema-tica discuției extrem de diversă. „Cică, nea Fane e în biză. Îmi pare rău, e băiat simpatic. Omul, pe măsură ce a văzut că-i merge, s-a lăcomit. Fixase tarif pentru toate cele. Pînă și pentru umflatul unui cauciuc ciupea ceva. Mi-a fost chiar milă de Alexandra, o știi, fata

aceea mică și slăbuță. Are 4 copii și-i operată la coloană. L-a rugat pe Fane: „Ajută-mă, rugați un băiat să-mi înlocuiască roata din spate, știți că eu nu mă pot apleca. Și, la urma-urmei, nici n-am putere”. Pînă nu i-a luat 20 de lei nu s-a lăsat. Eu înțeleg, cînd primești o mașină nouă, ești dispus să dai ceva, deși și-o repartizează după criterii stabilite în instrucțiuni, dar nici așa să jefuiești ca-n codru”. Celălalt îl aprobă: „Așa-i, Bratule, parcă eu puțin bani i-am dat? Acum i s-a infundat. Prea mult a mers ulciurul lui la apă. Ani în șir”. Șoferul e absorbit complet de discuție. Acum a intrat în vorbă și o femeie. Taximetristă ieșită din schimb. Părul blond, ondulat, ochelari de vedere care-i dau o înfățișare de intelectuală, îmbrăcată cu gust, vorbește calm, potolit, se exprimă corect, gesturile îi sînt parcă calculate. Sînt angrenată într-o discuție despre mașini, despre performanțele lor. Femeia e citită. Îi pune pe cei doi deseori în încurcătură, punînd în discuție diferite probleme tehnice. Bărbății se simt onorați de prezența colegei lor de la taximetre. După ce coboară din mașină se simte în urma ei un miros de colonie nu chiar de mina a doua. „Vezi, are doi ani de facultate, știe două limbi străine și nu-i e rușine să fie taximetristă. Uite la ea, o ade-vărată doamnă”. „Vezi că ăla umblă pe două cărări, Bratule!” În față, spre stînga, un tip înalt, costeliv, se avîntă spre partea opusă a străzii într-un mers dezordonat. Parcă ar fi o mașină intrată în derapaj. Bratu dă un claxon puternic care parcă îl trezește pentru moment din beție pe lungan. Se oprește călătîndu-se și uitîndu-se chiorș pe post de pilotaj al autovehiculului.

La vreo 50 de metri în fața mașinii se observă căruciorul împins de puști. Nu-i chiar pe zebra, ci la cîteva metri de ea. Gelu se amuză de vorbirea frățiorului său. Bagajul relativ redus de cuvinte al celui mic e completat de o gestică teribil de amuzantă. Acum, de pildă, încearcă să-l convingă pe Gelu s-o aducă în cărucior și pe surrioara lui. „Căruțul e pentru gemeni. Avem locu amîndoi, nu-l așa? Te rog Geluțu meu drag”. Frățiorul cel mare ride în hohote „Auzi mamă ce mai vorbește frate-miu”. Mama nu e în apropiere. Conversează în continuare cu fosta colegă. Irina îi povestește despre cele două căsătorii ratate.

„Puștiul nu te-a observat, Bratule. Redu din viteză”. „Mă-sa doar nu-i nebulă să lase doi copii mici fără supraveghere. Uite-o, cred că-i aia de stă la taclale ceva mai departe”. Bratu, folosește tehnica lui: claxonul, a cărui întrebunțare sadică la cîteva metri de potențialele victime chiar îl amuză. Un sunet strident și o fandare spre stînga. Băiețelul înspăimîntat rămîne nemșcat, blocat. Stringe puternic rama de metal nichelată a căruciorului. Mama se repede spre micul vehicul. Are de parcurs 7-8 metri. Distanța e prea mare pentru a mai putea interveni. Bratu mai dă un claxon și mărește bucla virajului. Căruțul este lovit de roata din spate a troleibuzului. Vlăduț cade peste frățiorul lui și amîndoi sînt proiectați pe trotuar. Mama și colega stau în continuare de veghe la reanimare. „Gelu are două fracturi, la mină și la piciorul drept. Starea celui mic e mai critică. „Nu, nu vă pot spune încă nimic cert”, îi răspunde medicul mamei, al cărei păr a devenit aproape alb în numai 24 de ore.

VICTOR BEDA

● A 32-a finală a „Cupei campionilor europeni” la fotbal s-a încheiat cu a treia victorie consecutivă a fotbalului latin, portughezii de la F.C. Porto continuînd seria succeselor lui Juventus Torino și Steaua București. ● Numită de unii comentatori „finala raniților” (aluzie la indisponibilitățile din cele două formații, în special a lui Augenthaler de la Bayern Munchen — accidentat, dar și suspendat, de altfel, — și a brazilianului Casagrande. (de la învingătorii) partida decisivă a fost câștigată de echipa mai bună, chiar dacă pronosticurile — de fapt, automatismele noastre — o troceau în rîndul out-sider-

ilor. ● În preajma finalei, agenția de presă a țării gazdă, APA-Viena a difuzat un clasament al cupei europene, folosind criteriul „aurului” de la Olimpiade. „C.C.E.” reprezentînd metalul cel mai prețios, „Cupa cupei” — argintul, iar „Cupa U.E.F.A.” bronzul. În această ierarhie primul loc este ocupat de Anglia (8-5-9), România situîndu-se pe poziția a 8-a. Clasamentul consemnează doar 14 din federațiile membre ale U.E.F.A., numai echipe din 8 țări cucerind cea mai importantă competiție intercluburi. ● Tenismanul american John McEnroe continuă să fie clientul numărul 1 al consiliului

de disciplină al A.T.P. La recenta competiție pe echipe de la Dusseldorf, McEnroe s-a retras de pe teren, jignind, în trecere, și arbitrii. Urmarea: 5 000 do-

mann Neuberger, președintele federației vest-germane de fotbal, a declarat că actualul căpitan al formației R.F. Germania, Klaus Allofs, nu va mai purta niciodată banderola de onoare, în urma plecării în Franța, la Olympique Marsilia. Cum K. H. Rummenigge joacă la Internazionale Milano, iar Rudi Voeller va pleca, din toamnă, și el în Italia, la AS Roma, funcția de căpitan al selecționatei vest-germane va fi încredințată liniilor dinapoi. ● De necrezut! La un meci de cricket, acel joc pașnic, care trenează, interupt de ceremonia ceaiului, de la ora 5, care evocă mai mult o serbare cim-

penească decît o dispută sportivă, au fost... arestați 20 de spectatori din specia cunoscuților „hooligans”. În timpul meciului dintre echipele Angliei și Pakistanului, desfășurat la Birmingham, suporterii oaspeților au fost loviți sălbatic de cîteva englezi. Unul dintre pakistanezi se află în stare gravă, avînd vena jugulară secționată cu o sticlă. Este evident, ca și la fotbal, că nu sportul creează această violență în tribune, cricketul fiind o disciplină ce naște pasiuni domolite...

LUCIAN OPREA

Comentariul săptămânii

Dimensiunile lumii a patra

A avut și are încă o mare circulație prejudecată — evident, o prejudecată interesată — că de sărăcie se poate vorbi numai în țările sărace, slab dezvoltate, cum sint multe din cele care alcătuiesc așa-numita lume a treia. Sărăcii ar fi doar acolo, și problema izbăvirii de sărăcie pe mapamond s-ar suprapune, de fapt, cu cea a dezvoltării. În ceea ce privește țările bogate, în ele, după aceeași păreri, situația ar fi următoarea: ar exista un grup destul de restrâns de mari bogătași, apoi, imensa majoritate, de 90 la sută sau chiar mai mult, a populației, care alcătuiește pătura de mijloc unde intră oameni ce trăiesc la un nivel decent, și, în sfârșit, un mic număr de indivizi izolați care trăiesc în sărăcie, însă nu din cauze obiective, structurale, ci din pricina unor defecte ale lor: sint leneși, nedescurcări, păguboși etc. Numai datorită acestor cusururi cetățenii din categoria săracilor, puțini la număr, nu-și pot găsi locul în lumea liberei inițiative, fiind deci vorba de o selecție naturală.

Dar prejudecata la care ne-am referit, deși încă în ființă, a început în ultimii ani să piardă teren într-un ritm accelerat. Pentru că deși imensa majoritate a săracilor de pe planeta noastră se află într-adevăr în țările sărace, deși formele de manifestare și nivelurile stării de pauper diferă, și uneori foarte mult, între categorii de țări, numărul de moștenitorilor din statele dezvoltate a crescut așa de mult, încât fenomenul nu numai că nu mai poate fi neglijat sau negat, dar provoacă îngrijorare factorilor politici, opiniei publice. Datele statistice atestă că numărul săracilor din țările bogate se ridică la 100 de milioane de oameni, dintre care 34,4 milioane în Statele Unite (14 la sută din populația țării), 10 milioane în Marea Britanie, 11,5 milioane în Italia, 8 milioane în Franța. Prin urmare, elementul calitativ nou în lumea a patra, cum sint numiți de câțiva ani încoace săracii din țările bogate, îl constituie dimensiunile acestei lumi. Acești săraci nu mai alcătuiesc o minoritate, dacă nu neglijabilă, în orice caz aptă de a fi lăsată în seama societăților de binefacere, ci s-a transformat într-o pătură largă a populației, cu implicații socio-politice și economice dintre cele mai adânci în viața societății.

Cine sint cetățenii lumii a patra? Ei sint, mai întâi de toate, oameni care n-au un loc de muncă stabil, șomeri, totali sau parțiali. Șomajul este, de departe, sursa principală a sărăciei. Se mai cuprind apoi aici bătrîni sau oameni cu capacitate redusă de muncă, familii cu mulți copii și cu venituri reduse și alții. Mulți săraci n-au un acoperiș deasupra capului, innoptează pe străzi, în stațiile de metrou, sub poduri. Un mare număr dintre ei locuiesc în imobile insalubre, fără un minimum de confort pentru un trai onorabil. Locuitorii lumii a patra sint cei care fac coadă la supra populată, cei care, cînd se îmbolnăvesc, n-au cu ce să-și plătească medicul și medicamentele, cei care nu se pot instrui și califica. Din aceste motive, în rândurile săracilor se înregistrează, după cum scria „Guardian”, o morbiditate și o mortalitate ridicată, speranța de viață fiind cu 10-15 ani mai mică decît media.

Situația locuitorilor lumii a patra este pusă în legătură și cu drepturile omului. Pentru ei, pentru această sută de milioane de săraci, drepturile politice și civile practic sint anulate, intrucît lipsa de drepturi economice face imposibilă orice participare la viața politică. Iată ce scria, în acest sens, cunoscutul cotidian vest-german „Die Welt”: „Adevărul trist este că drepturile și șansele în viață ale unei persoane din țările cele mai dezvoltate, care se consideră și cele mai democratice, depind în ultimă instanță de avere, de bani. Cît privește pe cei atinși de „virusul sărăciei”, aceștia sint plasați la periferia societății. Aceste coorte de pauperi, lumea de la baza scării sociale, sint practic lipsite de drepturi și de orice șanse de viață. Aceștia nici măcar nu-și pun problema să participe la vot, fără a se mai pune problema de a fi aleși, într-altă sint de preocupati de ziua de azi și de cea de mâine”.

Dimensiunile lumii a patra sint, după cum rezultă din toate datele de ultimă oră, suficient de ample — și în continuă expansiune — pentru ca problema acestei lumi să poată fi considerată ca una din cele mai importante ale lumii contemporane, de a cărei soluționare depinde viața și existența a zeci și zeci de milioane de oameni.

ION D. GOIA ■

Cursa spre Marte
trage la peron

Da, tehnice și economic vorbind, explorarea planetei roșii este posibilă, se afirmă la NASA după publicarea unui studiu realizat de specialiștii ai Agenției Spațiale Americane și ai laboratorului național de la Los Alamos. Acest raport, ale cărui principale elemente au fost prinse într-o sinteză dată publicității, este cel mai serios și competent document de acest gen realizat în S.U.A. asupra planetei Marte. El confirmă interesul crescînd al cercetătorilor americani pentru îndepărtatul verisor al Pământului și, bineînțeles, optimismul lor vis-a-vis de cucerirea acestei ostile planete. Dr. Paul Keaton de la laboratorul din Los Alamos — care a supervizat acest studiu arată că există două probleme cărora trebuie să li se dea un răspuns clar înainte ca oamenii să încerce un lung voiaj prin cosmos. Prima se referă la impedimentele create de gravitație, cea de-a doua la pericolul pe care-l

prezintă radiațiile solare. Spre deosebire de cosmonauții sovietici care și-au multiplicat zborurile de lungă durată în spațiu și într-un fel, s-au obișnuit cu modificările gravitaționale, americanii n-au decît o experiență limitată asupra dificultăților ridicate de acest gen de misiuni. Experții americani consideră că un periplu spre Marte poate dura 2-3 ani. Dar recordul american de durată a unui sejur în spațiu delinut din 1973 de astronautul Gerald Carr, Edward Gibson și William Pogue la bordul laboratorului orbital „Skylab” nu este decît de 84 de zile. Este o problemă serioasă afirma același dr. Keaton, dar cunoaștem câteva soluții. Una dintre acestea ar fi crearea unei gravitații artificiale în interiorul navei. După el, razele cosmice constituie însă cel mai mare pericol asupra echipajului unei nave spațiale. Împreună cu acestea dar și mai dăunătoare sint radiațiile provocate de erupțiile solare. Viitorii coloniști ai planetei vor trebui să se adăpostească în cazemate subterane pentru a se proteja de nocivitatea radioactivității. Cercetătorii de la Los Alamos au studiat mai multe scenarii pentru apropiatele misiuni spre Marte.

Unul dintre acestea prevede trei misiuni simultane care vor explora timp de 30-60 de zile diferite regiuni ale planetei pentru a găsi locurile cele mai potrivite în vederea amplasării unor baze permanente. Misiunile următoare vor fi consacrate trimerilor de vehicule de transport (cum a fost Lunar Rover utilizat pe Lună) și de echipamente pentru producerea energiei.

Echipajele primelor zboruri vor fi alcătuite din 6 astronauți: patru care vor cobori pe Marte și doi care vor rămîne pe orbită pentru a studia satelitul Phobos și Deimos, cele două luni ale planetei roșii. Conform studiului, costul unui program de explorare va fi de 30-40 miliarde dolari. Programul Apollo, care a culminat cu cucerirea Lunii a costat, la valoarea din 1986 a dolarului, jumătate din acest pret. În scurt timp, adică pînă în 1990 NASA va expedia spre Marte o sondă foarte sofisticată — Mars Observer — pentru studierea aprofundată a suprafeței planetei, atmosferei sale și cîmpului magnetic.

În curînd deci, adică în 15-20 de ani, vom avea din nou posibilitatea să constatăm cum incredibilul devine credibil, cînd ochii noștri vor pipăi amprentele pasilor primului OM care poartă cu el sămînța înțelepciunii unei civilizații milenare. Vă mai aduceți aminte de nopțile cînd așteptam cu febrilitate imaginile ușor încetate din care se desprindea silueta lui Neil Armstrong încercînd să facă jogging prin praful lunar? Și ce puțin timp a trecut de atunci, și ce sceptici eram. Așa că, de ce nu, pe Marte?

IOAN ROȘCA ■

Optica — electronica
secolului XXI

Începe o nouă eră în tehnică! Laserii, fibrele de sticlă ultrapură, explozia în materia fibrelor optice, noile materiale exotice tind să înlocuiască gadgetul electronic. În mai puțin de un deceniu aceste invenții au făcut pasul de la laborator spre producție. Acest lucru a făcut să se vorbească de o eră a opticii. După părerea lui Robert Spinrad de la firma Xerox „optica va reprezenta în secolul al 21-lea ceea ce a reprezentat electronica în secolul al 20-lea”.

Miliarde de dolari au fost investite pentru cercetare în acest domeniu, considerat de mare viitor. Este adevărat că în prezent beneficiile sint de 10 miliarde de dolari (comparativ cu 200 de miliarde de pe urma electronicii), dar ritmul de creștere al veniturilor în domeniul opticii este estimat la o rată anuală de 30-50 la sută (față de 5-10 la sută în industria electronică).

Primul beneficiar al noilor tehnologii este sectorul comunicațiilor: prin fibrele optice se pot efectua mult mai multe convorbiri și cu o fidelitate superioară în redare. Fibrele optice pot „căra” sute de milioane de bits pe secundă. (Pentru o imagine color este nevoie de 90 de milioane pe secundă, iar un fir obișnuit de cupru „duce” doar 144.000 de bits pe secundă).

Cea mai spectaculoasă aplicare s-a făcut în domeniul compact discurilor care constituie un adevărat boom pe piață. Ele au un volum mic, o mare capacitate de înmagazinare, o redare Hi-Fi și, datorită sistemului digital, o „viață” nelimitată. Capacitatea de stocare — pe un disc cu diametrul de 4,7 inch se pot înmagazina echivalentul a 250.000 de pagini dactilografiate — face ca bibliotecile să fie foarte interesate de noua descoperire.

Dar cursa cea mai aprigă se desfășoară în domeniul creării primului computer pe baza noilor descoperiri. Acest fapt, considerat acum cîtiva ani o imposibilitate, începe să prindă viață. Realizarea noului computer ar face să crească viteza de lucru de 1.000 de ori față de cel mai modern super computer actual. Firma AT&T a făcut în acest domeniu un prim pas realizînd echivalentul optic al unui tranzistor. Pe de altă parte japonezii lucrează la un hibrid care să combine cele mai eficiente aspecte ale electronicii și opticii.

Față de aceste realizări Jules Verne pare un naiv, dar eu mă gîndesc la o caricatură în care un băiețel, înconjurat de tot felul de gadgeturi electronice, este amenințat de mama lui:

„dacă nu înveți să citești nu ai să știi ce program e la televizor!”.

DAN DANUȚ DORU ■

Unde ne sînt
anonimii?

Se tot aglomerează în dreptul nostru vești despre cum ne vom spune la telefon, de dragul adicționalelor, tot felul de lucruri importante, în zilele ce vin. Pricepuții în telefonie se grăbesc deci să ne asigure că repede-repede vom întoarce spațele bunului — nostru — la toate telefonul de azi pentru a face loc pe etajera de acasă ori de la birou, nepotului său, dumnezeu știe cum îi vom zice. Dar pînă la a-i fixa locul onomastic sîntem invitați să reținem cîte ceva din alura lui de june-prim pe bulevardele comunicării.

Elementul în plină ofensivă îl constituie trecerea în sistem numeric. Formula clasică de transmitere a vocii prin fir sub formă undulatorie și-a acceptat vîrsta de pensionare. În locul rămăs vacant va avansa cît de repede îi va sta în putință stilul ultramodern, cel numeric. Modificarea de substanță care angajează schimbări multiple cu avantajele pe toate fronturile. Parcă temători să nu cumva să ne trezim la ușă cu asemenea chestii cărora nu le vom da drumul în casă pentru că nu știm a le manevra, oameni de bine spun cam ce ne așteaptă. În noua situație, circuitul telefonic va fi în stare să asigure un trafic informațional de 15 ori mai intens decît în momentul de față. Situație în care se lasă loc pentru fel de fel de manevre. Să zicem că ești în dialog telefonic cu vecinul de la etajul de dedesubt, explicîndu-ți el cum echipa lui favorită a înscris în deplasare opt goluri unul mai frumos decît altul. Tocmai atunci, ești sunat de colegul de birou pentru a te invita la o partidă de tenis a doua zi la amiază. Circuitul de rezervă te avertizează de intenția acestuia de a-ți vorbi, lăsîndu-ți numărul de telefon la care îl găsești. N-ai decît să preiei legătura pentru a vorbi, și cu el, în același timp. Se întîmplă ca soția să prelungească — e drept rar, nu-i așa? — convorbirea cu o colegă de liceu? Nimic mai simplu, poți vorbi și tu cu cine poțtești folosînd un alt aparat din același circuit.

Ni se ia de pe cap și grija că n-am fi acasă tocmai cînd sîntem căuțați pentru vești urgente. Un aparat cît o săpunieră, funcționînd cu infraroșii, poate fi folosit pe o rază de 10-15 metri în jurul unei borne, fixată pe o masă de restaurant sau în orice altă zonă cu căutare. Folosînd un cod anume vei transfera în seama aparatului la purtător ceea ce îți este trimis prin telefon la numărul de acasă la ora dinainte fixată.

Avem asigurări că și videofonul se străduiește să ne vină aproape. Să înțelegem din aceasta că tehnicienii transpiră în a găsi schema nimerită astfel ca în timp ce pe un canal recepționăm vocea, pe un altul să ne parvină pe micul ecran chipul diafan al colegului trezit de noi la 3 noaptea pentru a-l ruga să ne confirme că nu și-a schimbat numărul de telefon.

Rămînem, pînă una alta, cu gîndul la vocea noastră „numerizată”. Lucrurile au fost astfel gîndite încît în momentul cînd ne sună telefonul, pe ecranul cu cristal lichid apare și numărul persoanei care ne face acest hatir, ba chiar și numele său. Îți rămîne ție, solicitatorului, să te decizi între: a) răspunde, a-1 ruga, prin intermediul microprocesorului, să revină la o oră anume; și-l ignori cu bună știință.

Avantaj — primire, desigur, cîtă vreme nu mai ai nevoie să-ți instrumentezi copilul cu aceleași îndelung verificate cuvinte („Tăticu nu este acasă, stați să-l întreb cînd vine”). Ce te faci însă cu bunii noștri prieteni-anonimii, care, poftim, pas de mai dă telefon pentru a informa pe soția celui mai bun amic despre faptul că se dîndina nu s-a terminat și degeaba crede dumneaei că sîntem împreună la o bere. Bine spun cei care afirmă că în partida Gutenberg—Marconi la acest capitol cel dintîi se dovedește, de departe, mai sigur pe picioare.

NEAGU UDROIU ■

Bachus
în Japonia

Deși de sorginte europeană, Bachus, ca zeu mare ce este, se plimbă nestingherit în toată lumea. Desigur, nu putea să nu ajungă și în Japonia. Despre peripețiile lui acolo aflăm dintr-un număr recent al ziarului „New York Times”, ediția care apare la Tokio.

De obicei, scrie ziarul, japonezii nu comit la locul de muncă nici un fel de „abateri”. După lucru însă, e cu totul altceva. Mulți dintre ei, care în timpul zilei au fost intruchiparea politeticii și a bunei cuviințe, seara, înfundați prin baruri și berării, se îmbată în așa hal că de-abia mai nimeresc acasă. În trenurile care se îndreaptă pe la 11 noaptea din centru Tokio-ul spre suburbii, poți vedea cum businessmanii onorabili zac literalmente unul peste altul. Un astfel de ritual de seară la Tokio îi frapază mai ales pe străinii care vin prima oară în Japonia, intrucît el contrazice imaginea tradițională despre japonezi ca oameni, reținuți și prudenți. După sake (rachiu de orez de țarie milocie) și whisky, cererea cea mai mare o are berea. Conform datelor statistice, din ianuarie și pînă în noiembrie 1986 în rețeaua comercială a țării au fost introduse, în medie, 32,5 milioane de litri de băuturi spirtoase pe lună. În decembrie, această cifră a ajuns la 47,8 milioane de litri. După aserțiunile farmacistilor, concomitent a crescut și cererea de medicamente pentru bolile de stomac.

Sînt în Japonia, firește, mulți oameni pe care consumul mare de alcool îl îngrijorează și care se luptă să-l frîneze. Unul dintre ei este și doctorul Hiroki Kono de la Spitalul Național din Kurihama. Potrivit cercetărilor întreprinse de el, din 120 milioane de japonezi, cel puțin 2,2 milioane sint alcoolici. Desigur, e mai puțin decît în S.U.A., unde sint înregistrați 10,6 milioane de alcoolici; cu toate acestea, problema este deosebit de acută. Datele arată că 20 la sută din japonezi folosesc băuturi spirtoase în fiecare zi. O îngrijorare din ce în ce mai mare provoacă medicilor creșterea numărului de femei care beau. Cu 15 ani în urmă, din 36 de pacienți ai doctorului din Kurihama, doar unul era femeie. În prezent, acest raport este de 8 la 1. Hiroki consideră că în Japonia se alocă puține fonduri pentru vindecarea de alcoolism și pentru cercetările în această problemă. Numai în două spitale naționale există saloane speciale pentru tratarea alcoolizilor, iar în țară sînt pentru acest scop, mai puțin de 4.000 de paturi. În ciuda acestor evidente, reprezentanții marelui business nu vor să recunoască existența problemei alcoolismului. La fel, administrația școlilor se pronunță împotriva efectuării de cercetări în această chestiune, intrucît îi este neplăcut să recunoască faptul că elevii consumă băuturi spirtoase.

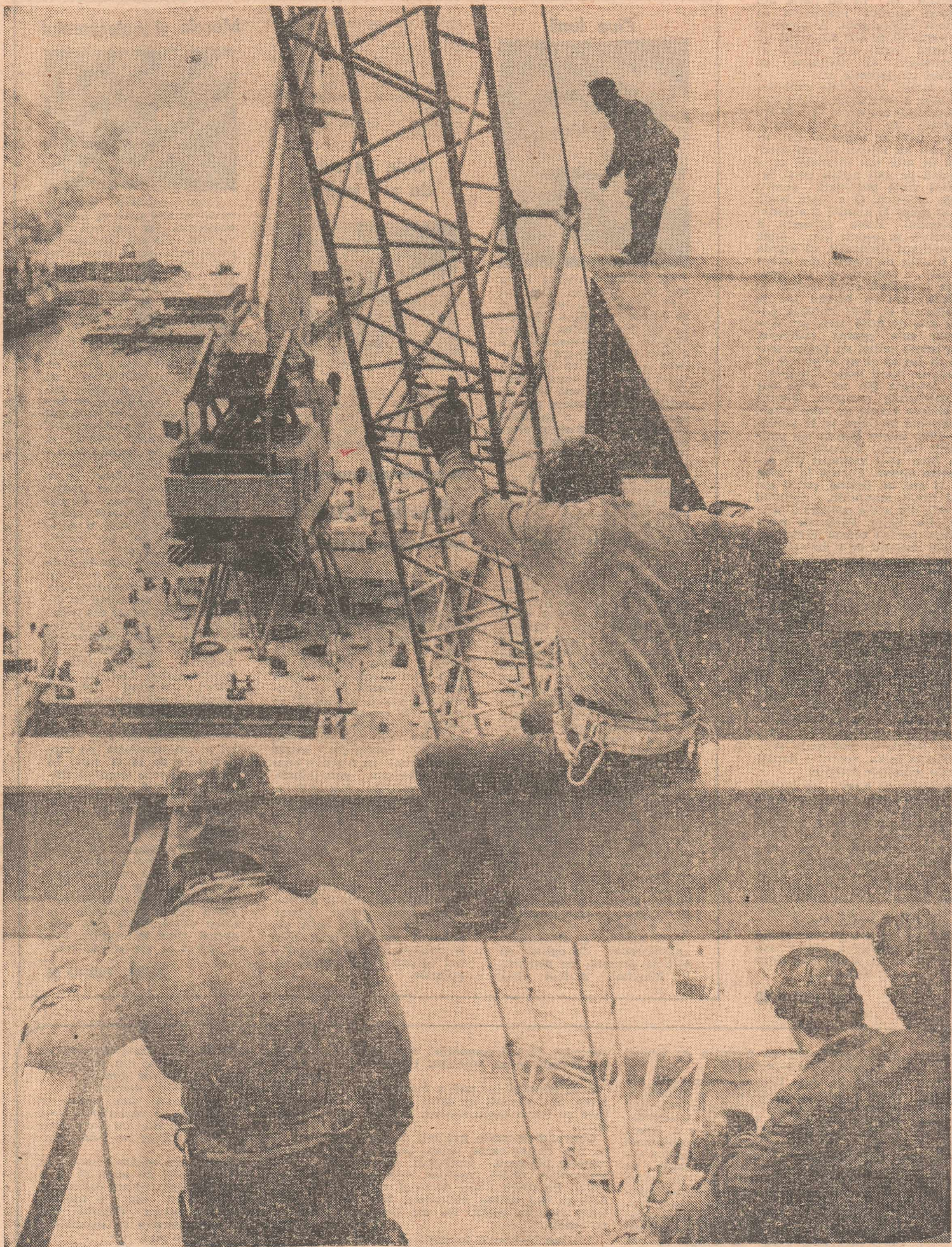
Unii cred, arată ziarul menționat, că se pot mîngia cu existența unor deosebiri între băutorii din Japonia și cei din Europa sau America, în favoarea celor dintîi. Astfel, spre deosebire de europeni sau de americani, cea mai mare parte a japonezilor nu au în organism un ferment-enzimă care diminuează acțiunea alcoolului înainte de pătrunderea acestuia în sînge. De regulă, chiar și după un singur pahar de bere, japonezul se înroșește la față și își pierde siguranța mișcărilor. Se spune că acest lucru i-ar opri pe mulți de la abuzul de băuturi spirtoase. Și încă ceva: cei beți au în Japonia anumite avantaje față de treji, deoarece se consideră că primii nu pot să răspundă pe deplin de faptele lor. Chiar și bine cunoscuta zicere latinească „in vino veritas” este folosită într-un mod original. Mulți japonezi recunosc că se prefac beți cînd se întîlinesc neoficial cu șefii lor, fapt care dă ambelor părți posibilitatea de a-și spune părerea în mod sincer. Mingiere desartă, conchide ziarul. Pentru că aceste particularități de mică importanță nu pot schimba realitatea că în Japonia alcoolismul este un adevărat flagel și că pentru combaterea lui sint necesare măsuri hotărîte.

ION CODRU ■

Nicolae Ștefănescu

Marcel Pirvulescu

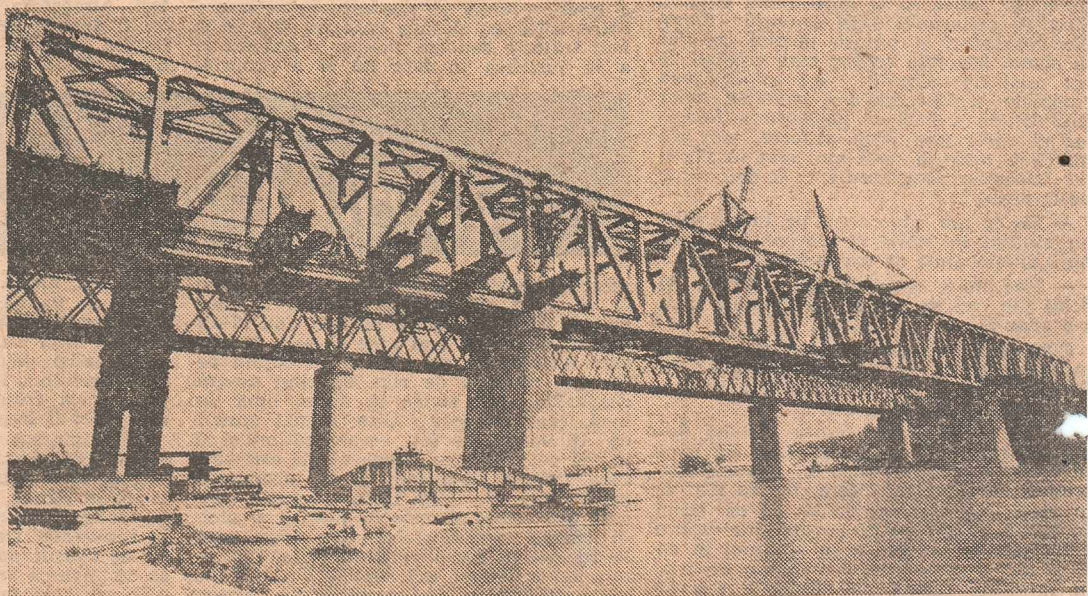
Toader Giță

Petre Revnic

Statuia podarului e chiar podul!

Reportaj de MIHAI VIȘOIU, ilustrat de PAUL AGĂRICI
Pagina 12

Flacăra, Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Actualitatea politică: 25 66; Publiciști-comentatori: 14 53; Reportaj economie: 26 00; Știință: 21 28; Cultură-învățământ: 14 57; Probleme moral-cetățenești: 17 00; Sport: 25 66; Scrisori-audiențe: 25 42; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILA TELIA” – sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.